

فہم الحقیقت ماہر استے خدایت

ایں امانت حروفہ نہ دانت

حرفہ ہر آہی الدن الطور کھینچن اسکن

- خدایتیہ ہر حرفہ

CHECKED 2009

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ردیف الف

جنونِ عشق کجا نشہ شراب کجا
 طبعِ دین تو کجا رفتِ اضطراب کجا
 شبِ فراق کجا و خیالِ خواب کجا
 کہ دل کجا شد و طاقت کجا و تاب کجا
 فروغِ شمعِ خانہ کجا

سید

حریفِ بادہ کجا عاشقِ خراب کجا
 رسید یار و من افتادہ تا توں ایدل
 شبِ ز فراق تو خواہم بد و خیالِ استایل
 بد و عشق تو اے دلربا بنے دافنم
 خوشست نغمہ ام در گرفته ز آتش آہ
 مجھے گرمی عشق از دمِ فسرودہ دلاں

طبع مدار ز حاسا

سفال

شبِ عیدست ساقی چرخ

تفاوتہاست رشتار

حریفِ آن سیجاش

زلالِ خضر بر خاک

<p>دلے از شوق محرومی سسر از ذوق خالی را کہ می بخشید بر عنایاں چنین نازک ہنالی را نشاط عید اسفندار مذہب جلالی را زہریم اکبری دارند فیض لایزالی را</p>	<p>تعالی اللہ چہ عید است این کہ در دوران ملک بتاں در جلوہ نازند تا زم بر خداوند سے غنیمت دال بدو رخسرو و الاجلال لہ خوشا اقبال بہستان ریادل کہ چون فیضی</p>
<p>اتھی چوں جہاں آسودہ شد در سایہ چترش کئی محمود و تاناخو رشید حشر این ظل عالی را</p>	
<p>رفتید و لے نہ از دل ما غم پایے فشردہ در گل ما کشتی کشتی با حل ما شد کوہ فراق حائل ما دنبالہ شتاب محل ما لے عقدہ کشاے مشکل ما</p>	<p>لے ہمنفسان محفل ما ما دست ز غم ہنادر بر سر دریاے غیم و گوہر اشک گنجایش گل نبود اکنوں زود است کہ شوق بے سرو پست زہر داہست کہ آرزوے شید است</p>
<p>گلزار گر بکار فیضی محل کش میر منزل ما</p>	
<p>دید صبح سعادت زہے سعادت ما با و درست بود نسبت ارادت ما ہر روز حشر گواہند بر شہادت ما روا بود کہ مسیحا کند عیادت ما</p>	<p>سحر بیکدہ مقبول شد عبادت ما مرید پیر میفانیم در طریقت عشق شہید شہر عشقیم و شاہان جہاں چنین کہ بے لب جان بخش یار بیماریم</p>
<p>کراہ . . . . .</p>	<p>بغیر عشق نخواہیم باختر فیضی</p>

زخم بالائے دیدہ است اورا	چشم زخمی رسیده است اورا
زراں بارو سے اور سیدہ شکست	کہ کہاں بس خمیدہ ست اورا
میچکد خوں ز تیغ مرگانش	کس باین تگن یدہ است اورا
گلشن جاں بود کہ صد گل تر	پیش ز گس خمیدہ ست اورا
دل خوں گشته شهید است	خون کہ بر زود و یدہ است اورا

حال فیضی بیس کز ابرویت

تیغ و ردل خلیدہ است اورا

درباوئے عشق مزین گام تمنا	عاشق بنود آنکہ برد نام تمنا
کو آنکہ ہر چشم زدن غمہ شوخش	میداد بدست مژہ پیجام تمنا
من مضطربا ز شوق و بہم راست نیاید	آغاز وصال تو و انجام تمنا
ہمکاشہ آں دُرد کفتم من کہ دیر لبم	زہراب فنا ریختہ در گام تمنا
لے ولے من و ولے دل پر ہوس	زین گو نہ اگر بگند و ایام تمنا
اودا بچمن آں لے حریفان من از دود	خونابہ حسرت کشم از جام تمنا

پے در پے آں رہو عشقم کہ چو فیضی

کام دل خود یافت بہنگام تمنا

نماند گر شیب وصل بقیہ اراں را	سہیل طلست آں ماہ بردباراں را
سوار چابک من رخس چوں برا لکیزد	قیامتے بود آں روز خاکساراں را
اسیر طرہ آں ترک سر کشم کہ کشید	بقیدہ حلقہ فراق شہسواراں را
ہر دو سبیل زلفیہ سمنارہ کہ ہم	ز دود آہ سیدہ بر نو بہاراں را

<p>سزد که برود از هر گل زین رنگس از پس که خاک فرو برده تا حدایاں را</p>	<p>شراب صاف بتان در پیاله میریزند نبوش بجے که صفا در صفاست باران را</p>
<p>مجزر بوالهوساں گرمی نفس فیضی که سوز عشق نداند خامکایاں را</p>	
<p>سرنیاز براو تو بے نیازاں را که سر دمند و بخوانند شاہیازاں را بیاد داده خیال فسانہ سازاں را کہ باز بستہ زبان سخن طراز اں را بساط صبر نور دیدہ پاکبازاں را بکیمیا نظرے نیست جا نگدازاں را</p>	<p>زہے بخاک دلت سجده سرفراز اں را دلم زد دست رہا کردہ و میخوانی تبارک الد از آں غمرہ کہ افسونش چہ جادو نیست ندانم بطرز گفتارش چہ چشمہ است کہ از یک نگاہ شعبد باز تو انگران محبت ز گنج بنیر اند +</p>
<p>سریر کلاب تو فیضی بنرگاہ مسیح نوا بلند کند از غنوں نواز اں را</p>	
<p>کل اناء یترشح یمنا فامثلًا الا ترض یم و السما تاول و جاں پیش کتم رو نما سرو قدت یافتہ نشو و نما سایہ نخواہد اگر آید ہما قد حیل النبتۃ متواہما ہر چیز فیضی ست از ایشا</p>	<p>رینختہ خون جگر از چشم ما رینختم از دیدہ و مادام سرشک پرده کش از پیش و نما روئے خود سرکش از من کہ بخون دلم ہر کہ بخور شید رخت گرم شد دقم و ماندم دل جاں برد سیمبراں از خرد و صبر و ہوش</p>

<p>در دیده نمک رنجته صاحب نظران را از سخت من آموخته این خواب گراں را این قاعده غمزه بود عشوه گراں را رسمت گهر کوچ خبر عسفران را کز پاسے در انداخته ز تریں لکراں را شرطت که دل خوں نکتد بے جگراں را</p>	<p>اے حسن تو ربسته نظر دیده وراں را چشم تو که هرگز غمزه از هم نکشاید دلها بگدازند و جگر نایستگافند اے درد و غم از من بدیم مرگ بایند سر باخته بازی آں شاهسوارم اے بواہوساں دیدہ ببندید که این عشق</p>
---	---

چشمے کہ توفیقی برخ و دست کشودے
باید که باں چشم نہ بینی دگراں را

<p>لداحمد که احوال بخیر است اینجا سخن از یار گوئید که غیر است اینجا پرس اے خضر که سر منزل سیر است اینجا کو سید ماں که ہمہ منطق طیر است اینجا</p>	<p>ساقی و جام وے و گوشتہ دیر است اینجا نکتہ عشق پیر سید که ہوشم باقیست آب این میکدہ جان بخش تر از آب بقا باد و در جلوه و مرغان چمن میجوشند</p>
---	---

فیضی افسانہ عیسا نفسا تم ہوس است
چہ سر قصہ موسی و عزیز است اینجا

<p>بادہ گر خام نہوشند حرام است اینجا پاسے بردار کہ کونین و گام است اینجا کہ بیک جرعه مے کار تمام است اینجا صید گاہیست کہ جبریل بدام است اینجا سخن نچنے گوئید کہ خام است اینجا</p>	<p>ایں چستی است کہ بے بادہ و جام است اینجا ایکے از بادوئے عشق خبر مے پرسی زاہدا منتظر چشمہ کوثر منشیں ہیچکس نیست کہ در دائرہ حیرت نیست راز سر بسته خم پیش خرد نکشائید</p>
---	---

نام و ناموس زما خاک نشینان طلب	این مقامیست که ناموس و نام ست اینجا
چون شدی مستکف میگرد فیضی بهشتدار کز دم پیر مغال فیض بدام است اینجا	
الهدامد چه فریبده مقام ست اینجا نیست در انجمن ما خبر از دور فلک شب صلست کلیم از آری لب بر بند بیج مرغی به نهانخانه ما پر نرند - قاصدا با تو چه گوئیم ز حال دل خوش ایکه سر خسته حیوان طلبی در ظلمات	بهر مرغان اولی آنچه دامت اینجا گردش چرخ هیس گردش جام ست اینجا چشم بکشیای چه حاجت بکلام ست اینجا جز ببط بادیه که طاعوس خرام ست اینجا یار با ما ست چه حاجت به پیام ست اینجا کار صد خضر بیک جرعه تمام ست اینجا
فیضی از دایره پیر خرابات مرو کز کفش کار دو عالم بنظام ست اینجا	
حسنه تمام داده ام آں ماه پاره را بنگر تصرف نظر ابل دل که چون آں قطره که چشم منش داشت ز کنار لے آفتاب این همه بر آسماں مرو خلق بچشم تماشا کشاده اند آه این چه فتنه است که دوراں تمام کرد	منه کرده ام بزور توجه ستاره را طوفان آتشی بنمودم شاره را بحری شد و نهفت ز چشم کناره را من هم حقیق ساخته ام سنگ خاره را کو دیده که فرق شناسد نظاره را در روزگار اوستم نیم کاره را
فیضی فریب خورده عیار پیشه ایست کز گوش آفتاب کشد گوشواره را	

پیدا است اعتدال مزاج زمانہ را کوہ کن لے طلیب فسوگر فسانہ را افروخت آفتاب خوش صحن خانہ را لے بخت گوش دار کہ گویم نشانہ را ایشا بقدمت گہر دانہ دانہ را فرسودہ کن زبوسہ زدن آستانہ را	ما صحت است عنصر شاہ یگانہ را در خواب راحتند دو بیایہ نرگش گو شمع گوشہ گیر کہ از صبح عافیت دولت نوید عمر ابد میدہد باد - لے عیش گر بہ رفت زمن ورنہ کردے لے خوشدلی کہ ماندی ازین بزرگاہ دوا
---	--

فیضی گذشت کہ دل بے صبر ہر سحر
آہم بافتاب ساندی زمانہ را *

سیر زلفت ز پا فگتد مرا زلفت آورد در کند مرا غیرت آرد بزہر کند مرا عاقلاں پند میدہند مرا نر باید کسے زیند مرا داغ سرنیت سودند مرا	قامت کرد سربند مرا بودہ ام بچو قامت آزاد تا کہ لے خندہ زن بنہم کسا مین دیوانہ دل با و دادم از ازل من ربودہ عشقم لے طیبیاں جنون من از
---	---

شعر فیضی مگو پسندم نیست
این سخن کے فتد پسند مرا

عشق دزدیت کہ با خانہ برد کا لارا قاصد را ز کم شوق جہاں پیا را آنکہ بنود با عجاز ید بیضا را	سر و سوداے تو نگذاشتی دل دیں مارا گرہ دل اگر از پیک صبا نمشاید چرخ سوخت کہ چو طاقت یک لہ شد
--	---

<p>آنکه نبود با عجاز پدر بیضا را از خروشنی بشگافیم دل خارا را نفس صبح شمارند شب یلدا را واسے آں مست که آتش نزد صہبارا</p>	<p>چرم سوخت که چون طاقت یک صند است ما از اں کوہ کنایم کہ گر کار افتد گر بر دز سیتہم سوختگاں نبشند محتسب گر نمک انداختہ در مے سہل است</p>
<p>سوخت فیضی زدیم گرم و اگر عشق نیست آتش آشام کند طوطی شکر خارا</p>	
<p>زہر بود جز شکر مرغ شکر خوارہ را عربہ آمونتن ترکب ستمگارہ را از چہ فراہم کنم این دل صد پارہ را کے بدو عالم دہ یک دمہ نظارہ را دادہ بباد آسماں سوختہ سیارہ را تا بفسون و فاموم کنم خارہ را</p>	<p>فوق لبست جاں دہد عاشق بیچارہ را یاد مدہ غمہ را فتنہ کہ بے حاصل ست گر نہ پیایے رسد ناوک دل دوز او زاہر فردوس جو رہ کہ طلبگار دوست من کہ وطاح کدام کاہ جہان سوز من سنگدلی تا بچند یک نفس آہستہ باش</p>
<p>جاں توفیضی ز تن رفت و نیامد بجا خانہ نیاید بکار عاشق آوارہ را</p>	
<p>گمراہ کند قافلہ کعبہ رواں را کز جاں و دل او نہر و تاب تو اں را حسنست کہ از راہ بر و پیر و جواں را جز نقد محبت نہ بود جاں کہ رواں را</p>	<p>گر راہ روش این بود آں ناقہ دواں را کس دیدہ بر آں شکل و شمائل بختاں را بالی رہ و رو کفر زایماں نشناسیم خوباں ہمہ نائل بز رویسم ولیکن</p>
<p>فیضی چہ کنی نالہ ز بیداد نکویاں فریاد چہ تا شیر کند ناشنواں را</p>	

لے زلفت تو در سلسلہ جنبانی دہما	در جنبش زلفت تو پریشانی دہما
حسین تو بر آراستہ صد خوان ملاحظت	والگاہ صلا دادہ بہمانی دہما
بگذاخت غافل کہ محالست ہتیاں را	بے غمژہ بیدار نگہبانی دہما
اقلیم ہتیاں نادارہ ملکست کہ باشد	آبادی آں ملک زویرانی دہما
سخنی مہراز حد کہ دگر تاب نہا ریم	لے شوخ حذر کن زگرانی دہما
استادوی چشم تو کشید اہل فسوں را	در کتب تسلیم زباندانی دہما
فیضی سر خود گیر کہ اندازہ بروست	
در طرہ ادبے سر و سامانی دہما	
من و رندی و سیر شہ بہا	تا بگیرد قرار مذہب ہا
جاں فدا کرد ہاے جانان را	چہ تفاوت ز حشر قالب ہا
آں گراں خواب را بخلوت ناز	چہ خبر از فروش یارب ہا
بخیالش خوشم کہ نگذازد	خواب برگرد دیدہ ام شب ہا
غرق دریاے عشق آزاد است	از بندگی موج غیب ہا
لے فلک سوے اور ہم رہنما	ورنہ آتش زخم بکوب ہا
فیضی از گفتگوے عشق خموش	
سوخت این آتشیں زباں بہا	
تا فسوں آموختی آں غمژہ بیباک را	تا قیامت خوابستی خفتگان خاک را
کشتگان او بمشہ زندہ نتواند شد	صد اہل قربان شود آں غمژہ چالاک را
میروی چابک سوار من با ہنگش کا	کاشکے از خون من رنگیں کنی فراق را

<p>آتشم از پرده سیروں شعله زولمہ گم عاشق از جنبش شوقند سرگردان دست برق استغنا یافت جز بد لہاسے خواب</p>	<p>تا یکے در پرده داری روسے آتشاک را نیست تاثیرے بواشق گردش فلک را آرے این آتش نسوزد ہر خس عاشاک را</p>
<p>طعنہ بر فیضی مزن ز اہد سپرں ز گلخان پاکامانی زندان گریباں چاک را</p>	
<p>غمرہ آموزد بچہمت شیوہ بیداد را از پے دل بُردن من حسیت چندیں اضطراب یا ہجوم عشق صبر از من چہ سچوئی کہ گرد رہ نوروان بلا بُردند ہر یکہ ہوسل ہوس زلف اولئی آید ہوسے من مگر بگزارا آہن دلی با من کہ از خیرت بدل</p>	<p>طرفہ شاگردی کہ میگوید سبق استاد را بے عمل صید چوں آید بکف صیاد را لشکر بیگانہ ویراں کشور آباد را پاینگاہ مددین ہ زان میاں فرہادر طرہ او پاسے در زنجیر دارد باد را آتشم دارم کہ بگذازد دل فولاد را</p>
<p>فیضی بیتاب دیگر از سر کوشش برد نازک است اینجا بیرجائے دگر فریاد را</p>	
<p>نیست امروز نظر بر من دلسوز ترا لمے کہ داغ دل من دیدہ چو گل خندہ نی بر تور روشن نشد این آتش پناہ کہ مرا بر سرم تیغ بزن کہ تو سخا ہم گلہ کرد بوالہوس در قرۃ غمرہ زناں سہل میر بزلے محشم دہر کہ ارزانی باد</p>	<p>ما چہ گفتند حریفان بد آموز ترا بیج تاثیر ندارد مگر این سوز ترا گرچہ بینم ہمہ شب انجمن افروز ترا کہ بریں داشتہ خوسے ستم آموز ترا کہ خطر ہاست زین ناوک دلدوز ترا دل بدبخت مرا طالع فیروز ترا</p>

فیضی امروز اداسی تو جنون آمیز است

دی باین حال نبودی چه شد امروز ترا

چشم من از گریه سرخ و مست پنداری مرا من ز خود بگذشته ام آن بکه بگذاری مرا چشم مستش مسیر و از راه بهشیاری مرا داو از باب طاعت خط بیزاری مرا میکنی لطفی اگر معذور میداری مرا از غم و زان جهان تا که رسد خواری مرا	محتسب بگذر ز من تا چند آزاری مرا بر من دیوانه هر دم تهمت مستی منه پیخ و دیاس که من دارم ز جام و با دوست از کجا گیرم ره تقوی که خط دور جام ناصحا از لطف میگوئی که ترک عشق گیر تا بکه از زاهدان شهر بنیم سز نشن
---	--

داشتم فیضی سر به با عالم آذادگی

عشق پیدا کرد اسباب گرفتاری مرا

که بر شکست چنین نگ آفتاب مرا کنون فروده با آرام اضطراب مرا دگر پیرس سبب دیده پیر آب مرا که اگر سوال کنم کم دهد جواب مرا کنده فرشته بنامت رقم ثواب مرا که تلخ کرد شب و روز خور و خواب مرا	بیک دور و زمره روزه برد تاب مرا قدش بجلوه ازین پیش است مضطربم ز تشنگی لب و خشک بنگر لعل همدم ز ضعف روزه بود نه ز روزه استغنا مدار روزه که از صدق نیتی که مراست سهر کاش می روزه را بر اندازد
---	--

زیاده دست کشیدم روا بود فیضی

که بشکنند دل تو به از تکاب مرا

در عاشقی خوشست باواری مرا

آواره کرد عشق بیکبارگی مرا

لے ہمدان پچاشقی شریتم چہ کا از صبر تلخ چارہ من سے کند طلیب من در تپ فراق ببالیں ہناده سر در کف کند غمره و بردوش تیغ ناز	کاموخت عشق او بجگر خواری مرا بچارہ ام چہ چارہ ز بیچارگی مرا مرگ از کنار آمدہ نظارگی مرا چشمہ فریب داده بعیاری مرا
فیضی ز غل تو سن او ستم کشم گر باد پائے چرخ شود باری مرا	
خواہم کہ بر بندم دگر ایں چشم عاشق سازا لے عند لبیاں پر زدن بہلست گردوستان نازم پاں ثبت کو ادب بہر قد و مشقیں نیرنگ ساز من میں در گوشہ گیران حرم با چشم ناوک زن بگو کر غمرہ و دلخوں کند	در پردہ معنی کشم ایں عشق صورت بازرا سے باید از پروانہ آموختن پرواز را از پیر مرغیان حرم گسترده پا انداز را تا سحر چشم نشکند ہنگامہ اعجاز را کز تازہ دلہا طعمہ بآں نازنیں شہباز را
آہ سمنہ انکھتہ ہر سوشکار آونختہ فیضی تو یکہ سہرہ گلگون میدان تازرا	
لے کردہ بخوریز دل از غمرہ کمینہا ہم سلسلہ پر داختہ زلف تو دلہا با اہل نظر چین چین نیست بتاں را آں طائفہ را خاتم عشق تو بدست است گہ آہ کشد از دل و گہ گریہ کند زار در راہ تمنائے تو من ماند م و آہے	در طرہ بصید نظر انداختہ چینہا ہم خانہ بر انداختہ چشم تو دیں یا از بسکہ ہر گاہ تو سودند جبین یا کز سنگ جنوں ساختہ باشند کمین یا از سوختہ عشق عجبت نیست چین یا در عشق ز ثابت قداں ماند ہیں یا

فیضی زغم شادی ایام چه خیزد گر عاشق صادق فیضی بگذرازیں با		
ده چه موزون ست آن گلگون قبا با وجود حسن روز افزون او بے دلاں راجاں بروں آید ز تن چیت گلگون آن قبا در بر مگر سے خرامد در قبا آن سرو ناز قائم موزون و موزوں تر بود	کاش در بر گیرش ہیچوں قبا حسن اورا سے کند افروں قبا از بر خود گر کند بیرون قبا ریختی خون و زردی درخوں قبا میشود پیرا نهم اکنون قبا در بر آن قامت موزوں قبا	
نیست فیضی قدر پیش دل فخر گر کنی از اطلس و اکسوں قبا		
لے گرم فسوں داشته بازاری هوس را آن سلسلہ بر پاکہ پے محل لیلی است باغ مزہ بود چشم تو پیوستہ ہم آغوش آزادہ دلاں در خیم امید نمایند ہر سبز خطے را نزد پیش تو دعوئی خاک من ازاں کو میرے باد کہ دوراں	مکشائے لب من کہ اثر ہاست نفس را دانکہ بزنجیر چہ راز است جرس را خوش صحبت گر می ست بہم زد و عس را مرغان ہستی نشناست نفس را رحمائی طاوس ندادند مگس را اکسیر وفا ساختہ این سوختہ خس را	
از خوان سخن ذوق دگر یافته فیضی ایں چاشنی فیض نباشد ہمہ کس را		
وہ کہ ما و اے بلا شد جاے ما	و اے بر ما و اے بر ما و اے ما	

<p>رفته رفته عرصه عالم گرفت موج خیز عشق بیرون کشید ذره مقداریم اما پُر بود ما و زندان غلبه بانی که عشق عشق ما را کرد چون سلطان فقیر</p>	<p>موکب شکب جہاں پیما ہے ما گوہر از دل دریا ہے ما نہ صدف از گوہر مکتا ہے ما ماندہ زنجیر گراں پرپا ہے ما خامشی بس کوں استغناء ہے ما</p>
<p>رقم از کویت مگر پُرسی چه شد فیضی دیوانہ شیدے ما</p>	
<p>زہے بفرہ زہرہ برودہ رہنمایاں را چہ غم ز خانہ سیاہی تیرہ بختانش غریب نیست زمن گر غریب شہر خودم بشوق کعبہ چناں میر و نہ قص کنان در آں مقام کہ سیم رخ عقل پر زند بدہ بدست توکل زمانہ کشتی دل</p>	<p>گرہ بکار ز زلفت گرہ کشایاں را کیکہ چشم سپید کردہ دلربایاں را کہ کرد عشق تو بیگانہ آشنایاں را کہ بر زمین نرسد پا برہنہ پایاں را کنند طعمہ زارغ و زغن ہمایاں را کہ خیر باد بکفت نیست ناخدایاں را</p>
<p>طریق زہد ز فیضی مجو کہ مرشد عشق نمود راہِ خرابات پارسیاں را</p>	
<p>چو عشق بنبچہ شد از ازل نصیب مرا چہ کار بارگ و پے دارد آتش دل من ز برگ و شاخ چمن بر ترست پر دازم چنین کہ تن بجرم شد اسیر و دل بستم</p>	<p>کلید کعبہ نباشد گم از صلیب مرا پہنہ بنض پیہدہ ناخن مزین ظہیب مرا ز اہل عشق چہ نسبت بعد لیب مرا بہ پیش کعبہ بسوزند عنقریب مرا</p>

بنجاری محبم یکشد چه تدبیر است | غم تو یافته در شهر خود غریب مرا

چنین که پرده بر افتاد از حقیقت عشق

چه غم ز عجب و اندیشه از رقیب مرا

منم و عشق و بیقراری ها	دمیدم ناله ها و زاری ها
تیغ خونی کشیده می آید	میرسد وقت جاں سپاری ها
نا آمیدم مکن ز نیم نگاه	کز تو دارم امید واری ها
صد بلا میرسد بدل ز غمت	باشد اینها میان یاری ها
اشک ما می فتد ز پرده برو	نیست در عشق پرده داری ها
بار عشق تو می بریم بخاک	شرط یاریست بردباری ها

فیضی از گرد چهره پاک مکن

مده از دست خاکساری ها

بته شد رو برو ناگاه مارا	بیک نظاره برد از راه مارا
کسے کای حسن پیدا کرد ایشان	نمیدادی دل آگاه مارا
نمی آید بروں از پرده دل	بغیر از نقش خاطر خواه مارا
دل ما مائل بالا بلندیست	نباشد همت کوتاه مارا
اگر این ست سوز عشق پیدا	که خواهد سوخت برقی آه مارا
چو اختر چشم ما باز است تا صبح	مگر پسد شبه آں ماه مارا
ملاست گرز پسند ما چه خیزد	رها کن حبه بشد مارا
بجز آمد چو فیضی نسبتیست	لفیض بزم اکبر شاه مارا

<p>کرمخاند سگ درگاه مارا</p>	<p>ملک را بود بر حال ما شک</p>
<p>دگر چه حال بود عاشقان غمخیزه را تو کور دیده چرا مشکری مشاهده را خبر برید ملاست کشان نمیکده را فسون غمزه ساقی هزار شعبده را که موج عریبه خیز است آب زبده را</p>	<p>چنین که ترک من آغاز کرده عریبه را ز چشم ما بجمال تنان تماشا کن سیاه نامه مستان بباده می نویسد قریب بعضی چه حاصل که می دهد بر باد تمام کشتی می استوار کن فیضی</p>
<p>سواد کلک مرا آفتاب می داند که برده ام به بیاض سحر مسوده را</p>	
<p>بدو عالم ندی یک دم تنهایی را اعتباری نهند سلسله فرسائی را که ز سر کرده قدم بادیه پیمائی را بر شکستند کله گوشه رحنائی را دل بیکجا نبود عاشق هر جانائی را منع نظاره کن چشم تماشاائی را</p>	<p>گر بداند قدری لذت یکتائی را من و وابستگی عشق که دیوانه دلم هست هر ذره از ریگ رواں مجنونی دست بر سر زدم آل روز که زیر کمر که بچشم تو نظر بازم و گه با مزه ات لے نصیحت گیر بے درد چه داری با من</p>
<p>فیضی احسن ازین عشق که دوراں امروز گرم دارد ز تو هنگامه رسوائی را</p>	
<p>چشم تو از یاد ببرد فتنه چنگیز را گرم مراں بر سرم این همه شهید را این همه بر دل من غمزه سرتیز را نال گلو سوز شد مرغ سحر خیز را</p>	<p>لعل تو افسانه کرد عشرت پرور را شاه سواران حسن جلوه بکین گفتند نیم نگاه ترا ما به سبیل شدیم آه سحرگاه ما سوخته دارد نفس</p>

غمره شیر افگنت پاچه بند در رکاب ز چشم مشکست خاصه که آن چشم مست	حلقه فتراک کن زلف و لاویر را داد بدست نگد دشنه خونریز را
فیضی از فسون تو نیست اثر در دلش شعبه بازی چه سود عریده انگیز را	
یار ب بناز پرور نازک نهال مارا چون چشم خویش تاکه باشد بنا توانی سر چشمه دل با بشکاف و غم بروں کن بر مصحف جمالش کشتای دیده ما لے عافیت کجائی زین خانه سر بدر کن آن ماه را بر آور از احراق امشب	خورشید عافیت کن ابرو بلال مارا در جلوه آرد دیگر مشکبیں غزال مارا نگذار تیره زینساں آب زلال مارا از آیت شفا کن فرخنده فال مارا صاف نشا طگرداں در و بلال مارا مپسند لے سعادت دیگر و بال مارا
در حلقه ملا پاک ذکرے ست تازه گوئی فیضی کمال صحت خواهد کمال مارا	
تا گزیدی دو بعل خنداں را چشم جاوگرت به نیم فسون چه تطاول که نیست بردلها خود پسندی مکن که اهل نظر سر طوبے فرو سنے آید بخشایم بیا ز ما و بین	کرده ام در تو تیر دنداں را چشم بر بسته خواب بنداں را غمره عنبریں کنداں را کم پسندد خود پسنداں را پیش سسروت نظر بلند ترا از محبت هزار چنداں را
چشم فیضی کجا غنودن گو- مرگ خواب ست در دمنداں را	

<p>ساقی کشت برقص دلِ غولِ فسرده را وہ چوں گنم کہ عشقی تو آوازہ میکند لے مست ترکنازیکے بر سرم بنہ لے کاش ہمدے کہ رسانید نامہ ات چوں بگذری ز تربیت من مرد و دیدہ کش بہر تمام کردن با غمرہ پس است</p>	<p>اگر بر لبم نہند قدح نیم خورده را صد جان پے بہنزل مقصود بردہ را پاسے بخون اہل محبت فشرده را گو یدمن حقیقت حرفِ ستروہ را خانکے باستانِ محبت سپردہ را در کار غیر کن نگہ ناشعروہ را</p>
<p>فیضی تو کیستی کہ زند تیغِ غمرہ ات یک ز بہر چشم پس چو تو صد نیم مردہ را</p>	
<p>جان شکاری کہ بدہما نگ و تازاست اورا ز ہرہ ام آب شود تا گلند گوشہ چشم کنش عیب اگر با ل غول نیز اقاد لے دل کام طلبے طہم چوں نہ طہ میگدازد نظر م تا کنی مے کنش جائے رحم است بر آن غمرہ بے دل دیں</p>	<p>مردہ سرتیز تر از چپک باز است اورا وہ چہ خونی نگہ عریہ ساز است اورا کایں ہمہ فتنہ بفرمودہ تازاست اورا مرغ پابستہ کہ سر رشتہ دراز است اورا جنبش غمرہ عجب دیدہ گداز است اورا کہ بہر ناز تو صد عرض نیاز است اورا</p>
<p>فیضی از شیوہ دل دزدی او آگہ باش کہ ہمہ قاعدہ شعبدہ باز است اورا</p>	
<p>لے خم ابروے تو تیغِ جفا تخیر پہلوے تو تیغِ اجل بستہ بازوے تو ترکِ ختن در رخ نیکوے تو نورِ ازل</p>	<p>حلقہ گیسوے تو دامِ بلا غمرہ بد خوے تو تیرِ قضا کشتہ آہوے تو شیرِ خطا در لب جادوے تو سترِ خدا</p>

<p>غمره شیر افگشت پا چون بند در رکاب زیب چشم مشکست خاصه که آن چشم مست</p>	<p>حلقه فترک کن زلف دلا و نیزه را داد بدست نگه دستنه خوشتر را</p>
<p>فیضی از افسون توفیقش اثر در دلش شعبده بازی چه سود عریده انگیز را</p>	
<p>یار ب بنار پرور تازک نهال مارا چون چشم غولش سما که باشد بنا توانی سر چشمه دل ما بشکاف و غم بروں کن بر مصحف جمالش مکشای دیدۀ ما ای عافیت کجائی زیر خانه سر بر کن آن ماه را بر آور از احراق امشب</p>	<p>خورشید عافیت کن ابرو هلال مارا در جلوه آرد دیگر مشکین غزال مارا نگذار تیره زینساں آب زلال مارا از آیت شفا کن فرخنده فال مارا صاف نشاط گرداں دردِ ملال مارا مپسند لے سعادت و گیر وبال مارا</p>
<p>در حلقه ملا یک ذکر است تازه گوئی فیضی کمال صحت خواهد کمال مارا</p>	
<p>تاگزیدی دو لعل خنداں را چشم جاوگرت به نیم فسوں چه تطاول که نیست بردلها خود پسندی مکن که اهل نظر سر طوبی فروئے آید بجفایم بیا ز ما و بپیں</p>	<p>کرده ام ورتو تیر دنداں را چشم بر بسته خواب بنداں را غمره غمبیر کمنداں را کم پسندند خود پسنداں را پیش سروت نظر بلند ترا از محبت هزار چنداں را</p>
<p>چشم فیضی کجا غنودن گو- مرگ خواب ست درو منداں را</p>	

<p>کے ہر لمحہ ہند قدح نیم خور وہ را صد جان بے منزل مقصود پر وہ را پاسے بخون اہل محبت فشر وہ را گوید بمن حقیقت حرفِ ستر وہ را خاکے باستانِ محبت سپر وہ را درکار غیر کن نگہ ناشد وہ را</p>	<p>ساقی کشتہ برقص دلِ خونِ فسر وہ را وہ چون گم کہ عشق تو آوازہ میکند لے دستِ ترکِ زبکے بر سرم بند لے کاش ہمدے کہ رسانید نامہ ات چوں بگذری ز تربتِ من در و دیدہ کش بہر تمام کردن ما غمہ لیس است</p>
---	---

فیضی تو کیستی کہ زند تیغِ غمہ ات
 یک زہر چشمِ بیں چو تو صد نیم مرہ را

<p>شرہ سرتیز تر از چنگل باز است اورا وہ چہ خونی نگہ عہدہ ساز است اورا کایں ہمہ فتنہ بفرمودہ ناز است اورا مرغِ پالستہ کہ سر رشتہ دراز است اورا جنبشِ غمہ عجب دیدہ گماز است اورا کہ بہر ناز تو صد عرض نیاز است اورا</p>	<p>جان شکاری کہ بہا تگ و تاز است اورا زہرہ ام آب شود تا فگندہ گوشہ چشم کنش عیب اگر بائلِ خوں ریز اقاد لے دل کام طلبے طہم چوں نہ طہ میگدازد نظرم تا نکتی مے کنش جاے رحم است بر آں غمہ بے دل دریں</p>
--	--

فیضی از شیوہ دلِ دزدی او آگہ باش
 کہ ہمہ قاعدہ شعبہ باز است اورا

<p>حلقہ گیسوے تو دامِ بلا غمہ بد خوے تو تیرِ قضا کشتہ آہوے تو شیرِ خطا در لبِ جادوے تو سترِ خدا</p>	<p>لے خمِ ابروے تو تیغِ جفا خنجرِ پہلوے تو تیغِ اجل بستہ بازوے تو ترکِ ختن در رخِ نیکوے تو نورِ ازل</p>
--	--

دوختہ ہر سو سے تو چشم ہوا	تافتہ زالو سے تو دست بھوس
خستہ ہندو سے تو فیضی ناز	تشتہ دارو سے تو بہر دوا
ردیف اب	
<p>عشوہ معارف شکار غمزہ ملائک فریب دست جفا در عنان پائے ستم در کسب ہر قدم از چشم دل دیدہ فراز و کشیب ہم قرۃ اش پر شکوہ ہم گلش پر نہیب طوطی فردوس او دادہ بگیریل سیب برگ گلش سرو پوش سرو قدش جانہیب</p>	<p>میر و دآں شہسوار بردہ ز جانہا شکیب مست و شکار انگنان رخس بلائک نال جلوۂ اول گسل خون حرامش بجل سنگدلی کوہ کوہ فتنہ گروہا گر وہ - یا منشن تازہ رو سنبلش آغختہ مو خچتہ او بادہ نوش لالہ او گل فروش</p>
<p>اوزدو سو بستہ صفت جلوہ کنان ہر طرف فیضی بیدل ز کف دادہ عنان غلیب</p>	
<p>شمع را خندہ بود بر شجرہ طور امشب دودہ زین شمع پئے و ستمہ بردہ جور امشب شربت صحت جاوید بر بخور امشب سر خاقان شکندہ کاسۂ فقور امشب سائی آل بہ کہ دہ بادہ بدستور امشب مطرب آہستہ برو دست بطنہ بر امشب ایں چہ نرے ست کرویدہ بد دور امشب عاشق مست زند طعنہ لبستور امشب</p>	<p>بزم چوں داوی امین شدہ پرنور امشب آں شبستان تجلی است کہ گردست دہد بزمگا ہمیت کہ عیسیٰ نفساں می بخشند بروئے مختتم از مجلس رنداں کایں جا نیم مستان طرب را سر پستی نیست اہل دل راست بہم زمزمۂ کاش دگر ہست نزدیک بہم مستی ہنہار ی ما اعتدالیت بمستان کہ اگر روئے دہد</p>

فیضی از کج طرب خانہ اش آباداں با
آنکھ ویرانه با ساخته معمور امشب

دارم ز آتش تب حال مشوش امشب بہ خوابہ اجل را خواہم کشید و ر بر لے طالع غنودہ بیدار شو کہ بر من باید و واسپہ گردن بگیہ ازین ولایت باز از طپیدن خود مستانہ شوق دارم خونابہا سے پنہاں گوشور و اں کہ من ہم	یاراں دمید بر من افسون آتش امشب کز خون دیدہ کردم بستر منقش امشب دار و شیرینوں بہجہ بر پیش امشب کامد بعزم غارت غم زانہ ابرش امشب کز ریش دل و اں شد خونہا چرخش امشب خواہم فرو کشید زین بارہ خوش خوش امشب
--	---

شمرندہ ایم فیضی زین بخودی کہ ناگہ
دیوانگی مارا دید آں پر پوش امشب

لے ز گس مست تو گراں خواب من کشتہ ز گسست کہ پیوست بر خواب دو چشم او گیرید + چشم تو از آں نمیشود باز + پوشم بدرت دو چشم و ا فتم خولجے کہ درو تو مسخ نمائی مجلس بسر آمد و حریفان	در ہر مفرہ ات جہاں جہاں خواب مستانہ کند بگستاں خواب گیر است بطبع ناتواں خواب کاموخت ز بخت عاشقان خواب چوں سگ کہ کند بر آستان خواب بیدار نی دل شمارم آں خواب کردند ہمہ یگان یگان خواب
---	--

بیدار نشیں بے نفس فیضی
کافر بردت بہ ناگہاں خواب

ردیف ت

پیادے کہ علم از رو نگار پر حرف است صفر ح دل خود ساز اگر مخفی داری پیالہ گیر کہ ناہید حسن پر وہ سحر است ز قصہ پنجہ بخورشید سے تواند زد چرا جگر خنجر شده حریت مجلس را بشنہ گو کہ ز آریا بدارد دست + در اسے غنچہ صدا میدہد بیابانک بلند مباحث غافل ازین نیم سہ ہمارہ کراند	پہرہ در کرم و آفتابے رفعت است از آں گہر کہ بلوریں پیالہ اش حدیث بعیش کوش کہ ماہ نشاط بے کلف است دریں بہار کسے را کہ جام محو کف است کہ از کما پنچہ مضرب خندنگ بہرہ فست کہ مستحق خراش و پیا پنچہ جنگ و فست کہ کاروان چمن در کمینگہ تلف است دریں زماں کہ ز ماہ برین منتصف است
--	---

خوش آن کسے کہ چو فیضی بہرہ دولت شاہ
 زیادہ در کف او جام آفتاب نف است

امشب کہ سپہ بے ملال است بر عیس امید در نشاط است ہم گردن وصل سر بلند است طاووس مراد خوش فرامست خالی نیکنیم ساغر از مے گشتی قدمت دہم پیایہ	در طبع زمانہ اعتدال است بہر ہم ہراس در وہال است ہم فرق فراق پایما است غمقاے ہوس کشادہ بہت در مذہب باخلا محال است ساقی چہ مقام این مولاست
---	---

فیضی نبود خروش مارا
 پیغام دل از زبان حال است

زود است کہ در ملک لم شود شہرست در زائچہ طالع اقبال تو دیدم	واز گردن سلطان محبت خبرے بہت در سلطنت حسن تو آخر خطرے بہت
---	--

<p>در ملکیت عشق قرآن دگرے هست آخر شب بیدار مرا هم سحرے هست با سوخته سیاره بنجم نظرے هست ہند ار کہ در مجلس با تازہ ترے هست</p>	<p>تافتنہ بیناے کہ خیزد کہ ز خوابان دور فلک آن نیست کہ در دست تو باشد لے دیدہ کجائی کہ دل افروز ہی را زان تازہ خبر ہا کہ حریفان تو گفتند</p>
<p>فیضی چہ شوی این ہمہ دل خوں ز جہا لیش دندان بچکر نہ کہ ترا ہم جگرے هست</p>	
<p>صد لے تیشہ ز آواز ارغنون کم نیست کہ جوش مستیم از نشہ جنوں کم نیست کہ بوے شے بدماغم ز بوجی خوں کم نیست اگر قدم ہی از صدق رہنوں کم نیست بزم عشرت ما جام لالہ گوں کم نیست کہ از دقیقہ شتاسان فوفوں کم نیست</p>	<p>برے کو بہن از کاخ بے ستوں کم نیست اگر بزم بر آیم ملا تم مکنید + کدام ساقی ہست گرم خونریز است ز شاہراہ محبت نشان چہ سے پرسی شمار بادۂ وصل است در سرم ورنہ چہ سود عرض تمنا بہ پیش غمرہ او</p>
<p>صغیر کلک تو فیضی زبان مغالبت فسانہاے خیال تو از فسون کم نیست</p>	
<p>بجوہر رخت آئینہ فرنگی نیست کزیں سپاہ بلا غیر غمرہ جنگی نیست کہ شاہباز نگاہت بہ تیر جنگی نیست کہ لالہ ہاے قدح را شگفتہ نگنی نیست کہ روزگار باں تیرگی و تنگی نیست</p>	<p>چہ ہنر وے کہ چوموے نور و زنگی نیست بلشکر نگہ و موکب کرشمہ مناز کدام مرغ حرم راشت کار خود کردی مگر تو ساقی بدخو حریف بزم شدی بصد ہزار بلا مبتلا دلے دارم +</p>
<p>ہلاک عشوہ خوابان ہند شد فیضی</p>	

<p>خواب چہرہ رومی و موسیٰ زنگی نیست</p>	
<p>امشب و دایع یار زمرگ غلامت است نامن ز کوئے او بسلامت گذشتہ ام عمر کے اگرچہ در سفر عشق بوده ام و حسن خلق کوش کہ اسباب دلبری کارا براہ میگذرد ارشاد میکند</p>	<p>شام و دایع نیست کہ صبح قیامت است از ہر طرف کہ میگذرم صد سلامت است کنون بر آستان تو غم اقامت است تنہا نہ زلف خال خط و قد و قیامت است معلوم شد کہ پیر مغان را کرامت است</p>
<p>فیضی براہ دوست اگر سر نہادہ از جامہ و کہ بشرط طلب ستقامت</p>	
<p>در دل من ہوس وصل کے افتادہ است دل من ز کیف طغیست کہ از بے خبری روشن راہ بنال این سودا زودہ پرس صبر و عشق تو میگذرد و میگفت خود کاروان حرم از بیم مگر تیز گذشت حال مرغمان گرفتار کے مے دانہ</p>	<p>کہ از دور دل ہر کس ہوس افتادہ است بہلش مردہ بکنج قفسے افتادہ است کہ مرا کار بایں قوم بے افتادہ است و زود راہ بکوئے عسے افتادہ است کہ بہر گام دریں رہ جوئے افتادہ است کہ جدا از قدم بمنفے افتادہ است</p>
<p>پنجم فیضی اگر افتد برخت عیب کن تو ہاں گیر کہ در باغ خسے افتادہ است</p>	
<p>مست عشقت چہ سرخوش افتادہ است میفریب دل مرا چہ کنم کہ کشم آہ و گہ کشم تالہ چوں نگردم بعشق دیوانہ</p>	<p>بے حسنت چہ بیغش افتادہ است تو ح صورت منقش افتادہ است کار من در کشاکش افتادہ است کہ نگارم پر یوش افتادہ است</p>

	باز در خانه آتش افقادت		دلکم از داغ تازه می سوزد
	گمته طبعه پریشان نیست بخت فیضی مشوش افتاد است		
روزم از شب سیاهکار تر است جگر از سینه هم فگار تر است غمره از عشوه جان شکار تر است که ز بنجم ستیزه کار تر است دیده از دل بخون نگار تر است عشقم از کوه برقرار تر است			صبرم از چرخ بے مدار تر است اے که مرهم نمی بسیند ریش چون کسے جاں برد که ترکاں را سوخم از ستاره پیکر خویش لے نہاں در نگار خانہ دل گرچه از کاه بقیار ترم
	فیضی از آسمان منال که او از تو آشفته روزگار تر است		
از نفہائے آتشیں گرم است ز آفتابان مہ جبین گرم است چنگ را نالہ حزین گرم است پاہر سو نهم زمیں گرم است فتنہ را خانہائے زین گرم است ترک بدست من بکین گرم است			مجلس ما کہ ایں چنین گرم است گو بہر شمع دو دیرہ کہ بزم - تا ہم آواز شد بسوختگان عاشقان بسکہ پائے کوبانند من و گلگون مے اگر بستینر بزم شد رزمگاہ بسکہ درو
	دل من سوخت فیضی از سخت کہ زمینی دلنشیں گرم است		

<p>آسمان کینہ آفتابے هست کہ ہنوزش ز من حجابے هست تا چو من خانماں خرابے هست ہیچتاے دیدہ چشم خرابے هست گر بختہ ترا جوابے هست کہ چشم من اضطرابے هست</p>	<p>در جہاں شونخ پڑ عتابے هست چشم برہم زخم چو تیغ کشد مشمارید مردہ مجنوں را شب ہجراں برگ مشتاقم من نگویم کہ تیغ جور کمش تاکہ خواہد گزشت در نظر م</p>
<p>فیضی آخر برگ خواہ مرد غمزہ را گو اگر شتابے هست</p>	
<p>زاہد بہو اے شکر و شیر سرشت است آل حرف کہ برنا صیہ ام عشق نوشت است آنرا کہ رواں کشتی تے بر لب کشت است گر عقل برد نام ملامت سر و خشت است قندیل فروز سیرایوان کنشت است اگر خلق بدانند کہ این شتہ کہ رشت است</p>	<p>عاشق ز پے نقل و مے روح سرشت منغم کن از غے کہ بدریا نتوان شدت از موجہ طوفاں غم اندیشہ ندارد چوں از سیر خم خشت بگیرند حریفان آل کعبہ پرستیم کہ دیوانہ دل ما در زلف بتاں طعن اسیران پسندند</p>
<p>داد من اذانت کہ بیدا بہ فیضی خوبان جہاں خوب بدانند کہ زشت است</p>	
<p>غمزہ میدان نظر را تنگ داشت کو بدستے تیغ و دستے سنگ داشت چشم او نیزنگ در نیزنگ داشت</p>	<p>دی کہ چشمش جلوہ بر شیرنگ داشت ہم سرم بشکت و ہم خوغم بر بخت گر چہ رویش سادہ لوحی مے نمود</p>

<p>قدنہ فراق از دوسو در جنگ داشت یا اشارتہائے دوشیس جنگ داشت بسکہ از خون شہیداں رنگ داشت</p>	<p>باد پا سیراد وصف صفے شکست انچہ امروز از نگاہش یافتم از میان تنیش سنجی شد بروں</p>
<p>صبح فیضی خوش کہ بر یاد گلے ہیچو بلبل دل خراش آہنگ داشت</p>	
<p>ہمت از عرض متانتگ داشت شاہباز غمزہ خویش جنگ داشت آنکہ با آہن دلی ہنگ داشت از طبرزد تنگ را بر تنگ داشت بر تبسم روزگارے تنگ داشت ہر نگہ با آشتی صدر جنگ داشت</p>	<p>شب کز آن گل مجلس مارنگ داشت عذیب دیدہ رنگیں بال او بود با نرم دل چوں نخل موم ساختم با تلخ کامی گرچہ او غمزہ اش پایندگاں درج عیش داشت گرچہ صد نگہ در آشتی</p>
<p>تظلم فیضی را چہ مے بینی کہ عشق صد چہیں گلہائے رنگارنگ داشت</p>	
<p>نہفتین گہر شب چراغ من غلط بجہر گاہ قیامت سراغ من غلط دریں بہار تماشائے باغ من غلط نسیم غلزدون برد باغ من غلط نظر پیرہن داغ داغ من غلط ترانہ سخی بزم فراغ من غلط</p>	<p>ز مہر نیبہ نہادن بدایغ من غلط نرفتم کہ ز راہ عدم بگردم باز شکوہ در جگہ الماس بارہ میشکند چہیں کہ سوختہ ام سر بداعنائے جہوں در ع فریب بود و امن مے آلودم دلم خروش کشید و سرم بجوش آمد</p>

چو فیضی که بخونابه جگر مستم
نگاه باده کشان بر ایان من غلط است

چشم ز خواب گوش ز آفانه پر شده است مضطرب ز اغشول قدیر دست باز کش یا رب که فاش کرد چنین بوسه باده را چشم گهر شناس نداری چه گو میت این است کز کرشمه گرم پری رفا غمخ من از هجوم سیراں میانه تنگ	ساقی مرا گذار که پیمانه پر شده است کیس بزرگ ز نعره مستانه پر شده است کز زاهدان صومعه میخانه پر شده است کیس نه صدف چگونه بیکدانه پر شده است فردا زمین حشر ز دیوانه پر شده است خانوس دیده که ز پروانه پر شده است
--	---

فیضی سربیناز نیارد بکس فرو
یعنی ز خود تهی وز جانا نه پر شده است

روز عید است و مرا باده گلگون است بزم رنگین شهنشاه مرا باید و بس سرفرازان جهان مست مرا می بوسند نه که در بزم شهنشاه سرافراز آمد - شاه عیسی نفس خضر بقا اکبر شاه هر کجا مجلس و عیش و طرب صفت بصفت	دور گل گر نبود و در شهنشاه بس است ورنه ایس لاله و گل ز نظرم خار و خس است که بیابوس شهنشاه مرا دست رس است صحبتش را نگذاریم که صاحب نفس است که می ساغر او آتش موسی قبس است هر کجا مویکب و فتح و ظفر پیش و پس است
--	---

قدر و نادول فیضی مده از دست کائن
طفل اقبال ترا طوطی رنگین قفس است

دوش تخت از سر خم باده کسایه برداش
گوینا از دل ماغزده باره برداشت

<p>ہر کہ سنگ ز سر را بگذارے برداشت تواند ز تو معشوق غبارے برداشت شہسوار پیہ شد از راه شکارے برداشت نسخہ حسن ز بچوں تو بخارے برداشت وے خوش آں سر کہ ز کوے تو بخارے برداشت</p>	<p>کعبہ ویراں کنی عے شوق جمع رہے باست باہمہ کوہ غم و درد کہ وارہ دل من اکمن اندیشہ دلم را چو بدست آوردی باغ دل مے بردام و ز مگر ابر بہار لے خوش آں سر کہ ز کوے تو بخارے برداشت</p>
<p>چند پرسید کہ با این ہمہ حسرت فیضی رخت برداشت ازین مرحلہ آری برداشت</p>	
<p>ز آن شوخ پرسید یک عشوہ بچند است بر آتش رویش گل فردوس بچند است گر پائے برنجیر دگر سر بچند است بس ناخن امید کہ در دل تو بچند است آزاکہ بر خسار ز گل برگ پرند است خنجر بنہ از کف کہ نگاہ تو کشند است</p>	<p>دل گرم خریداری آں عشوہ پسند است دل سوخته برق نگاہے ست کہ در چشم آزادہ تر از عاشق بیدل نتوان یافت تا دامن مقصود بچنگ کہ در آید مشکل کہ بود طاقت گرمی نگاہش لے از پے خونریزی ماتیخ حامل</p>
<p>فیضی چه غم از شعر تو حاسد نہ پسند المنہ لئد سخت شاہ پسند است</p>	
<p>یا بلاے کہ بتلاے تو نیست کہ بلا نیز بے بلاے تو نیست کہ کمر بستہ در قفای تو نیست کہ درو آہنیں بناے تو نیست</p>	<p>فتنہ نیست کاشناے تو نیست چہ بلا عشوہ ساز و فتنہ گری فتنہ سر کن کہ نیست آشوبے نتوان یافت فتنہ آبادی</p>

<p>آتش افقاده سے بیغم + دوش عشرت در دلم میزد</p>	<p>کہ سپند کہ شہبای تو نیست انالہ فریاد زد کہ بجائے تو نیست</p>
<p>فیضی از عشق نا آئید مشو بیج غم نیست کہ بر لے تو نیست</p>	
<p>مستانہ رخ نقاب بشکست مست آمد و از لب مے آلود ز آنگونه سوار شد بتکیں من کشتہ آنکہ زہر چشیش در سینه نگا و دیر دیش ترسم کہ ز دیدہ سر بر آرد</p>	<p>مہ بر سر آفتاب بشکست بازار گل و گللاب بشکست کز یار گراں رکاب بشکست نرخ شکو و شراب بشکست صد دشنہ اضطراب بشکست خائے کہ پیائے خواب بشکست</p>
<p>در نظم طرازی تو فیضی مارا قلم جواب بشکست</p>	
<p>مرا برادر محبت دو مشکل افتاد است ز بادہ نوشی بدست من پیرن امشب بخاک تربت من استخوان چہ مینگری بگردم ز تو تعویذ دوستی این بس مسافر ان طریقت ز من جدا مشوید میانہ من وآں شوخ تاجہ انجامد</p>	<p>کہ خوں گرفته ام و یار قاتل افتاد است کہ ام بادہ کہ آتش محفل افتاد است کہ پل شکستہ و ختم بساغل افتاد است کہ زخم تیغ شہادت حائل افتاد است کہ دور بینم و چشم بمنزل افتاد است من آنقین دل و او آہنیں دل افتاد است</p>
<p>شکار بہت فیضی بسوی صید بہت</p>	<p>کہ صد بہر ارہانیم بل افتاد است</p>

<p>پولے عشق مرا تازہ در دل افتاد است گماں مبر کہ بدر یوزہ دست بکشایم پرید مرغ دل من بطرف صید گنج خداے را چه کنم چون زیم مسلماناں مپرس زہ کہ ز سر پائے رہروان حرم زمن بقافہ سالار راہ عشق بکوسے</p>	<p>نظر کنید کہ دریا بسا جل افتاد است مرا کہ گوہر شب تاب و رگل افتاد است کہ صد فرشتہ بہر کام بل افتاد است کہ سیتس بیت من آیتیں دل افتاد است نشا نہاست کہ منزل منزل افتاد است کہ ناقہ ماندہ و در دشت محل افتاد است</p>
--	--

مپوش چہرہ ز فیضی کہ پاک بیناں را
نظر بآیندہ دل مقابل افتاد است

<p>بزم نشاط بادہ کشاراں غنیمت است فریاد عاشقاں بکشاید ز دل گرہ در جلوہ اندازہ نہالان بوستان بر خیز تا ز خانہ بمیدان بروں ویم خود را اسیر حلقہ فتراک غمزہ کن</p>	<p>ساقی بیا کہ صحبت یاراں غنیمت است گلبنان لکشائے ہزاراں غنیمت است رقص چین ز باد بہاراں غنیمت است جولان خوش شاہسواراں غنیمت است صید افگنی شیر شکاراں غنیمت است</p>
---	--

فیضی درون کلبہ تاریک گر یہ چند
بر سنبڑا تراوش یاراں غنیمت است

<p>شب کز وخائے ما حاجت مہتاب نہشت دیدہ بدست نظر شوق ہم آغوش ہوس اے دل سوختہ بسیار طعیدی مشب بست ہمسایہ من بار اقامت آخر</p>	<p>چشمش از کشمکش غمزہ سر خواب نہشت دل میخواست لے حوصلہ مہتاب نہشت ورنہ ریش کہنت اینہمہ خواب نہشت چہ کند طاقت فریاد جگر تاب نہشت</p>
---	---

دوش ہر بادہ کہ بر بادِ حریفانِ خوروم	دل من سوخت و لے گری اجابِ نداشت
صد جگر سوز دار آں بادہ کہ در لبِ داری	جامِ خمشید بدین گوئے نابِ نداشت

دل فیضی کہ تو با خاک برابر داری	تاجِ خورشید چنین گوہرِ شب تابِ نداشت
---------------------------------	--------------------------------------

در فراقت چشمِ گریانم بجاکِ دنوں کمیت	گر نہ راں نامہ بنویم ہاں مضمونِ کمیت
کم بردہ سربستہ طواری جنوغم پیش یار	گر چہ مرغِ دشت میدانم کہ با محنونِ کمیت
میرود بیدار بیدار بر من چوں کنم	ہجرِ بیداری دریا یام با گردوں کمیت
لے درونِ بزمِ باشیوس لبانِ پیمانہ کش	گاہ گاہے ہم بیاد آور کہ در بیرونِ کمیت
تا ترا کشتی رواں برد جلہ میشد بغیر	زندہ رودِ چشمِ پر خون من چوں کمیت
جامِ امیدت ز صہبائے طرب لبرِ نریاد	گر چہ بار بار بے تو خوناٹ ہے گلگونِ کمیت

از خیالتِ نیستم فارغِ سخا ہم بود ہم	با عنایتِ عمریت فیضی رادلِ محزونست
-------------------------------------	------------------------------------

سر کردہ ام رہے کہ خطر ہا در و کم است	طے کردہ وادئے کہ اثر ہا در و کم است
بر ساحلِ مراد رسیدن نہ قہد است	گردابِ آرزو ست کہ سر ہا در و کم است
اے خضر ہمتے کہ مرا قطع کردنی است	دشتے کہ کوہ ہا و کمر ہا در و کم است
در ذوقِ آرزو نگوارِ دطبرِ زوم	زہرے چشیدہ ام کہ شکر ہا در و کم است
قاصد برو برو کہ بمن روئے کردہ باز	عشقے کہ ناچہا و خبر ہا در و کم است
در برِ زخمِ مبند کہ در عالمِ خیال	راہمِ بخانہ ایست کہ در ہا در و کم است
منگ ز جوہرِ دلِ فیضی جہشیم کم	این نیمِ قطرہ ہیں کہ گہرا در و کم است

<p>د چشم ما محیط بسا حل برابر است عافل مشوک دیده ازل نظر بود ناصح مرا گذار که دیوانه مبتلا زنجیر آهین من دیوانه گردا مجنون عشق را چه زنجیر میکشی بے رحم دل سپردم از تازخون کن</p>	<p>آب بقا زهر ابلابل برابر است پیمانه که با قبح دل برابر است با صد هزار مردم عاقل برابر است در گردن نبوس سجائل برابر است یکتار شو و قابلاسل برابر است کیس مرغ پر شکسته بیل برابر است</p>
---	--

فیضی براه عشق منم آن قاتل دوست
کش خونها بغره قاتل برابر است

<p>آنکه نبشت بر ایت ز سر دل بر نهات رشتک صد نعره زنجیر بود مجنون را نیم کشت نگهم کن که شهیدان تر است لے خوش آن صبح که عاشق ز شکوه اقبال زیر همه محفو که بردوش عنایت لیستند خسرو عشق مگر خانه بر انداز رسید</p>	<p>وانکه افتاد درین بادیه شکل بر خاست بانگ خلخال که از دامن محل بر خاست رشتک بر حالت آن مرغ که بسیل بر خاست دست در گردن محشوق عامل بر خاست خواب ما بود که از گردن قاتل بر خاست چه خیار است ندانم که ز منزل بر خاست</p>
--	--

دوش رندان نشینند ز فیضی غزل
که نه صد نعره مستانه ز محل بر خاست

<p>پرسینه ام نه بار غمت که هزار است احوال عاشقان بلاکش نه من مهرس اندیشه از وبال ابد کن که عاقبت -</p>	<p>وز خون دل بهر طرفش لاله تار است کیس قوم را بقدر جنون اعتبار است در حشر کشتگان ترا با تو کار است</p>
--	--

پیمان من اگر شکنجی جاسے تنکوہ نیست	خوب ترا بحد تو دایم قرار ماست
ذوق خند نگہاے تو از دل نئے رود	ما را ز لطفهاے تو با خود شمار ماست
گلگون سوار من چه بلامتد میرود	فترک او اگر چه گراں از شکاه ماست

فیضی تو از کجا پیے گلگونش از کجا
آهسته رو که در کف پایے تو خار ماست

مرو که نخل قدت سرور رسیده ماست	طراوتی که تو داری ز آب دیده ماست
بدایع عشق بلاها کشم نئے گوئی	که این رسوخه هایے بلا کشیده ماست
ترجی بدل بتلاے ماسیکن	که این اسیر غریب بق دیده ماست
فخاں زخوے تم پیشه که در مجلس	به تنگ آیده از حرف ناشیده ماست
بخون دل که دما دم چکد ز دیده خوشم	که این ز بزم محبت چکیده ماست
گزیده ایم زیاراں غم نهانی را	که اوز سمنفساں یار برگزیده ماست

اشوق تازه گلے گفته این غزل فیضی
بیاد دار که از نکته هایے چیده ماست

کدام سر که درو خار خار سودا نیست	کدام سینه که خار دیده متنا نیست
کدام دیده که از دیدنت فریب نخورد	کدام دل که ز عشق تو ناشکیبا نیست
کدام کوه نوردی که سر بسنگ نه زد	کدام بادیه گردی که خار در پان نیست
کدام عرصه که نظاره گاه عشق نشد	کدام گوشه که هنگامه تماشا نیست
کدام ذره که دیدیم و آفتاب نبود	کدام قطره که چوں بگرند دریا نیست
کدام وعده که بر روز حشر موقوف است	کدام رتبه که آسجا و سهند و اینجا نیست

کدام سوخته فیضی که تو بر عشق نیافت کدام تخم که درین بزم پرز صهبایست	
اگر باوه در کف من ساغر شکسته نیست بر خاستند بزم نشینان بے سماع عشاق در عشق اصبه جان خریدند اختر شناس زو که من پیر و روزگار مردان راه سلسله جنیان محنت اند یارب چه ظالمی تو ندانم که در جهان	نویند نیستم که در فیض بسته نیست غیر از سب و مجلس ماکس نشسته نیست بے درد سینہ که ز تیغ تو خسته نیست ز آل قارغم که کوکب بخم خسته نیست یک شیر دل زردا که عشق جسته نیست آزاده دو کون ز قید تو رسته نیست
فیضی ز دست سنگدلا ابل بزم را خم گوشک تنه باش اگر دل شکسته نیست	
عاشقم سرگر می من از شراب ناب نیست بخت بیدارم بهیمن کارامگاه چشم من عشوه مفروش ای فلک چندی که شہما گرفت روست بادیوار آوردن دلیل کافر است زین کجی های که بادل می کنی آزاده ام ماکجا و ذوق عشرت خانه سلطان کجا	ورطه دریای آتش جلوه گاه آب نیست از خیال او چنان پیر شد که جای خواب نیست تیره شامان محبت را سر مہتاب نیست سجدہ گاہ عارفان را حاجت محران نیست کین نہنگ مست را اندیشه از قلاب نیست در خور آتش نشینان بستر سحاب نیست
فیضی آب دیده خوں آمیز میر نیری ہونو ایس چرا حتماے پنهان تو بے خواب نیست	
عید بدروزاں درین ایام نیست	روزہ داران بلا را شام نیست

<p>نفل عاشق بسته و بادام نیست گرم دورا فرصت احرام نیست منتظر را حاجت پیغام نیست هر که در آتش سوزد خام نیست رهر دانه عشق را آرام نیست</p>	<p>بخورم بر کاله بر کاله جگر کعبه و قسطنطنیه آدابم کمن تا بکے گوئی که خواهم آمدن بر سمند طین دل سوزی مزین کاروان کعبه شد منزل نفیس</p>
<p>نشئه فیضی بود از بزم خاص برعه جانش ز فیض عام نیست</p>	
<p>هر ذره که می نگری به سماع نیست در کار نوبت هیچ کس را تراغ نیست در چار سوسه عشق ازین بهتاع نیست آمد شد طیب بغیر از صداع نیست عشق از قدیم آمده ست اختراع نیست بر حکمت قصا و قدر اطلاع نیست</p>	<p>یکدل ز آفتاب ازل به شعاع نیست ناصر بقتل و ما بجنون شهره گشته ایم در سینه تنگ تنگ غم دل نهادیم من سوخته شدم و پیوسته پیش من برگره های زار من ای سنگدل مخد را ز فلک عجز منجم که عقل را</p>
<p>فیضی خراب نشئه دور و دام است ساقی بیا که فیض ترا انقطاع نیست</p>	
<p>که نا امید می عاشق کم از تقاضا نیست که عشق پرده و عصمت زینا نیست که تنگ حوصله را انتظار فردا نیست هجوم غمزه چنان شد که ناز را جان نیست</p>	<p>خوشم که در دل من ذره تمنا نیست بپاک دامن حسن یوسفی نازم در بوعده روز قیامت مغرب تویی که گرد سار پرده های تر گانت</p>

دلہم گرفتہ فراموش کردہ چسکہ کھم	بکار خویش کسے چون تو دیر پروا نیست
چہ سود سوسے تو دیدن بدل نگہ کردن	کہ تا نگاہ دیگر کرده ایم از ما نیست

تو از چہ زہرہ دیدن بسوسے ادقیضی
کہ تاب جلوہ دیدار کار موسے نیست

زہے علت با فصول روح راقوت	دو چشم ساحت ہاروت و ماروت
چہ رنگین است یارب خط برآں لب	کہ پیوست این زمر در ابیاقوت
برائے کشتہ بالا بلند اداں	ز شاخ سدرہ بایں خسل تابوت
خیال روئے او در ویدہ تر	رأینا طالعاً کالشمس فی احوت
طیب بادردہ آں شربت کہ باشد	جواں سازندہ پیران فروت
پروبال از نظر خواہم کہ دارم	سر پرواز با مرغان لاہوت

براہ عشق فیضی بگذر از خود
کہ سالک بگذرد اول ز تاسوت

بازم جنوں سپہ کش غوفائے دیگر است	سلطان عشق بر سر پیمائے دیگر است
ملک دلہم گرفتہ ستم پیشہ وگر	کشور خواب معرکہ تہائے دیگر است
یارب چہ منظری تو کہ چشم من از رخت	در ہر نگاہ محو تاشائے دیگر است
لے دل صبور باش کہ در بارگاہ دوست	نو میدی تو عرض تمنائے دیگر است
آہ از دروغ وعدہ من کرتے فریب	فرلے حشر طالب فروائے دیگر است
عاشق چگونہ سیر تواند نظارہ کرد	جائے کہ ہر نگاہ تقاضائے دیگر است

فیضی بجز عشق تو کس پے نہیں
سر بستہ نکتہ تو محاسن دیگر است

ساقی برو که مستیم ز جاسے دیگر است پروانه وار عاشق هر شمع نیستم لے خضر سوے آب جیاهم چه سے بری آل مرغ نیستم که غروشم ز شیان و گل برے گل بهشت ندارد دماغ من حال مرا ز حالت مجنوں کن قیاس	سرگزیم ز آتش سو دلمے دیگر است سوز دلم ز انجمن آراے دیگر است محمود عشق تشنه دریاے دیگر است فریاد من ز قناعت و بالابے دیگر است دلم ز لاله صحراے دیگر است دیوانه تو با دیه پیاے دیگر است
--	--

بکشا در گهفته فیضی ز بان طعن
لے معی برو که سخن جاسے دیگر است

باز آتش که داشتم افروختن گرفت عشقت ز بهر خانه بر انداختن رسید جاں از وصال صفوه امید ساد یافت گوئی نداشت از دل صد باره ام خبر	وا ز سر درون سوخته ام سوختن گرفت دردت متاع حادثه اندوختن گرفت دل از فراق حرف غم آموختن گرفت آنکس که چاک پیرنم دوختن گرفت
---	---

ز دآتش بجانم جو فیضی بشام عم
دیوانه که شمع من افروختن گرفت

فروغ شمع محبت ز آتش دگر است درخت وادی ایمن نسوزد آتش طور براه عشق مرا نبسته بمجنوں نیست سرم بپوشه ساقی فروغی آید ز نقش که چه گردوں گو که طفل دلم	دروغ سوخته او بلاکش دگر است که بهر سوختن میسمه آتش دگر است ربودگی دلم از پری و ش دگر است که مستی دلم از جام بقیش دگر است فریب خورده لوح منقش دگر است
--	--

	<p>کمن ملاست فیضی اگر قدح نمکشید که اوز باوه توحید سرخوش دگر است</p>	
<p>دل من در میان افتاد است مدعی بر کرانه افتاد است کز کفش تازیانه افتاد است مرغ از آستینانه افتاد است باوه خوردن بهانه افتاد است رسمها در زمانه افتاد است</p>	<p>سحر غم بیکرانه افتاد است عشق سحریت بیکرانه کزده مستے شہسوار من نگرید شب کہ آہے کشیدہ ام من غرض از ہر دو کون بخیریت عشق و چندیں ہوس کے چہ کند</p>	
	<p>گرچہ فیضی براہ زہد افتاد غزلش عاشقانہ افتاد است</p>	
<p>از مقامے حوت میگویم کہ دم نامحرم است کز پیو دیدار جانان دیدہ ہم نامحرم است ہر کجا سلطان کن خلوت چشم نامحرم است خلوتے دارم پیاد او کہ غم نامحرم است در میان راز مشتاقاں قلم نامحرم است ہر کہ نبود پاک دامن در حرم نامحرم است</p>	<p>من براہے میروم کا بخا قدم نامحرم است خوش لم گردیدہ من شد سفید از تہ خطا با خیال او بگنجی یاد خواں ورد لم لے اسیر عشق طعن بے معنی بر من مزن ما اگر مکتوب ننوشتیم عیب ما کمن منزل تر دامنان نبود حرم کو سے عشق</p>	
	<p>فیضی از بزم نشاط ما حریفان غافلند ہر کجا ما جام سے گیریم جم نامحرم است</p>	
<p>طوفان اشک است کہ عالم گرفته است</p>	<p>رو سے زمیں ز گریہ ماتم گرفته است</p>	

مشکل که نیم کام کشد بار آرزو لے من حریف آنکه لطیف زمانه ساز آسایش دلی که ز خاطر شکستگان محروم باد از تو کسے کو برغم من بیهوده بر کسے مفتاں آستین ناز	ز نیسان که پشت طاقت مانم گرفته است پیمانہ طرب ز کف غم گرفته است واغ ترا فرنیہ مرهم گرفته است خود را بزم وصل تو محرم گرفته است کو دامن امید تو محکم گرفته است
--	--

فیضی بزم شاه حریف است کامیاب
کو جام آرزو ز کف جم گرفته است

امشبے بس که آتش گل در گرفته است شمع از صبا بید و در باغ شمع گل ندهد چراغ صبح فروغ و چراغ گل هر نکته که بر ورق گل نوشته اند اہل جہاں ہمہ پیہ کارے گرفته اند فیضی کتاب عشق ترا جدول طلسم	شب غولیش را بروز برابر گرفته است از باد صبح زندگی از سر گرفته است ہر صبح روستائی دیگر گرفته است بلبل ز روئے خوانده و از ہر گرفته است خوشوقت آن حریف که ساغر گرفته است یا پادشاہ نظم تو در زر گرفته است
---	---

آن خسرو یگانہ کہ در گلشن جہاں
جز زنگس از سر ہر گرفتہ است

دوش از شمع نہ پروانہ بدعوی میخوت گر شجر ماند سلامت چه عجیب کاشن طور نیست بردیدہ مجنوں سرکیب کو حجاب خانہ در روئے ہوس ساختہ گر نہ چینس	ملکہ بود کہ از نور بتجلی میسوخت آتش بود کہ از روئے دل موسی میسوخت ورنہ از آہ سپیہ خانہ لیلے میسوخت برق عشقت خسرم خاشاک نمنا میسوخت
--	---

<p>دل زاهد ز غم جنتِ اعلیٰ میسوخت گر نه از آتشِ مے پرده تقویٰ بپوست</p>	<p>پر تو روئے تو گرفت جہاں را و هنوز بود محروم دل از جلوہ آں پرده نشین</p>
<p>شب که فیضی سخن از سوزِ دل نمود گفت دل صاحب نظر از گرمی معنی میسوخت</p>	
<p>صد گرفتار را کمر بشکست که خارِ مرا سحر بشکست عقل را خار در جگر بشکست تا کلمه گوشه را ز سر بشکست حقه بر سنگ دگر بشکست که زمرغان روح پر بشکست</p>	<p>طره کاس شوخ فتنه گر بشکست بنده ساقی بگه خیرم هر کجا باغ عاشقی محل کرد فتنه کش ز هر گوشه سینه ام چاک ددم خوں کرد آفرین بر شکار پیشه من</p>
<p>دل فیضی درست نتوان کرد که ز اندازه بیشتر بشکست</p>	
<p>صیاد را همیشه تیر تیر لب است کز بهر حصیت بند که بر پای لب است کاس طفل را موی تماشای لب است شمس عشق زندگی افرای لب است کیس دلخ تازہ بال پیرای لب است نے حاجش به بند و نه پر و لب لب است</p>	<p>پیوسته ترک چشم تو جویای لب است دلستان عشق تو داندگاه قتل لے خوں گرفتار همه بر تیغ سر نید جاں یافتند تازہ شهیدان غمره اش از خوں مشوے جیب کنار شهید عشق دل صید کافر لبیت که در صیدگاه ناز</p>
<p>بسم الله حریف و گریای لب است</p>	<p>فیضی چنین که دوخته تا وک تشنه</p>

<p>چشم ہمہ بختا و لے راہ نگہ بست زین گونه که آں سبزه نورس سرچسب بر رویه بوا پرده که از ابرسیه بست بر دوش ملایک متواں بارگنه بست طرفے متواںست از آں طرف نگه بست آں رنگ نیدی که بر آئینه مه بست</p>	<p>حسنت که بر آئینه حسرت زده بست دلها همه در چاه زرخدان تو افتد به فرقی شهنشاه بود چتر سعادت آلوده نگردد بهوس دیده پاکان آں کج گله امروز چنان رفت که یکدل لے آمده غافل زخم دیده عشاق</p>
---	--

یاراں همه در طاعت حق دست به بندند
فیضی مکر بندگی حضرت شه بست

<p>مجنون بجاک گوش بر افسانه من بست ایں شمع دلفروز که در خانه من بست در حبت و حوسه گوشه ویرانه من بست ایں شوخ چشمی که ز جاتانه من بست رقص لطم ز نقره مستانه من بست ایں بادیه کهن که به پیمانه من بست</p>	<p>هر جا حکایت دل دیوانه من بست ترسم که رفته رفته شود برقی خانه سوز چندے که در شمع مجنون مقام داشت نزدیک شد که ستر ملایک بر افکند از پرده ساز مجلس جمشید فارغم حسن ازل بیدیه من پس که کس نیافت</p>
---	--

فیضی به بجز دیده من که فروری
خورشید نرغ گوهر یکدانه من بست

<p>کآں چشم مست را خرابے دراز بست پور سبکلیں دل خود در ایاز بست آں دستها که زاهد یا در نماز بست</p>	<p>بدست من نه چشم خود از خواب باز بست از حسن بنده شاه شود ورنه از چه رو روے تو دیده و بهر خویش می زند</p>
--	---

<p>بے صبر بودم از نگهش دوست دیده ام گویی ز کعبه دل مجنون خبر داشت تنها همین نه نعمت عشق است پرده در</p>	<p>تا ترک اضطراب کند چشم باز بست لیله شبی که محل راه حجاز بست بس نقش و لفریب که آن پرده ز بست</p>
<p>فیضی بیکدو معنی رنگین زره مرو بسیار در ز فیض که بکشاد و باز بست</p>	
<p>هر کس بکار مرتبه ارجمند یافت + روزی ازل نصیبه خود برد هر کس از محتسب کجا نمکند قدری کشاں غافل مشو ز گریه مستان که میتوان رواز بلا متاب که آسوده وصال عیار پیشه بند و سزای تو از دو سو</p>	<p>فرهاد کوه کند و مقام بلند یافت عاشق از آن میانه دل نمند یافت میخانه گشت گشتی از آن نالوند یافت صد گوهر مراد ازین آب کند یافت کامی که یافت از دل مشکل پند یافت تا دست برد نکند دل در کند یافت</p>
<p>فیضی که مست بود سحر بوسه از لبش دائم که یافت لیک ندانم که چند یافت</p>	
<p>رفته ز چشم فروغ گریه گواه من است نیست طبعی این همه سوختن من تب خون جگر میچکد از مژگانه ترم گرچه بخوایاں چشمم گرم در آیند لیک لاله و گل زیر پا رفته حریفان و من قافله عقل و هوش راه دگر میرود</p>	<p>مردمان دیده نیست خون سیا و من است خون دل من بچویش از قف آو من است آنکه بنج پرورش یافت گواه من است در نظر آتش فلک برق نگاه من است هر طرفی میروم سنگ بر او من است وادی خونخوار عشق مرعله گاه من است</p>

فیضی اگر در حشر کار به نیت فتد طاعت قدوسیاں نیم گناہ من است	برہنہ بود چو تیغ برہنہ خون میر سخت کہ کس ندید کہ خون حریف چوں میر سخت ولے زہر شکش نایہ جنوں میر سخت چہ بادہ بود کراں جام سرنگوں میر سخت کہ سیل دیدہ باران غم فروں میر سخت وگر نہ دیدہ چہ خون نابہا خون میر سخت	نیم جایک من کر لبش فسون میر سخت بہ تیز دستی آں شوخ فتنہ گرازم اگر چہ بستہ ہزاراں خرد بہر سر موے چہ گریہ بود سحر چشم خون فشان مرا بد ویر تازہ بہار جمال او چہ عجب مرا تحیر حسن تو لبست راہ سر شک
فسون چشم تو امشب بان فیضی است وگر نہ قصہ شوق تواز دروں میر سخت	دور کہ دام فتنہ گریست و زمان کیست ہنگامہ ساز خلوتیاں استان کیست تیرے کہ ہوا رہ رسد از کمان کیست ایں فتنہ در جہاں دل بد گمان کیست از زخم نچر مرہ خون چکان کیست فریاد من شنیدی وگفتی فغان کیست	عالم خواب حسن قیامت نشان کیست در بزم اہل حال حدیثے کہ میرود تاوک زمان قلب شکن صف کشیدہ نچر کشیدہ از پے خونریز عالمیست از دیدہ تراوشن خونابہ جگر قربان آن تغافل آں پرستم کہ دو
فیضی توئی بزم سخن آتشیں نفس خاموشیت ز غمژہ جادو زبان کیست	چوں پری در طبع پنداری سرکش	گرم خوں من کہ خویش آتش اندازست

دل اگر در پہلویم نالاں بود مغدور من کہ آتش پرور عشقم چہ گشتم خواں عاشقان را نیست مکان صبوی و فراق کافر عشقم و بے بینیم در روئے بہاں آتش این تواند سوخت مستی کلیم	چوں نالہ در دستہ را کہ بستر آتش است ہم تو میدانی کہ گلزار بہمند را آتش است صبر و مجوری یکے خاشاک دیگر آتش است ہیچناں گشت آتش پرستان را نظر بر آتش است گر مٹی خورشید دیدارش نہ در ہر آتش است
--	---

سوخت فیضی در تمنای لب شیرین
آدمی را در مزاج گرم شکر آتش است

گر چہ جاں بے تو بلب نزدیک است گر کند افگنی از رشتہ جاں راہ امید کہ دور است و دراز زار جاں میدہم از دوری او قدر شام غم اگر بشناسی گفتہ شب تبو نزدیک شوم	دور گردن بادب نزدیک است کنگر وصل عجب نزدیک است چوں نہی گام طلب نزدیک است لے اجل رو کہ سبب نزدیک است از تو تا صبح طرب نزدیک است روز عشاق بشب نزدیک است
---	--

سوخت فیضی و طیبیاں دہند
گر مے عشق بہ تب نزدیک است

لے خون خلق رختہ چندیں و بال صیت نزدیک دور در رہ عاشق برابر است خونخوارگان عشق نگیرند جامے گر حبت وجوے گم شدہ مجنوں بنیکند	چندیں ہزار سر بہت پایال صیت لے بیخیر فراق کد ام و وصال صیت با آتش تو لذت آب زلال صیت در دشت ہر طرف تگ پوی غزال صیت
--	---

گر کبر با صحن ندارد دھولے عشق
 ناصح ملاست من دیوانہ میکند -

چندیں تجلیات جلال و جمال حبیت
 تادردمند عشق چه داند که حال حبیت

فیضی ز قامت تو سخن تا بلند کرد
 دانستہ ام کہ مرتبہ اعتدال حبیت

صبر و قرار با من محزون نمائندہ است
 خوں میخورد دست جفاے تو عمر باست
 با من یگانہ باش کہ در گوش روزگار
 مجنون ہمیں نمائندہ ز سرگشتگان عشق
 یارب چه ساحری کہ بدوران غمزه ات
 گر روزگار زیر وزیر شد مرا چه غم

جمعیتے کہ داشتہ ام کنوں نمائندہ است
 ویں طرفہ ترکہ در تن من خوں نمائندہ است
 جز قصہ زلیلے و مجنون نمائندہ است
 رگیب رواں بعرضہ ہاموں نمائندہ است
 تاثیر در تصرف افسوں نمائندہ است
 عاشق مدار کار بگردوں نمائندہ است

فیضی حریف مجلس رنداں بود دمام
 ہرگز قدم زد دائرہ بیروں نمائندہ است

بازم دل پر خوں ز غم بزم نشینی است
 آن چشم کہ عمر کے بسہ نو بجشودم
 از نہر فی غمزه زتاں باک ندارم
 ہر چند بود دایم محبت خیم زلفش
 گر غمزه ترکش نگدم فتنہ شہر نیست
 بے دوست بجاں کندن از ازم کہ ز غم

شورابہ اشکم بخیاں نمکینی است
 سیارہ فشاں از غم خورشید جبینی است
 در راہ نظر گر چه بہر گام کینینی است
 ہر چہینے از آن حلقہ نہا نخانہ کینینی است
 در بند و سہ چشمش نگرم آفت مینے است
 ہر روز کہ بے او گذر در روز پسینے است

از تالہ فیضی گذرایں ہمہ فارغ
 ز نہار بنیدیش کہ فریاد خرنیے است

<p>خون شد دلم چه کار کنم کار غیر تست کیس خانه را مدار بدیوار غیر تست سر رشته وفا که نگه دار غیر تست کیس ناشگفته غنچه گلزار غیر تست اے خوش سبک دلی که گرانبار غیر تست آزاده خاطرے که گرفتار غیر تست</p>	<p>گل کرد عشق و در کف من خار غیر تست گر میکنی بنای محبت غمخور باش خود را بسوی غیر مکش ورنه بگسلد بے درد غافل از گره سینه ام مباش چون غیر تست زاوره کعبه مراد آسوده سینه که بر و بار عاشقی است</p>
<p>فیضی ز باغ او همه گلچین عشرت مند و گلشنش نصیب من خار غیر تست</p>	
<p>کز دم تنها در آید یار و در را باد بست آرزو در دل گره شد کار فریاد بست بگذر ای خسرو که نتوان راه فریاد بست هر که از دام فریب صید را صیاد بست بادوست سورا از طره شمشاد بست کز فسون خشمش زبان خجرو جلا بست</p>	<p>دوش غم رخسار قامت از دل ناشاد بست گفتم خاموش چون باندی زانها پیش عاشق از نیروی غیرت کوه بردار و پیش زار نا لیدم بحال تو گرفتار ان عشق دی که دست افتان زلف آشفته در باغ سرخاک افکنده شمشیر آن کافر دلم</p>
<p>ماند پیکانهای او فیضی سچاک سینه ام سنگدل بنگر در عیش مکن از فولاد بست</p>	
<p>بر دل مجنون ز سچراں بار بے اندازه بست سارباں چندین جس بهیوه بر جاذبه بست عشق رنگ آمیز ازین بسا نقش تازه بست</p>	<p>سارباں از محل لیل که بر جاذبه بست غلغل ز بخیر مجنون ناقه را وارد برقص نے ہمیں تنہا رخ زرد دم بخول آغشته شد</p>

بندہ آل زند بکنایم کہ از غوغای خلق رفت و رخسار است که دل میبرد و صبر و قرار ساقیا از باده دوشینہ مخمورم ہے	در درون خانه رفت از برون و از دست دیدہ کوتاہ ہیں تمت بشک غارت میتوان از جرعه سے راہ بر نیازہ بست
--	--

رشتہ معنی باریکم ز بس رنگیں فقاد میتوان دیوان فیضی را باں شیرازہ	
---	--

ہزار جاں ہے آل شوخ جرعه نوش برفت کدام وعدہ بیا دآد و چه شد کہ چنین چه باده بود دریں انجن کہ از بولش تو خضر راہ شوالے تنفس مسیح مرا یہ درد نوشی ما محتشم مزن طعنہ فسانہ جہم و جاشس گلو کزین ستاں	کہ جائے گرم مجلس نکرده دوش برفت سخن نگفتہ تغافل نہاں خموش برفت سرم بجوش در آمد دلم ز ہوش برفت کہ برب آمدہ جانم بیک خروش برفت کہ صاف باده زندان نیم جوش برفت بے بگوش در آمد بے زگوش برفت
--	--

چہ شکر است ہندوستان ترا فیضی کہ آبروے دکان شکر فروش برفت	
---	--

باز در سوختنم خورے تو آتش خیر است دل بخورے تو گرفتار و تو بے پروا است باکہ آیینہ بازہ چہ اینگفتہ کوہن را منگر غوار دریں رہ شیریں پردہ عافیت از خود ندریدم چہ کنم کیہا در عمل حسن بہ بینم ورنہ	کاسہ چشم تو از زہر نگہ لبر نیر است از کباجم خبرے گیر کہ آتش تیز است کہ بکامم شکر ناز تو زہر آمیز است کوہن نیست کہ بنیاد کن پرویز است جنبش غمرہ بدست بلا انگیز است دامن پاک من اکیر محبت بنیر است
--	---

فیضی از بند شد م سوئے خراسان مرا تازه گلده سته دیوان تو دست آور است	
<p>باز بر نامه نئے کلک تو آتش نیز است باز صور تقسم را شده آواز بلند کافه و کلک چه از سوز دلم بر تابد عجیب من نیست اگر حرف پریشان گیم داروئے تشنگی افروئے جگر می سازم گردل خود ز سر نامه بر آویخته ام</p>	<p>باز نوک مژه چون خامه سیاه بی ریواست که بصورت دلم جنبش رستاخیز است خس و خاشاک بکف دارم و آتش تیز است دو دود از سر خامه جنون انگیز است که زیاقوت سر شکم مژه گوهر ریز است دوستان خرده بگیرد که دستاویز است</p>
فیضی از حال دل و دیده سخن میرانی که سیاهی سیر کلک تو خوں آمیز است	
<p>سرازل از فلک مجوئے که دور است نیست کیمیی که چشم دل بکشاید پایه هبالا منه که پایه بلند است مکتبه سربسته گو که مجلس انس است پرده هستی بسوز و حسن ازل ہیں چند طلب میکنی نشان قیامت بهر تو آراستند عالم و دیگر طالب و دیار بزم خلد نخواهد</p>	<p>روز و شب اینجا حجاب ظلمت و نور است ورنه بهر ذره تجسلی طور است دم ز تقرب مرن که شاه غیور است یاده باندازه کنش که بزم حضور است روی نماید عیال چو آئینه محور است از دم ما غافلگی که نفخه صور است چشمه بروں زن که رفتن تو ضرور است ترا دما عاشق کر شمه حور است</p>
<p>مرد و دلی فیضی از نشاط قدم کش</p>	<p>ما تم خود دار این چه مجلس سورت</p>

<p>دل فوج بان شہر مائل تست گر ز آہن ولی بریں دارد گردم خون شد از تو نیست عجب خیز و در چشم پاک من بنشین ہر کرا عشق کرد دیوانہ تو چنین مست و ہر کجا کہ روم</p>	<p>سنگ آہن رہا مگر دل تست از چہ آئینہ در مقابل تست طاہر قدس نیم بسمل تست دل پر خون من نہ منزل تست بتہ عنبریں سلاسل تست مجلسے از نو لے محفل تست</p>
<p>مشکلت حل نکرده کس فیضی مشکل کائنات مشکل تست</p>	
<p>فغاں کہ چشم تو بر مارہ بلا نگذاشت ز بس کہ عہدہ انگیز شد کہ شمس تو چناں زخوے تو بیگانگی رواج گرفت چہ ساحری تو نداغم کہ درد منداں ز بس ہجوم ہوس پروران کام پرست تبارک السدا ز آں غمزہ ہا و پے در پے</p>	<p>ہجوم غمزہ پے یک نگاہ جانگذاشت میان ما و اجل ذرہ صفت انگذاشت کہ صبر را بخیال تو آستنا نگذاشت فسون عشق تو تا شیر درد و انگذاشت سفر ز کوئے تو میخواستم وفا نگذاشت کہ آرزوے جہاں گرد را گدا نگذاشت</p>
<p>بہر اہم مرتبہ فیضی ز عشق ممنونم کہ در ہوس کدہ سینہ مدعا نگذاشت</p>	
<p>ردیف ناع مثلث</p>	
<p>آں دختر زند را کہ بود اہم جہاں شرف حسن تو قدیم است و دگر ہا ہمہ حادث</p>	<p>سائی دل خواست دیں دیر جوادشا بودم زازل تا بہ ابد محو تماشا</p>

<p>ز آن فتنه ایام می رسید که خنش مشکل که شمشیر تو سر از خاک بر آورد طوفان غم ست لعل ازین عاده خود را عشاق تو مردند و غم دور تو بردند</p>	<p>آشوب و بلاست و جهان را شده ثالث گر در قیامت نبود شوق تو باعث در کشتی میکش که نه نوحست و نه باعث این طائفه چیز می گذارند بوارش</p>
<p>فیضی ز فلک غم مخور امروز که فردا صد چرخ زجا می رود از سیل حوادث</p>	
<p>گو که بر اجل من طبیب شد باعث چنین که محل امید بستم از در دوست جفا و جور رقیبان تفاوت نمکنند بلاکشان که ز وصل حبیب بگستند زنانه پس کن ای دل بشا به راه وصال نه مست بوسه گلم در چمن که شوق مرا</p>	<p>طبیب را چه ملاست نصیب شد باعث زمن پس که حال غریب شد باعث بلاست این که بر اینها حبیب شد باعث ستیزه کاری خوشه رقیب شد باعث که تانفس زده حقیر شد باعث خروش بخودی خند لیب شد باعث</p>
<p>چنین که زندی دستی است شریقی نهیب و اعط و پذیرا دیشب باعث</p>	
<p>ردیف جیم</p>	
<p>کیست در پرده برین ناچه مشکین معوج ناچه حضرت سلی است که مشتاقان را ناچه گرم رو است شتابان چو سپهر محل دوست گذارند و رو کعبه روند</p>	<p>که از وقافه کعبه رواں ماند زرج نیست ره در حرم مهملش از پیج پنج کز جز سها بودش انجم خورشید درج هرزه گردان که ندانند ره راست ز کج</p>

<p>کہ آں مفتوح ذاکت و این مفتوح روح بود ز غیب سد بادہ برسم فتوح بابل حال نمودیم حال خود مشروح کہ غرق گشتہ در آں صدف کشتی لوح ز لوح خاطر خود نقش تو بہائے نصوح کہ ز خیمات دل مارا نمیکند مجروح</p>	<p>سعادتمیت جوان صبح و جام صبح مجروحان طریقیم و مرشد رہ دیر ملاستی قدح خوار رند و بے یاکیم قتادہ ایم ز طوفان غم بگردا بے بیارساتی از آں مے کرو فرو شویم بکوی سطر از آں صوت و خراش دگر</p>
<p>ز فیض بادہ شوی آگہ ار شود فیضی درے ز مہدار فیاض بردلت مفتوح</p>	
<p>کہ دور دور گلست و بہوا ہولے قدح زگر یہاے صراحی و خند ہاے قدح کہ غافلند عرفاں ز ماجراے قدح منیر و دزر خورشید در بہاے قدح گرت ہو است کہ یابی بخود صفائے قدح کہ گنج عقل ستانند رونائے قدح</p>	<p>بہار شد بکشا دستے از بہرے قدح نفس نفس غم و شادایت و دلوشنازا اگر قدح چو من از غصہ خور و چہ عجب بجلسے کہ مسیحا پیالہ مے گیرد بشود رونہ دل و مہدم ز بادہ صاف خواب عشوہ آں ساقیان جان ششم</p>
<p>اگر در آرزوے بادہ جاں و ہد فیضی بلوح تربت او نقش کن دہائے قدح</p>	
<p>دست از قدح کش بکش از دست او قدح وہ چوں زہیم اگر کشد آں تند خو قدح دریا کشان میکند را شد سبوق قدح</p>	<p>بر کف نہادہ ساقی خورشید رو قدح از خوے تند نیم کش ناز مے کند خم خم بدہ شراب کہ از فیض پیر دید</p>

کروی ہزار خوش خوش از خار من	گرداشتن لبان صراحی گلو قدح
لاہد عجب کہ پاک ز تو دامن شوی	دلن ترا اگر کند شست و شو قدح
و فصل نو بہار خوش آہنا کہ سبک شد	در پائے گل صراحی و ہر طرف جو قدح

فیضی اگر کے ز تو پرسد بد و رکل
کز بزم بادشاہ چہ خواہی بگو قدح

ردیف خاء

کدو از باد بہابی جلوہ شاخ	غنچہ دلتنگ را شد دل فراخ
گل بر آورد از نقاب غنچہ سر	صبح چوں خورشید ازیں فیروزہ کاخ
لالہ را بنگہ کہ سر پر زو ز کوہ	ہیچاں کاتش جہد از سنگ لاخ
نقشبندان لطافت سے ہرند	صفہ گل را ز بہر انتہا
مرغ روح عند لبان چمن	سے پرد بر کنگر کلخ صماخ
دل دریں گلزار سے بستم و لے	برگ ریز عمر نزدیک است آخ

کلاب فیضی میدہد گلہا سے تر
میرود معنی رنگیں شاخ شاخ

بہ بے نیادی معشوق چوں کم آؤخ	کہ در وصال ز من تاباوست صد فرسخ
بہ بند دیدہ ز خوباں کہ رہرواں گیرند	بشاہراہ حقیقت مجازا بر نرخ
چہ حاجت است کہ صد خانہ کرد زیر دہر	کہ شہماے سمن غنچبان سادہ نرخ
متم کہ از نفس گرم من زبانہ کشد	ز جوش چشمہ فردوس شسلہ دفرخ
خوش شست شستہ جانہ از خون دل گلگون	فراقنامہ عشاق را چہ رنگ نرخ

اگر دو کون انشانت کنم زمین بپذیرد	از دست مورچه آید بغیر پائے بلخ
خضر کن از نفس سرود می فیضی	که آب چشمه خورشید از آن به بند و بخ
ردیف دال هـ	
<p>و هر را مژده که روزی بیدار شد خفته بختان شب تفرقه بیدار شدند آسمان دید شب و روز جدا گردد ای او لے که از تیر اقبال نظر می خواهی نیست یک نه ز خورشید ضمیرش پنهان گمزان ره تقلید بسمیرت بودند</p>	<p>که ز خورشید سحر خیز تر بیدار شد که در آفاق مبارک سحر بیدار شد گفت خورشید مرا هم سفر بیدار شد چشم بختای که صاحب نظر بیدار شد همچو خورشید عجب دیده ور بیدار شد شکر کیس قافله را راهبر بیدار شد</p>
چند تاریک نشینی شب بجزا فیضی	خیز که صبح سعادت اثر بیدار شد
<p>هر کجا مرغ دله روی پرواز نهاد ترک عاشق کش من و بتک تاز نهاد آه از آن قاعده کال غمزه طناز نهاد عشق در دیده زندان نظر باز نهاد آنکه در دج محبت گهر راز نهاد کیس بنایست که آن خانه بر انداز نهاد</p>	<p>سر و من پائے چو در جلوه که ناز نهاد لے سلامت و ازین شهر بروی و که دگر داد از آن فتنه که آن عشوه پر کار نمود گوهر اشک که در هر صدقے نتوان فیت کاشک اشک من از پرده نیار و بیرون چه توان کرد که دیوار غم افتاد بلند</p>
هر که در اینجے گوش بر آواز نهاد	قصه فیضی و رسوائی او میگفتند

<p>دست قضا که طاق بلند تو غم نهاد بهنگامه بر شکستن زندان بزم را روزیکه عشق معرکه آراست فتنه شد مشت پذیر دولت عشقم که از ازل این واژه گونه سختی عاشق نظاره کن</p>	<p>طرح بلا گفت و بنای ستم نهاد یک خطه میتوان مژه بالاس هم نهاد بر دوش آفتاب قیامت علم نهاد غم بر غم فروزد و الم بر الم نهاد کره آتش جگر مژه ام رو نیم نهاد</p>
<p>هر کس ز تنگنای عدم وادئے گرفت فیضی بشا همراه محبت قدم نهاد</p>	
<p>تا طرح کرشمه یار نهاد در نیم نگه هزار خوں ریز دوران نه کشید نقش یوسف آسوده سپک روی که در عشق سرگشته شکار سئ که بے خود در عشق کدام رسم بیداد</p>	<p>بر غمزه بنای کار نهاد مژگان تو در شمار نهاد تالوح تو در کنار نهاد بر دوش امید بار نهاد سر در پیج آں سوار نهاد کاں ترک ستیزه کار نهاد</p>
<p>فیضی سروتن ببرز کوشش کس رخت برگذار نهاد</p>	
<p>ترکه که شوخ کج گلهش نام کرده اند آن طره که چوں پیر طایوس دکشت است قوی که غافلند ز ناز و کرشمه اشش یارب ز سیل میکده طوقال سیده باد</p>	<p>تیرے کہ میزند نگوش نام کرده اند مرغان قدیس دام زبش نام کرده اند خورشید خوانده اند و بخش نام کرده اند بتخانه که خائفشش نام کرده اند</p>

در سجده که سر نه ز تن میشود جدا	در ملت و فاکتهش نام کرده اند
خجانه های اهل ذوق که در حبش اند	مستان نسیم گش نام کرده اند

فیضی سجده غمزه گری تا نگاه کرد عشاق خان و ماں سبش نام کرده اند	
--	--

شوخ من چند در سخن پیچید پس که یچی بهر سخن زود است چون کشائی زطره نافه چس عشقت آنرا که گوشه گیر کند باغبان دیده آن کلاه و قبا	بر سر بر سخن بمن پیچید که زبان تو در دهن پیچید ناف صد آهوی ختن پیچید پای در دامن کفن پیچید بر سر سرو یا سمن پیچید
--	---

فیضی اوراق نظم بکشاید غنچه طو مار نویشتن پیچید	
--	--

زلف تو دلم شکسته دارد من کشته آنکه در جگر ما ناوک فلکیش بر دل من مشکل که کند ساز زلفش گلشن چه کند که از دو ساعد دل بسته او که در کف ناز	مژگان تو سینه خسته دارد صد تیر اجل نشسته دارد نطفه هست که جسته جسته دارد یکدل ز شکج رسته دارد گلهاست که دست و دست دارد صد رشته جال گسته دارد
--	---

گفتی چه بود بدست فیضی دیوان شکسته بسته دارد	
--	--

<p>شکر چشمتے کہ تیر مرده مٹوے دوزو جامہ راکہ ہریدند بہا لاکے بلا دل من خستہ چشمتے ست کہ ہر فن نگہش آنکہ پیرا من خوبی بقدر یوسف دھوت گر غم و غم ز غمناں طہین صبور ی مکنید سیر و ک تو دیدن متوا غم چہ کفم</p>	<p>ہر کہ وارد نظر سے دیدہ بروے دوزو نقشہ بر قامت آں عرہد جوے دوزو سینہ میدوزد و بیا ز کوے دوزو حالیہ خلعت آں غالیہ کوے دوزو محرم عشق ز فریاد گلوے دوزو عشق چشم ہو س از شرم فروے دوزو</p>
<p>چشم مید وخت از یں پیش زستان فیضی حالیہ لب بلب جام و سبوے دوزو</p>	
<p>ساقیاں دست بجام می بنیش کردند ایں چہ می بود کہ ساقی بقدر سخت فرو خضر را آب ز حسرت بہاں مے آید ایں چہ نیست کہ اصحاب بدت فشان ساقیاں را بچہ بادہ براں قوم حرام دست آں منجھگاں خوش کہ زمینی نہ ہوں</p>	<p>خضر را تشنہ ایں چشمہ آتش کردند کہ مسج و خضر از شک کشاکش کردند ز انچہ دیکدہ زندان قبح کش کردند طیلسان فلک از بادہ منقش کردند کہ دماغ طرب از عقل مشوش کردند ز اندازہاں ہمیں را بچہ سرخوش کردند</p>
<p>بہ نہ کردند کہ دیوانہ دل فیضی را بتہ سلسلہ دیوان پریش کردند</p>	
<p>آنی کہ تناسے تو در سینہ نگنجد حیران فسون سازی عشقم کہ خیالت نز ویکتر آنکس کہ فرو تر ز غم عشق</p>	<p>خورشید جمال تو در آئینہ نگنجد از دیدہ بروں آندہ در سینہ نگنجد در کشن بتاں نسبت دیرینہ نگنجد</p>

<p>آں گوهر کیمیا که بگنجینه نگنجید مازیت که در خرقه پشمینه نگنجید از انگونه که در مسجد آدینه نگنجید</p>	<p>هر چند گدایم و لے در کمر راست زاهد که زاز نرق که ز تار محبت واعظ شده از غلغلہ پیچیده بر باد</p>
<p>لے حاسد بیچاره میندیش ز فیضی خوش باش که در سینه ما کینه نگنجید</p>	
<p>که خون گرم من از دیده بر زمین نچکید اگر چه ز آں لب شیرین جز انگبین نچکید چه مشک تر که از آں زلف عبیرین نچکید بزم پیرمخاں بادہ این چنین نچکید خوسے خیالت خورشید از جبین نچکید که شبنم سحر از برگ یا سہیں نچکید</p>	<p>بجلیے مے از آں لعل آتشیں نچکید لب تو دوش بنداں گرفته جا دام کہہ خرام چو گیسو گرہ زناں میرفت چکید خون دل از پرواے دیدہ من نش ز می عرق آلود عارضش که از آں چناں چکید خوی از گوشه بنا گوشش</p>
<p>نماند گر یہ کنناں دست بر جبین فیضی که خوں بگوشه و اماں ز آستین نچکید</p>	
<p>بپای تو سن خود نعل و از گول زده اند چه تازیانه بریں تو سن حرون زده اند که شب روان حرم نقب در درون زده اند بنام جو رکشاں سکه جنون زده اند که خند ما همه بر عقل و دفتن زده اند چه غوطہا که دریں بحر نیلگون زده اند</p>	<p>مسافراں که قدم زین جہاں بروں زده اند فلک بکام نکر دو دگر نہ گرم رواں سجا جیان در کعبہ کس نے گوید نہ داغ بر سر دیوانہا که اہل خرد تواں ز قہقہہ شیشہ و صراحی یافت ز راز چرخ کسے سر بروں نکر در پنج</p>

	<p>شراب عیش مجو فیضی از بهاں که سپهر نجم تپی است که بر خاک سرنگون زده اند</p>	
<p>یکدور روز که میتوان جام سے عشرت کشید بادوست افشاں در آید آب پا کو باں رسید داد عیش امروز باید داد فردا که دید خرقه صد توبه را چوں غنچه می باید دید هر که دامن دامن از گلزار عشرت گل بچید</p>		<p>ساقیا امروز نوروز هست فردا روز عید جهانم سے بردست گیرد با بگلشن نه که باز عشرت نوروز را نتوان بعید انداختن دامن گلزار را چوں سبزه می باید گرفت عاقلاں را دامن صحبت از و چیدن خو</p>
	<p>نامحیا امروز از صوبت غزل گوشم پرست جاسے آں دارو اگر بند تو نتوانم کشید</p>	
<p>شمع برافروخته چوں شجر طور بود نور فشاں برق عینب در شب دیو بود گرم ملامت مشو سوخته معذور بود بس که بنور حیار و سئے تو مستور بود دار بیدان عشق را بیت منصور بود</p>		<p>دوش زویدار دوست بزم پراز نور بود پرتو رویش ز زلف دیده بیدار را عاشق مشتاق گریز نگاهش نکرد عاشق بیصبر دول ز مهره دیدن نشست کشتن عاشق بود بهر سرفرازیش</p>
	<p>حیرت فیضی کشید پرده ز روی نظر ورنه بنزدیک من صبر از دور بود</p>	
<p>از کجا سوخت کرد دل من کردند هر کجا سیمبران دست بگردن کردند شهبازان که برا گینخته تو سن کردند</p>		<p>کرد گلشن چو بنای بر زده دامن کردند دست در سوزن ماند بدایچ اثر سوگمن ہیں کہ نظر ہم نہیں اندازند</p>

دوستان زده بکام دل دشمن کردند چه شود کشتنی چند معین کردند	اگر آمیزش اختیار چنین است بتو لسه که سر بپوش قتل اسیران داری
چون کنم جابدل سخت نکویا فیضی که نه آئین نمایند که روشن کردند	
این مقامیست که هر مرغ درو پر نزنند جنگ جوئیست که جز بر صدف محشر نزنند هر که از ورکان است بخجرت نزنند آه ازین بخت که بجز لشکر کافر نزنند شا بهباز نیست که بر صید محقر نزنند چشم بے باک تو مستیست که ساغر نزنند	شبح بر خرمین پروانه بهم بر نزنند پر حذر باش از آن غمزه بیباک که او چنین ابرو تیرا مگشته چو خلقت بفره شوخ من می شکند سر که سیمبران بگذر اسه بوالهوس از عشق که آن غمزه خال مهندوی تو شوخهست که از جان
چون زید فیضی ازین درو که دارو عشق درو مندا نه ادا سک که ازو سر نزنند	
نا کرده قطع باویه منزل گرفته اند شهباز را از پله بسمل گرفته اند زاں کشتگان که دامن قاتل گرفته اند جاں داده اند ز نیر لایل گرفته اند دریا فرو کشیده و ساحل گرفته اند بر موهنر نکته مشکل گرفته اند	رندان گمرو که ره دل گرفته اند دل خوں کن چو صید خودش کرده اند دعوی خوں درست نباشد بر فور حشر رحمت مکش طیب که دل خندگان عشق آسان مبین وصال که لب تشنگان بحر دل داده ام بپوی میا ناں که در سخن
پای سرخسرو عادل گرفته اند	فیضی منال از سیم مرغ کا بل فضل

یارب آن شوخ ز من تنگ چرامی آید ما بچو لال گیر لذتش پس از لذت ایم بیرسد چهره برافروخته شمشیر یکف گرنه دیوانه خود یافت من سوخته را گرنه باغیر سر مطرب و ساقی دارد جیب جان چون نزنم چاک که بیابان را	هر دم از نامش تنگ چرامی آید او بصدع برده و جنگ چرامی آید نقش حلیت باین رنگ چرامی آید سومیم آن طفل بکف تنگ چرامی آید هر شب از بزم دسک آهنگ چرامی آید دامن وصل تو در چنگ چرامی آید
--	---

گرنه فیضی بخیاں و نیت نکته سرت
پیش او قافیه تنگ چرامی آید

دل بقرار عاشق چه بغم قرار گیرد با سیر کردن دل کن انتظار چندین از شهید کرد پاشه نگهش کراست طاقت چو سفید گشت چشم اصال خوشدم کن میرا سپند خاکم بهوازه جلوه گاهش سگس عزال چشم چه شود بر و مرا هم	بلا حریف گردد با جل قرار گیرد که تکار پیشه صید بصد انتظار گیرد که بحشر دامن او بکف استوار گیرد که درخت چو خشکوفه نمود بار گیرد که ز گردن مبادا دل او غبار گیرد چو سگان خویش نمره ز پله تکار گیرد
---	---

نه فروغ دیده ماند و نه فراغ دل ندانم
که هنوز کار فیضی ز کجا قرار گیرد

گر سویی حرم آن بیت یکره نظر اندازد گر کعبه شود حیراں سهل است که عشق از تو آنرا که بر دولت سویی حرم وصلش	هم قبله بگرداند هم کعبه بر اندازد کانه و دگر افرازد طریقه دگر اندازد صد خاں بلا اول در ره بگذر اندازد
---	---

<p>در خوابگاه عاشق صد نیشتر اندازد ارباب کرامت راخون در جگر اندازد آن مست نمک تاکه در گل شکر اندازد</p>	<p>غشب چون ز لجم و زخون زینیاں که خیال آن ساقی سرمستان چون جرعه فشان آید شوریت عجب زان لب و ز بزم گشتاں</p>
<p>سرده بر پیش فیضی کاندصف سربازان معشوق کشد تیغ و عاشق سپهر اندازد</p>	
<p>کو کب سوخته و نخت سیه کار چه کرد کس نپرسید که آن غمزه خو خوار چه کرد کوه را بین که بیک پر تو دیدار چه کرد شاه را بین تو که آن محرم اسرار چه کرد ناقه را بهوده در راه گرا بنار چه کرد در حرم رفته طواف در دیوار چه کرد</p>	<p>و چه گویم که بمن چرخ ستمگار چه کرد کس ندانست که آن چشم شکر چه نمود لے کلیم این همه از بخیودی خویش منال بهیچ منصور گور از سر پرده وصل گر نه بلی بیوس بهر بی مجنون دشت آنکه میکرومرا منع پرستیدن بت</p>
<p>عشق صبر و خرد و هوش ز فیضی بر برد دزوره بین که با آن قافله سالار چه کرد</p>	
<p>خسرواں ملک بند بیرنگه داشته اند ملک دولت نه بزنجیر نگه داشته اند نوجواناں که دل پیرنگه داشته اند که درین بادیه پنخیر نگه داشته اند که قلم در دیم تصویر نگه داشته اند</p>	<p>نه بتاں دل بز دو گیرنگه داشته اند صن و خوبی نه گره در خم کاکل زدنت دل مار ماده از کف که به پیری سپند ره بد لها کن و صبر و خرد و هوش بهر میتوان از دهن تنگ داناں در یافت</p>
<p>که بس مرشته تقدیر نگه داشته اند</p>	<p>دل فیضی بکف موی میا ناں مر</p>

هر حرف که بر نامهیه تمام نوشتند	هر حرف که بر نامهیه تمام نوشتند
هر گردش چشمی که کند ساری بدست	هر گردش چشمی که کند ساری بدست
هر نامه که شد نامزد ابل ملاست	هر نامه که شد نامزد ابل ملاست
هر لاله و گل آن خط رنگین که تو بینی	هر لاله و گل آن خط رنگین که تو بینی
چون وصل بیاں قسمت عشاق نمود	چون وصل بیاں قسمت عشاق نمود
دل سوختگان که چون سخته عشقند	دل سوختگان که چون سخته عشقند

عزیز نظر پاک چو دادند به فیضی !
گنجینه کونین با نعام نوشتند

در عشق بقراری مارا نگه کنید	سیماب کیمیا و قارا نگه کنید
مست و میهد با سیراں نوید قتل	باز این دروغ راست مارا نگه کنید
آتشین دل ماتنگنائے عشق	عقای آشیان بلارا نگه کنید
از یک نگاه قافله از راه می برو	صاحب دلاں بلا خدرا نگه کنید
بوئی گل به بلبل شیدا نمیرسد	پستی نسیم صبارا نگه کنید
صد پیرن بخون دل آغشته میکنند	این گلرخان تنگ قهارا نگه کنید

دیوانه فیضی زرقم عشق بر شده
لے ابل ذوق طرز و قارا نگه کنید

بجاں رسی تو که از تن سفر توانی کرد	بسر روی تو اگر راه سر توانی کرد
اگر بسینه سوزاں بنجاک و نحو غلطی	چو آفتاب شبی را سحر توانی کرد
گنجی سجود نظر بر رخ قبول افتد	که غسل دیده بخون جگر توانی کرد

<p>حاکم تو شود ساعدِ عروس مراد حجاب دوست ز کوتاه بینی تو بود</p>	<p>ز طوق نفس اگر سر بدر توانی کرد نقاب برنگند اگر فطر توانی کرد</p>
<p>رموز اهل حقیقت بگویمت فیضی اگر بطالب معنی خبر توانی کرد</p>	
<p>دشمنان باز بهم اینچنین ساخته اند یارب آں تازه گل گلشن امید گجاست کعبه و بتکده یکرنگ حریفان و دویں رنگم آید ز میمان نهانخانه خاک بوی از دوست بخت که یوسف طلبا چه کم در چه شمارم من کیس بسیاهات</p>	<p>از زبانه بکلف سخنی ساخته اند که بهر گوشه زبانش چینی ساخته اند خود مسلمانی و خود برهنه ساخته اند که ز اسباب جهان با کفنی ساخته اند بهمن رایحه پیرسنه ساخته اند که غم و درد تو با بهیچو منی ساخته اند</p>
<p>خنک آن سوخته جانان که بوفیضی دل خویش هدف غمزه نادک نکلنی ساخته اند</p>	
<p>بسیارمه و مهر بنا کام بر آید آزاده و لانا همه در قید کشیدی شوقم نه چنانست بوصل تو که هرگز مشتاق حرم گر نگردد بهیچو توئی را زیں گونه بهر صبح گرا ز بام بر آئی</p>	<p>تا بهیچو تو یک فتنه ایام بر آید عشقان تواند که ازین دام بر آید کام دلم از نامه و پیغام بر آید در نیمه رویه کعبه ز احرام بر آید خورشید ز غلبت پس ازین شام بر آید</p>
<p>زیں طایع برگشته محاست که هرگز کام دل فیضی ز تو خود کام بر آید</p>	

سوز دل که ز گرمی هلاک خواهی شد	مباش این همه آتش که خاک خواهی شد
بآب دیده خود هیچ شست و شو نه کنی	مگر در آتش سوزنده خاک خواهی شد
مباش غرقه باطلین که عاقبت چون	بخاک با کفرین چاک چاک خواهی شد
بسر بلندی سست متنازای مغرور	که سرنگون بدرون مناک خواهی شد
ز صید گاه اهل جاں بروی خواهی بزر	بجیلد گز سبک تاساک خواهی شد
بشادمانی ایام دل مده ز نهادر	و گرنه تا ابد اندوهناک خواهی شد

مشو فریفته دوستی کس فیضی

که هم بدوستی او هلاک خواهی شد

دردا که در جهان بجز افسرده دل نماند	نبض زمانه را حرکت معتدل نماند
روی زمیں زود و دل تنگ شد سیاه	یک سبزه نشاط دریں تیره گل نماند
بر خاستند سیم براننان تن پرست	یک تن ز صوفیان شرّ یا گسل نماند
نام و نشان اهل کرم بود در سخن	شد نام ناپدید و نشان سخل نماند
خلقه گرفته پیش عملهای نادرست	و آنهم که ماند از عمل خود خجل نماند
شستند کارنامه معنی باب زر	جز نقش کارخانه چین و چگل نماند

فیضی - براستانه تجرید سرکش

دانی که تحت طغرل و تاج قزل نماند

عقبا را شمع در فانوس گلگون بنگزند	کشته تیغ بلا را جامه پیر خوں بنگزند
گر چه شد پروانه شیدا شمع لطم شام غم	مغ بر سر سویی فرو لیده چو مجنون بنگزند
آتش دل را ز آب دیده تسکین میدهند	شمع را آتش شود از گریه افزون بنگزند

<p>بال افشاں بر زباں پروانه در فاقوس بچو فاقوس آتش پنهان من شد آخک</p>	<p>طالع فرخنده و بخت همایون ننگند دوستان سوز و درون من زیروں ننگند</p>
<p>آتشیں طبعان چرا از سوز فیضی غافلند یک نفس دیوان او گیرند و مضمون ننگند</p>	
<p>عشق تا کے شرمسار کفر و ایمانم کند در دل قندیل سوز کعبه آتش در غم بنده آن چشم طنازم که چوں بند و نظر سختی از حد می بری با من چه میسر است جذبہ کو کز دلم پیروں برد شغل و کون از مسیحا مشربے دلیق بقا خواہم گرفت</p>	<p>نئے مسلمان ساز و دهنے نامسلمانم کند عشق گر آتش فروز و کافر ستانم کند از پس مژگاں اشارتہای پنهانم کند ترسم این سنگین دیہایت گرا سجانم کند تا یکے جمعیت خاطر پریشانم کند ہجرتا کے با اہل دست و گریبانم کند</p>
<p>لظلم من تسخیر خواں کرد فیضی غایت ایں دم گیرا کہ من دارم پر یخو انم کند</p>	
<p>آنی کہ در دل تو دفا را اثر نماند کوچ بلاجہ گو نہ کشد دل کہ در جہاں پڑمردہ شد نہال محبت دریں چمن یار بچہ آفتی کہ بہہد کرشمات طبع جہاں زہر تبہ اعتدال رفت افسردہ غنچہ طرب و سبزه نشاط فیضی اگر فقیہ زبانه منی گرفت</p>	<p>در دہر فتنہ تو دعار اثر نماند در جذب کاه کاه ربارا اثر نماند در کاه عشق ہر کیا را اثر نماند آشوب را نشان و بلارا اثر نماند در جان درد مند دوارا اثر نماند در بوستان نسیم صبارا اثر نماند میگفتم اینقدر کہ قضا را اثر نماند</p>

<p>ست گلگون سوار من نگرید دارم از یار خود امید وفا انتظارش بچشمه خا هم برود منم از جام عشق زهر آشام نالہ زار زار من مشنوید نگہش خون خلق میریزد</p>	<p>ترک مردم شکار من نگرید دل آفتید وایر من نگرید غایت انتظار من نگرید تلخی روزگار من نگرید در جگر خار خار من نگرید شوخی خنجر گذار من نگرید</p>
<p>ہیچو فیضی ز وصل محروم سخت ناکامگار من نگرید</p>	
<p>از عشق بمن خبر بگویند ای گرم روان وادی عشق من پند کساں نمیکم گوش اندیشہ ندارم از ملامت لے سنگد لاں نماند صبرم بر من شب ہجر می کند ظلم</p>	<p>زین منزل چہ خطر بگویند ماہیت این سفر بگویند این را بکسے دگر بگویند این قصہ بلند تر بگویند گویم عجم خود اگر بگویند یاراں جبر از سحر بگویند</p>
<p>ای راہروان دل چو فیضی ز دوست کہ ترک سر بگویند</p>	
<p>حسین تو بد استخوان نگنجد گر نالہ کنم گناہ من نیست از شوق تو جابا پتن نگنجد</p>	<p>در عایم دل زباں نگنجد کز تنگی دل فضاں نگنجد سیمرغ در آشیان نگنجد</p>

<p>تخنے کہ بلا مکان بگنجد کیس گنج بجا کمال بگنجد</p>	<p>در پردہ دیدہ ام در آمد من مهر تو چوں نهفته دارم</p>
<p>یک نقطه ز حرف عشق فیضی در دائرہ بیان بگنجد</p>	
<p>مژدہ چوں بجنبش آرد و سوعلم بجنبید کہ بہ نیم جلوہ او عرب و عجم بجنبید ز گرائی گناہم عجب ارقم بجنبید بہ از آنکہ حلقہ زبرد بر حرم بجنبید بلب خیال مشکل ز مسجدم بجنبید چو ترا بگاہ دیدن مژدہ دمیدم بجنبید</p>	<p>چہ بلاست کہ ز خرامش ز بلا حشم بجنبید چہ کنم قرار عالم من و عشق شہسوارے بخیال بت چنانم کہ بدوش من ملک سر زلف یار جنبان بدل صنم پرستم نفسے اگر در آرمی لب پر فسون بجنبش بجدا ملک نگر دو تو تنیع در برابر</p>
<p>بہشت شلخ طوبی ز خرام باز ماند چو قلم بدست فیضی ز پیر رقم بجنبید</p>	
<p>امید وارم و امید بر نمی آید ز پافتادم و عمرم بسر نمی آید کہ غیر جلوہ او در نظر نمی آید نوید وصل تو امشب اگر نمی آید گہر شناسی از اں بد گہر نمی آید</p>	<p>ز خانہ سنگدل من بدر نمی آید بجاں رسیدم و جانان من نمی آید خیال یار چنان جاگرفته در دل من عجب کہ کار من از ہجرتا بروز گشت رقیب قدر سر شک مرا نمیداند</p>
<p>بر آردست و عاہر وصل و فیضی اگر ز دست تو کارے دگر نمی آید</p>	

<p>در آتش عشق اسخیم و افلاک نسوزند ول سوخته دل رخ نهانرا چه تفاوت بے سوز بود گر یه زاهد عجیب نیست آتش نفسا نرا دل صد چاک پست آں سوخته جانان که نشستند در آتش</p>	<p>در مطبخ سلطان خس و خاشاک نسوزند در آتش دوزخ که بجز خاک نسوزند در آتش اگر همیشه نمناک نسوزند از بهر چه پیرا مین صد چاک نسوزند کے پاک بر آیند اگر پاک نسوزند</p>
<p>فیضی نفس گرم بر انگیز که خام اند آں طائفه که شعله ادراک نسوزند</p>	
<p>خطی که فتنه جانان نوشتند بشیر نیکوای هر دل که گم شد چوناوک در کف مرثگان نهادند بنام هندوی چشم سیاهش قشون غمزه چوں یکیک قمیشت رقم کردند چوں طومار هستی دراں کشور که جانبا زان عشقند</p>	<p>گناه غمزه بر مرثگان نوشتند بنام خنده پنہاں نوشتند نشان قتل بر پیکان نوشتند خط تاراج ترکستان نوشتند فریب عشوه در باناں نوشتند حدیث عشق بر عنوان نوشتند سیح و خضر را بجاں نوشتند</p>
<p>چو بر خواندند در نداں شعر فیضی هزار حسنت بر دیواں نوشتند</p>	
<p>علی القبحاح که باد بهار می آید بجان تو که نیامد ز بهر بر جاعلم خبر ز آمدن قاصد تو میگویند</p>	<p>هراز آمدنش بوی یار می آید هر آنچه بر دلم از انتظار می آید وے اگر تو نیانی چه کار می آید</p>

<p>اگر ز نامه و قاصد هزار می آید</p>	<p>تنگی دل من در فراق ممکن نیست</p>
<p>گو که از انزیر گریه ام بود فیضی چنین که گفته من آبدار می آید</p>	
<p>هوس عشق مرا ذوق خدا خوانی بود خانه در کوه گرفتن زگر انجانی بود برد رشوق تو در سلسله جنبانی بود کاش آشامی دل را شرافتانی بود برو ای صبر که در معرکه نتوانی بود و که جمعیت ما عین پریشانی بود هر که آنگه ز سواد خط پیشانی بود</p>	<p>شب دل از یاد تو در عالم حیرانی بود نام فرهاد مبر کآن هوس اندوخته را یاد آن زلف و لاوین که شب تا سحر میکشتم آه شرر بار چه میدانستم شوق بیاقبتی دل من آورد هجوم ساها غره با سباب سلامت بودیم حرف مقصود ز آوارق فلک باز بخت</p>
<p>فیضی آن بخت کجا رفت که در عالم عشق سروسامان من از بیه سروسامانی بود</p>	
<p>کوه بشکافته جا در دل سنگینش کرد آه نکه از غنچه گل بستر و آئینش کرد غمزه اش و شنه پهلون و دستکینش کرد عشق آن سخته که در بتکه دینش کرد عشق رسوای دو عالم بچه آئینش کرد غنچه پس خنده که بر لاله و نسرنش کرد دید دیوان ترا حاسد و تحسینش کرد</p>	<p>کو کهن گرچه فلک دور ز شیرینش کرد خاک و خول خوا بکه عیش و طربانیش کرد تیم بسل دل من بود سرا سیمه بناک زابد از سنگ در کعبه نیار و بستن آه نکه بکشد از یاقم بلامت یکچند باغبان پیش تو شب آب لکتن میداد فیضی این شعر چه سحر است که در پیش شاه</p>

<p>افسون تو در زبان نگنجد جائی که دہی تو عرض جوی کو رخت جفا بران کہ ہرگز عشقت خرواز سرم بروں کرد سے عقل ترا چہ کار با عشق گفتم دم وصل کے بود گفت</p>	<p>منجون تو در جہاں نگنجد خورشید در آں میان نگنجد در دست ستم عناں نگنجد کیں مغرور استخوان نگنجد در ملک یقین گماں نگنجد در وعدہ نازاں نگنجد</p>
<p>بر شکوہ بود زبان فیضی ز آنگونہ کہ در دہاں نگنجد</p>	
<p>ابر با برقی جہان تاب رسید گل بیاغ آتش گوگرد افروخت دید از پرتو سہ خروقتہ ز صہ زندہ سہ نوش کہ بیفائدہ بود شاید و بادہ و گل یکجا شدہ بود آں رسید از نظر شاہ بہمن شاہ خورشید علم اکبر شاہ</p>	<p>سبزہ را تا بکمر آب رسید آب لغزندہ چو سیلاب رسید بکتاں اسچہ ز ہتاب رسید نوشدارو کہ لبہ را رسید عیش را این ہمہ اسباب رسید کہ بہستان ز مے ناب رسید کز دلش نوز با قطاب رسید</p>
ولہ	
<p>چہ می پرسی زمین حال دل غمیدہات سپہارحم کن بر تیرہ سختہاے من یکہ رفیقان میروید از پیش من گریاز پس افتد دلہم خوں گشت خوں آب ز دیدہ بیرون شد کزین خورشید خسراں سر شک من شفق گوش شد خبر گوید یا راز کہ آں فرزاندہ منجوں شد</p>	

<p>ببین که تنه بی سیلاب شکم کوه بامول شد که غیر از یار نتواند کسے آگه ز مضمون شد که هم یارم یکنیگ فتاد و هم کارم بقانون شد</p>	<p>نگرد و هیچ سنگ راه عشق گزیندانی اشارت نامه کردم رقم در چپ حال خود اگر از بزم او درم و لے اقبال میگوید</p>
<p>مرا یخواب دارد قصه فیضی چه دانستم که بهر خواب بندی خواهد این فسانه افشود شد</p>	
<p>فتنه را وقت ترکتاز رسید هم بلا رخنون نواز رسید دور رندان پاکباز رسید دم آه جگر گداز رسید زاں نگاه کرشمه ساز رسید که محمود از ایاز رسید</p>	<p>ترک من با سپاه باز رسید هم جفا چنک فتنه ساز گرفت نطح کج باز در نور دیدند وقت فریاد و لخر اش گذشت دیده حیراں که تا چه برجام آں رسید از تو دلفریب بمن</p>
<p>فیضی از وصل دست کوبه کن که ملاست زباں دراز رسید</p>	
<p>بر اجل لب او گشاده نوشتند بر بندی مردم آزاده نوشتند آں رسم بدور تو بر افتاده نوشتند تا ناغم بتاں بر سه سجاده نوشتند از خوبی آں حور پری زاده نوشتند</p>	<p>نخطی که بگرد لب آں ساده نوشتند من بنده آنها که وفانامه جاوید پنهان نگه رسم بتاں بود لیکن شد سجده زما و قبول از سیر اخلاص بر صفحه برگ گل فردوس ملائک</p>
<p>عشاق بخون من دل داده نوشتند</p>	<p>این مطلع ز نگین زعفرانهای تو فیضی</p>

دلم هزار ملاست ز بهر کراں دارد	که یکدلت و متمنا جہاں جہاں دارد
بند در بر رخ من کہ آہ نیم شبم	سر کشادین در ہا سے آسمان دارد
زمانہ زیر و زبر شد ہنوز میگویند	کہ دور حسن تو ز نیگونہ صد قراں دارد
سزا ست گر بسر دار عبرت آویزند	ہزار پارہ دہلے را کہ نیم جاں دارد
رو است چشم تو کز خواب بر ندارد	کہ ہیچو غمخیز بیدار پاسباں دارد
حذر کنند خدا را ز چشم کافر او	کہ تیغ در کمر و تیر بر کماں دارد
پیرس قصہ فیضی کہ از شکایت تو	
ہزار ریزہ الماس بر زباں دارد	
مے نالم و دلم ز پیے نالہ میرود	وین نیم جان ماندہ زو ببالہ میرود
ابر بہار قطرہ زناں میرسد ولے	زین شست و شونہ داغ دل لالہ میرود
لے جوہری ز حقہ یا قوت لب بہ بند	کا پنجاستن ز جو بہر سیاہ میرود
دہ چوں کنم ز چشم ملائک فریب او	کز یک نگاہ طاعت صد سالہ میرود
لے واسے چوں زیم کہ چو می نالم از فرق	بانالہ از دلم دوسہ پر کالہ میرود
دورم بدان ز موکب آن شہسوار حسن	گر من میروم ز پیش نالہ میرود
فیضی بگردش آرقیج و مہدم کہ نشا	
گجرات فتح کردہ بہ نہنگالہ میرود	
عشاق را گو کہ بہم گرم کینہ اند	کانہا بیکدگر چوئے و آبگینہ اند
جام وفا کشیدہ بہم در شب عدم	ساصبح حشرست شراب شبینہ اند
ساقی بیار بادہ کہستان بزم عشق	باہم چو شیشہ صاف دل صاف سینہ اند

<p>گرواژ گونه نقش چو نقش نگینه اند سر کرده پای در طلب این خزینه اند در یاد لان عشق بهم چون سفینه اند</p>	<p>دلها سے عاشقان ہمہ با ہم موافقت غافل مشو ز کینج محبت که خسروان طوفان فتنه خیز بہر جا کہ سر کشد</p>
<p>فیضی قرین الخمن اہل عشق باش کیس قوم در طریق وفا بیقرینہ اند</p>	
<p>کہ چون آئینہ خود مسینہ دارد چرا آئینہ بر آئینہ دارد مسلمانست و در دل کینہ دارد ہوای مسجد آدینہ دارد ہمہ در خرقة پشیمینہ دارد کہ پیوندے بدل دیرینہ دارد</p>	<p>کہا میں تمہ بدست آئینہ دارد برخ آئینہ دارد و برابر مسلمانان فقاں کائناتیں ز فیض محتب تیخانہ امروز ز سر موئی کہ بتر دست زاید غلام گرم خویہا سے در دم</p>
<p>گو فیضی تہی دست کز آہ کلید فتح نہ گنجینہ دارد</p>	
<p>طرفے نہ راحت دو جہاں بر نہ بستہ اند خط و قاپال کبوتر نہ بستہ اند بر آب خضر سگد کنند نہ بستہ اند نقشے ز سادگی تو خوشتر نہ بستہ اند اقبال را بسلسلہ زر نہ بستہ اند نخلے بقامت تو برابر نہ بستہ اند</p>	<p>آہا کہ بر وجود عدم در نہ بستہ اند ہمت بلند دارد برین رہ کہ عاشقان از جاں مترس تا بحیات اندر سی در خود ببین کہ چہر و کشایان نقش بند بکشایم کینج کہ کار آگہان بخت دل در چمن بند کہ گہ راست بنگری</p>

	فیضی غموشی تو بریں آستانہ صیت بانگے بزن کہ حلق بریں در نہ بت ماند	
سر در کند و پای بنزنجیر میرو صبر بر بند پای شب بگیر میرو جائی کہ قصہ شکو و شیر میرو راستے بکار خانہ تقدیر میرو کیں جان خون گرفته پیچ تیر میرو تا زہرہ جوان و دل پیر میرو		دیگر عنانم از کف تدبیر میرو ایں ترکناز کیست کہ از کشور عدم در خاک و خون فتادن فرما و را چه قدر با کعبہ رو بگویی کہ از کوی دیدہ ہم باور کن کہ جان دہم از زخم تیر تو چند ایں نگاہ میکند آں ترک تن جو
	فیضی چه ساجری تو ندانم باین نقش کز بند جادوئی تو بہ کشیر میرو	
بر تہ و غور شید شب بخون زند با بلیاں رازہ افشوں زند سنگ بنہ شیشہ گردوں زند گر نہ دلم آبلہ خون زند ترک خدنگ از ہبہ افروز زند کے قدم از دایرہ بیرون زند		دست چو طرہ مشبکوں زند زہرہ باروت فریبت بسحر ہر کہ مے از دست بدست خورد بر جگر من کہ چکاند نمی چشم تو ام از مژہ دلدوز کرد عقل کہ در حلقہ زلف تو رفت
	ز درہ فیضی صنیے گور رفیق اطعنہ کہ ہرگز نزد اکبوں زند	
گناہ کعبہ بنجاک کلیسا بخشند		ہزار گاہ قیامت کہ ماجرا بخشند

<p>لشسته ایم بدریوزه تا چها بخشند سریر وصل بوند بر مینه پا بخشند گره زنند پس آنگه گره کشا بخشند بخاک خاصیت سایه هما بخشند چو تاب کوه ربائی بکهر با بخشند هزار کنج اجابت بیک دعا بخشند که کشنگان تو هم با تو خوبها بخشند</p>	<p>بشایراه ارادت پروئے گرد آلود بخاک راه یکے شو که در ولایت عشق ز کار بسته دل غم مخور که عشوه گران سراز زمین اوب بر ندر کابل نظر کجا من و دل اندوه کش و لے چه کنم وے ز صدق بر آور که آرزو بخشاں مکن تامل اگر قصد خون ما داری</p>
<p>بیزم شاه چو خوانند نظم فیضی را سزود که نقیر دو عالم بیک ادا بخشند</p>	
<p>صبوحك الله بصبح جدید تا کشمش همچو حجازی نبید از چه کنم بیسده منزل بعید علقیت الروح بحبل الوریث غمزه بفریاد که بلی من قزید میکنم از دست تو خود را شهید انت حدیء لک باش شدید پیش من از وعده به استیاس وعید</p>	<p>ساقی جاں نیز که شد صبح عید از شکر مہند شد اہم بدہ رقص کناں کعبہ بہ پہلوے من جان من و سلسلہ زلف تو چشم تو پس کردہ ز خونریز خلق گر تو نداری سیر قربان من بر دم تیغ قضا کردہ نقش گر تو دہی وعده بخو نیز یم -</p>
<p>فیضی آزاده اسیر تو شد استغذک الله بعید سعید</p>	

<p>خرد منداں سخن بیجا گوئید مین دیوانه را اینها گوئید دلمے این را بمن تنها گوئید گوئید این شکایت یا گوئید بآں بد مهر بے پروا گوئید عزیزاں سرگند شتم و گوئید</p>	<p>حدیث عقل و دین با ما گوئید کجا عقل و کجا دین و کجا من من از حرف ملامت سر نہ پیچم مرا در عشق پروا سے کس نیست دلم گوئوں شود جاں گو بروں آئی لصد خواری گزشتہ زان سرکوی</p>
<p>چہ غم آں آہنین دل راز فیضی ز حال شیشہ با خار را گوئید</p>	
<p>کہ زبان تیز از مشب لب من فگار دار مگر از هجوم جانہار و او غبار دار کہ عنان صبر خود را بکف استوار دار کہ بہار جلوہ او چہ کہ شمع زار دار کہ بہ بقیارعی دل بدلم قرار دار چہ ہزار سد بسالے کہ چنیں بہار دار</p>	<p>دلم آنقدر شکایت ز جفا می یار دار چہ شد آں سوار کز ہم مرزا نمیکشاید چو قدم نہ زستی بر کاب مرد باید بربخ عرق فتانش نظر سے تبارک اللہ طہم دل و شیر ز خیال یار دارم خطا جادوانہ زان لب بہ زار فتنہ سرد</p>
<p>ز بلا می عشق فیضی بکسے میر شکایت تو بمشق کار داری تو عشق کار دار</p>	
<p>ترا خواب پرد و مرا آب برد چو دزد سے کہ از خانہ اسباب برد کہ سرور گریبان محراب برد</p>	<p>چو من گریہ کردم ترا خواب برد خیالت ز دل صبر و ہوشم برد اگر داشت زاهد عجم ابرویت</p>

<p>بہ تاب داد و ز من تاب برد اگر آب از لعل سیراب برد کہ از کج بآتش تو اں تاب برد</p>	<p>رخت آفتابیت کز روی حسن ز تاب لب نیست چندان عجب خدا نگشت بسوزد لم ساز راست</p>
<p>بود فیضی آں طوطی ملک ہند کزاں لب بے شکرتاب برد</p>	
<p>ز صبح عیش نفسہاے سردے خیزد عنا را زیں صدف لاجوردے خیزد کہ خضر را دل ازیں آنجوردے خیزد مگردے کہ از و ذوق دردے خیزد تو اں شناخت کزیں خاک مردے خیزد ہزار عاشق دیوانہ گردے خیزد چنین ہزار بیاباں نوردے خیزد مگر ز خاک شہید تو گردے خیزد</p>	<p>چہ شد کہ چشمہ خورشید زردے خیزد ہزار غوطہ فلک را بخوں زویم و ہنوز اگر زمانہ چنین تلخ بگندد و دائم بدر و ساز و از نالہ لب فرو بندد شایم خاک و لیکن ہوس تر بیت ما ہرشت رو کہ سرا سیمہ پھور یک رواں فسانہ خوانی مجنوں کن کہ در عشق فتادگان رہ عشق نخلتہ دارند</p>
<p>تو اں شناخت را آغاز فیضی انجامش کہ فرورفتہ ز کونین فروے خیزد</p>	
<p>رہیف ذال</p>	
<p>باید از سیم کند خامہ و از زر کاغذ پردہ دیدہ من شد چہ مضمون کاغذ چوں ورقہای چمن گشت معطر کاغذ</p>	<p>ہر مضمون کہ کشہ نقش ترا بر کاغذ در نظر بس کہ مرا صورت خوب گشت ہر کہ از سبیل زلف تو نوشتم حرفے</p>

<p>مگر کشایت بدیوان عین و فیر گل مژده ایدل که بس منزل نامی آید حسیت مکتوب بن دل شده را اس پیون</p>	<p>مگر کشایت بدیوان عین و فیر گل مژده ایدل که بس منزل نامی آید حسیت مکتوب بن دل شده را اس پیون</p>
<p>فیضی از سوز و دل چوں تو بکشتوب شیت آتش افتاد و دل سوخت سر اسر کاغذ</p>	<p>فیضی از سوز و دل چوں تو بکشتوب شیت آتش افتاد و دل سوخت سر اسر کاغذ</p>
<p>که خطش بته ام از ریشه جبال چوں تعویذ پیش عاشق بود افسانه واقفوں تعویذ لے پر یخاں نہ ہد فایده اکنوں تعویذ وہ کہ آشفتم گیم ساختہ افروزوں تعویذ گاہ از مشک نویںد گہ از خوں تعویذ دست لیلی شدہ در گردن مجنوں تعویذ عاقلاں را بجہاں ساختہ مجنوں تعویذ تا نویںد بر اسے دلہ از خوں تعویذ</p>	<p>منو لیبید برای من محزون تعویذ بس خط یار ز ہر کاغذ پیچیدہ چہ سود چوں دلہ بستہ ز بخیر پیر یویاں شد دیدم آن زلف گرہ گیر بخود می پیچم بہر دل خوں شدہ زلف و رخ مشک خط مہریش بدر کعبہ خدا را کا مشب زلف لیلی صفتے دیدم و دیوانہ شدم چشم خود را من سودا زوہ خونبار کفم</p>
<p>در تپا غم ز دروں فیضی دل سوختہ را آتشے جت از آن سوخت ز بیرون تعویذ</p>	<p>در تپا غم ز دروں فیضی دل سوختہ را آتشے جت از آن سوخت ز بیرون تعویذ</p>
<p>کہ دیدہ ام بہر ہفت شب سفید چوں کاغذ و گر نہ بے سببے حسیت لالہ گوں کاغذ کہ خوں بگریم و رنگیں کم ز خوں کاغذ نہ ہمارے کہ بروں آورد از دروں کاغذ</p>	<p>بر آرقاصہ شوق از بغل بروں کاغذ خطے بنجون اسیراں ہجر آوردے فراقنامہ غم مینو لیم آن بہتر نہ مجھے کہ پیام مرا برد بدروں</p>

ہنا مد دل نہ نام کہ بیچ کم نمک حدیث بلبیل و گل کے توان تمام نوشت	ز بقیرائی دہائے بے سکوں کا غنہ اگر زہرِ گستاخ شود فزوں کا غنہ
بکفت سفینہ معنی در انجمن فیضی فسونگر لیت کہ دار و پراز فسون کا غنہ	
رہ لیت را	
ساقیا گرم شود ساغرے زود بیار سہم پست قدم چند نہ لہر نہ دارو دمہ دم بادہ ام از ساغر زریں رود باد در جلوہ و مرغان سلیمان ستند عود سہمست کہ در بزم بنہ از پے سوز حاجی باد یہ پیا ز کجا می آئی	بہر سرگرمی من آتش بے دود بیار آپ فرعون بدہ آتش نمرود بیار تاج اقبال مرا علی زرا ندود بیار مطربا زپردہ ٹونفستہ داؤد بیار از پے ساز گرت دست دہر نمود بیار خبرے داری اگر از رو مقصود بیار
فیضی ایں بزم نشاطت لبشقی میند از سخن زعفر حمائے طرب آلود بیار	
لے کو کیہ حسن تو با ماہ برابر خورشید بن ز غاشق خود روے مگرداں لب تشنہ دلم در دقت فتن باں تلف بر روے چو روز تو شبنم لب بچولاں باطو بیش از سرو گوئید کہ بتو در عشق سپرس از شجر و طور کہ آمد	از من بتو تا ماہ فلک راہ برابر در راہ چو آیم بتو تا گاہ برابر ترسم نبود رشتہ باں چاہ برابر کہ کم شود و گاہ فزوں گاہ برابر بالا سے بلند و قد کوتاہ برابر صد کوه درین ابدیہ باکاہ برابر

گفتی ز جنون تو و مجنون چه تفاوت
رسولے تو ام خواه کم و خواه برابر

فیضی مرو از دیر مسجد که نباشد
صد غفلت سبح بیک آه برابر

ای دره بانگ تنگی ز شکر
تا بنده ماه است از بیج خوبی
وصف جمالت طفلان اشکم
هر روز آرد در بزم حسنت
چشم تو جانها برده پیاپے
چون دو پنج تو نبود بگردون

هر دو لب تو قند مگر
خندیده لعلت بر دج گوهر
تا خوانده آرزو کردند از پر
خورشید تابان سوزنده محرم
زلفت تو دلها بسته سراسر
هر سینه ماه منور

عاشق

فیضی که رویت صد بار دیده
خواهد که بیند صد بار دیگر

ساقیا جام شکر خند بیار
جوهر چشم نظر باز ریده
جان فدایت که از آن جان دارد
زود بر ستم امشب مهوس است
غم ز اندازه بروں پاے نهاد
خواهش از مجلس مایرون است

باده تلخ تر از پند بیار
صیقل جام خردمند بیار
که سخن دارد پیوند بیار
از پے هم قدحی چند بیار
هر پستی او بند بیار
چون بیای دل خرسند بیار

فیضی از جام طرب مست شدی
سجده شکر خداوند بیار

<p> صبا به گلشن اسرار قدس راه ببر خروشش تشنه زبانی بوج نیل گو اگر بکنگره کبریات ره بنود دل مرا که قدم برتر از فلک نهند از آسمان قدری پیشتر چو بحر اجمی بزم عشرت سلطان چار باش ناز حدیث من پئے تعویذ آن کمر برسان ببند تازه دو گلسته از دل و جگر فراق از غم ناویدنش دلم خوں کرد تنم اگر زگرانی نمنه توانی بُرد کنوں که شد سپه راسه فتح هفت اقلیم هنوز نیم دمن از حیات من بایست برلے سوختن منکران شعله شوق </p>	<p> بنو بهار کرم زاری گمباه ببر فغان تیره نشینی باوج ماه ببر طناب ناله بگیر و کند آد ببر بنزد بان نفسهای صبحگاه ببر باستان شاهنشاهی پناه ببر نیاز مندی درویش خانقاه ببر دعای من پئے طومار آن کلاه ببر بار معانی مستان صبحگاه ببر دو دیده ام بکش و از پئے نگاه ببر سرم بریده بدرگاه بادشاه ببر غبار من برده گرد آن سپاه ببر فغان من ز پئے رنج اشتباه ببر ز ریش نفس آتش گواه ببر </p>
---	---

صریر خامه فیضی که ناله سحر لیت

بگوش شاه چو فریاد وادخواه ببر

لے آنکه مشع در دکنان میانی زویر

نشیده که ماصع الله فهو خیر

فیضی همیشه خانه مارا دو در بود

یک در بسوسه کعبه و یک در بسوسه می

غبار تو سنت کجیل الجواهر

شبه خاک ریت در دیده نظام ببر

در
نیمه
آن
ببر

<p>خیال خود بین در دیده دل کے داند جنون عشقبازاں رواسے زرق آلود تو زاپہ نے ترسند بیج از باطن ما چرا باہر کسے گویم غم دل</p>	<p>کہ ظاہر گشتہ در چندین مظاہر کہ باشد بر فتون عشق ماہر نگہ دوہر بخون دیدہ ظاہر قَوَّالِیْنِ لِاصْحَابِ الظُّلُوہِ فَاِنَّ اَکْثَالَ عِندَ الْخَلْقِ ظَاہِر</p>
<p>ملا مت میکند ناصح بہ فیضی نہ بیند چشم ظاہر میں بظاہر</p>	
<p>لمے بر منہ فتنہ عنان را نگاہدار سلطان ملک ل توئی امروز در جہاں در چشم کشتگان ترا با تو کار ہاست ما صبت جرمہ ایم کہے افکنہ جاک لمے مدعی نظارۂ آں شہسوار کن لمے دیدہ اشک حسرت خونناہ غم مزین</p>	<p>بیرنگہ بس است کہاں را نگاہدار از دست برد فتنہ جہاں را نگاہدار جاں دادہ میروند نشان را نگاہدار کو بہر غیر رطل گراں را نگاہدار گر گنجت بحوصلہ جاں را نگاہدار وے دل تو نیز آہ و فغاں را نگاہدار</p>
<p>فیضی چو شمع آتش دل در میان مشہ سر میرود بباد زباں را نگاہدار</p>	
<p>بادہ در جوشست ورنہاں منتظر در خراباوت مغاں گذر کہ بہت بندہ ساقی شوم کز یک قدح لمے رفیق از من مشو غافل کہ بہت</p>	<p>ساقیا خذ ماصفا دَع تاکدَر ہر صراحی چشمہ ہر ساقی خضر منکران عشق را سازد مقرر عشق در فرہاد و مجنوں منحصر</p>

<p>عشق نتوانست پوشیدن ز غیر گر دلم شکست خوشالم که دوست شد از آن مجنون بعالم مشر مطمئن عجب قلب منکسر</p>	
<p>جامی می خواهی بگو فیضی مدام بجو حافظ ایها الساقی اور</p>	
<p>لے تشنه لب بجسته حیاں رسیده گیر دست هوس سهر بگریبان آردو از آسماں چو میرسد عاقبت زوال چون از بهار بوسه وفای نمیرسد از همدی مرده دلام فسرده دل چشم هوس بدوز ز نظاره بتاں</p>	<p>آب خضر ز دست میجا کشیده گیر پیرا بن بکوس ملامت دریده گیر خورشید ساں بشرق و مغرب دیده گیر باد خزاں گلشن عالم وزیده گیر لے آفتاب صبح قیامت ومیده گیر خوننا بهار دامن مرگاں چکیده گیر</p>
<p>فیضی به بند دیده ز نقش و نگار دهر هر صورتی که خوشتر از آن نیست دیده گیر</p>	
<p>سرافین ترا</p>	
<p>با وجود کوه کوه غم سبکیارم هنوز دیگراں بر خورده ورنج از میکارم هنوز مدعی داند که من با چشم خونبارم هنوز جاں بلبی آید و دم بر بنی آرم هنوز پچنان از دست هجران سر دیوارم هنوز ساقیا پیانہ دیگر که هستی بارم هنوز</p>	<p>پا براه عشق سود و گرم ز قارم هنوز عالمی سرشار وصل من بهان غنایم هنوز در تنم یک قطره خون نگذاشت میهنم میخورم صد زخم و پیش او مجال آه نیست بر سرم افتاد دیوار ملامت نه دوش غمزه در کای من کردی کوشتم نیم کش</p>

	اگر چه فیضی خواست غزل شکوه آن بماند ریزه الماس سے باروز گفتارم مینوز	
ابرویت قبله ارباب نیاز چشم محمود بود سوکے ایاز ہمہ کس را بنود عمر دراز جز غم بجز کسے محرم راز بردلم شد در احسان تو باز در ره ماچہ نشیب و چہ فراز		امی ز سرتا بقدم مایہ ناز جز بروکے تو نہ بینم ہرگز ہر کس از نخل قدرت بر نخورد حایل من از غم خود چہ رس کنیت بجفا چاک زوی سینہ من ز آسماں تا زمیں یکسانست
	فیضی از سوز فراق تو گذشت نشدی آگہ ادیں سوزو گداز	
بہ نیم جرحہ مصلا سے من باب انداز زمانہ را و فلک را بہ پیچ و تاب انداز غبارِ حادثہ و چشم آفتاب انداز بجلوہ دو خواہاں را در اضطراب انداز بر سہ و خبر رز برقع جباب انداز نمک بخندہ ساقی بچشم خواب انداز		بیاد در نور غم آتش شراب انداز قدح زیادہ بگردش در آردیدہ حسن سپا و فتنہ بر انگیز و کین سپہر غنود دیدہ عشق و فسر و سینہ شوق ہزار پردگی حسن پردہ سوز تراست حرم مجلس زنداں مقام بیدارت
	خمار بخت بر آفت عشق فیضی مرا بزم شہنشاہ کامیاب انداز	
در کعبہ نا آتش ز روشنت - میفرور		لے عشق منہ بردل اداریغ جگر سوز

<p>تا چند نصیحت گیر من عقل بد آموز کو صاعقه بر خرمن من برق بنیدوز در خانه ما سوخت ز به طالع فیروز کز روی سفیدان جهانیم رسید روز تا چشم بچشم نمکند شوق نگه دوز</p>	<p>بیهوشات چه گفتم من و از عشق شکایت کو عریده بر شیشه من سنگ بیداد گر مشعل ما فرد ز به اختر فرسخ زین بخت نگوں با که بگویم و چه سازیم مشتاق دلاں لذت نظاره نیابند</p>
<p>فیضی بی هندی صفاں رو که ز جلد شد یناگر می ترک نژاد این قسرا کوز</p>	
<p>بجمله سازی سگ لایکان رو به باز بجیفه خوار می کر گس بسین و عمر دراز تراست توبه عنقای مغرب از پرواز بخار سازم بزم و بنگ گویم ساز</p>	<p>نماند صولت شیراں درین گریه آذ زامتداد فرومایگان چه در عجبی ز رنگ خیره سری غراب تیره نهاد ز کوه بادیه گرفت خاطر م تا چند</p>
<p>بگیر بر من اگر سر بجای پا ماند که باز سر نشناسم درین نشیب فراز</p>	
<p>ردیخت س</p>	
<p>خود را بگان تو نمودیم همیں بس یکچند بر و چشم کشودیم همیں بس در سربقه های تو سودیم همیں بس بسیار سخن از تو شنودیم همیں بس ایں رنگ ز آئینه زدودیم همیں بس</p>	<p>عمری بسیر کو تیو بودیم همیں بس آئینه ز رخسار تو در پیش نظر بود گر ترک تمنای تو کردیم همیں به هر کس سخن اهل وفا گوش نکرده یاد داشت غم بنر خطی در دل فیضی</p>

نشان راہ بیابان عشق ہاں نشان زہے شکرت بیابان کہ پے گمست درو کسے کہ سر کند این شبت غیر مجوں کسیت چہ فادے کہ دو تا نہادہ یک و قدم گذر تاقہ و محل گرت سفر مجوسست چہ طر پندم ازین ہروان قافلہ کش	کہ ہست یک وانش ز ریزہ الماس ہزار قافلہ عقل و کاروان قیاس کہ پاسے عقل دریں راہ میکند آماس ہپاسے سوختہ ہم خضر ماند و ہم الیاس کہ غیر فتنہ دریں رہ کسے نذر دپاس کہ میکشد نخست از تن جیات لباس
---	---

من ونگ و دوایں راہ پر خطر فیضی
اگر چہ زہرہ من آب میشود زہراس

ردیف شش

نہیدم چہ شد کاموز بازار گرمی خویش کجا ماند مرا تاپ نظر دہم خونریزی بچندیں حیلہ جاہ برہم آں پیاں گسل کرد زین خت ہوس اغیار بکشتا یند میدام منہ گو بر رخ خود خال نیل ز بہر چشم بد	ز چین زلف سے ہم فزون تر چین بر ویش کہ دیکھو من دیکھو بود غفر بہ پہلویش وے میسر ہم از ہم سخن سازان بدگویش کہ بار آرزو بر بندم آخرا ز سر کویش کہ تعویذ دل خود بستہ ام از تیرگیس ویش
--	---

نیکویم کش شیخ و کش این سحت جانا ترا
ولیکن رحم سے آید ہر بدست بازویش

بہار آب رفته مینہ چشم قنانش ز پا قلندرہ جولان چاہی شدہ ام چرا زجا زود آوجی کہ از حرکات	کہ زہر ہر مژہ باشد نگاہ پتہاش کہ شہسوار نظر نیست مرد میدانش ز میں بلرہ در آید بگاہ جولانش
--	---

<p>نگاہ دہمدمش چسپیت پر شکستہ دلا دلا زہری غمرواش چہ مے پرسی ز فرق کردہ قدم رو بجالے دارم</p>	<p>چو صفت کست چہ حاجت بہ تیر بارانش سر بریدہ بیس در چہ ز خدانش کہ کعبہ ذرۃ ریگ است ز بیابانش</p>
<p>حدیث فیضی بیدل خواں کہ اہل نظر ز خون دیدہ رقم کردہ اند و یوانش</p>	
<p>حذر کنند ز خونیر چشم ققانش یاہل دل کہ جہاں کرد عالم نظر ند چنین کہ برزدہ دامن سوار میگذرد بشتر باز سر قتل عالمے دارد نشان گرم روان حرم چہ میپرسی فغاں کہ رحم تیار و تہلک کاظمی من</p>	<p>کہ کردہ اند سیہ تاب تیغ مفرگانش پیام غیب دہد غمزمایے پنہانش چگونہ دست اسیراں رسد بدمانش مگر ہجوم قیامت کند پشیمانش کہ غیر ریگ رواں نیست ز بیابانش فسونگری کہ شکر ریزد از غمگدانش</p>
<p>بشتی رنگ قبا یاں ملاست فیضی باں رسید کہ دامن شود گریبانش</p>	
<p>گلے کہ خایہ بود رشک گلشن از رویش کہ دام گلشن و کو گلستاں کہ صد فردوس بسادہ لوحی آں ترکیہ گرم خونازم سیاہ چشمی خوشید روے من بگلر بیک زباں چہ تو انم چنین کہ نکتہ سرت نہ بستہ نقش ز حسن آفریں بصورت او</p>	<p>بہندہ کہ مہادایروں زود بولیش فیلمے لالہ رخسار و سنبل مولیش کہ نمیت چین بچمین و گرہ درابریش کہ چون ششیدہ از آفتاب آہویش بصد ہزار زباں ابروے سخن گویش ز چشم زخم ہاں دور روے نیکویش</p>

	<p>کجاست سحر نگارے کہ شعر فیضی را نویس از پے تعوید دست و بازویش</p>	
<p>عاشقہا میکنی باروے خویش مرہے بگذار برد لہائے ریش تو شدارو کے رسد ناخوردہ نیش کافران عشق را نیست کیش</p>		<p>سیگداری ہر نفس آئینہ پیش لے طیب درو منداں خستہ ایم بے غماری ہجر جام وصل نیست سجدہ می آریم بر روئے بتاں</p>
	<p>گم نشد فیضی حکایتہاے عشق گرچہ ما گفتیم از صد بار بیش</p>	
<p>کہ خاک از دشت مجنونست سنگانے کوہ فرہاد کجا آرام خواہد بود مرغان راز فریاد کہ در تعلیم این فن غیر شیرین نیست آتش رفیقہ نیست کہ خیل فراموشاں دہد یادش</p>		<p>چہ میر سید از کاخ بند عشق بنیادش چنین گزنا لہ شبہا قرارے نیست مجنوں چو فرہاد ہلاکش کند جوے شیر دہستم فراموشی گزید آتش و بر و از یاد خود مارا</p>
	<p>بود ہر زندہ راروے آزادی دے فیضی چنین شد بندہ خواہاں کہ نتواند آزادش</p>	
<p>بیک نظارہ کہ روزے کنتم بخیل مباحش خیال سوختہ جام سلبیل مباحش با قتاب گو کہیں قدر جمیل مباحش بر گزاری و گر جوئی من سبیل مباحش بایں گداختہ ہانماں ازین قبیل مباحش</p>		<p>جفا پسند باں حسن بیجیل مباحش ز غنیم دیدہ ما آبروئے حسن بچوے بطعن کاری گشتگی ذرہ مجوش چو آبروے مرابستہ اند بواہوساں مہر خزانہ خرابان خود گمان ہوس</p>

<p>زما تہ مایہ آشوب مایس است تو ہم</p>	<p>بکار ساز می نقتنه را وکیل مباحش</p>
<p>سرے بہ تیغ منہ بے نظارہ فیضی</p>	<p>بدست شگلہاں بے ویت قاتل مباحش</p>
<p>در بزمگاہ ماچور سید خموش باش در شہر زبان بتانند گوش باش از جام ماچو بادہ نوشی خموش باش مے در پیالہ افگن و خونا بہ نوش باش جائے بدست گیر و سبک بدوش باش</p>	<p>ہر جاسخن طراز و عبارت فروش باش مشا طگان مالکلو سرمہ میکشد بدست را بکاسہ سر شیشہ بشکنند در روزگار باز دورنگی گزیر نیست لے مختشم حرفے زنداں نہ حدیثت</p>
<p>فیضی سخن ز نقشہ تجرید میکند</p>	<p>گوشی بشاہراہ پیام سروش باش</p>
<p>قیمت نہ آپسرخ و خونا پ جگر باش خواہی ہمہ تن پاک شوی پاک نظر باش شبگیر کن و ہنفس باد و سحر باش گر عاشقی از شیشہ دل آئینہ گر باش باشد کہ بدل راہ بری گرم سفر باش</p>	<p>لے عشق بیا صیرفی دیدہ تر باش چشم است کہ سر شیشہ پاکان نیاز است شاید بعبادت گل بختہ شگافانی در آہن و آب آں رخ زیبا نتوان ید کمتر نتوان از نفیس سوختہ بودن</p>
<p>فیضی چہ بری حاجت خود بردر کعبہ</p>	<p>یک آہ ز دل سرودہ و دہال اثر باش</p>
<p>سرمہ دیدہ خود ساز ز خاک تر خویش نتوانی اگر از برق کنی شہسپر خویش</p>	<p>ایکہ داری سر نظارہ تہ پیکر خویش آہ عشق است کہ یک جلوہ پرداز آنجا</p>

عمر من کشتی امید بسا مل نبری دیده بایت از ابرو و مژگان بخار چند آغوش خیال تو پریشان گردد آستینها بسلاست بگذاری دامن	تا بطوفان بلا خود نشوی لنگر خویش تا با آن دیده شوی صیرفی دلبر خویش خویش را به که دگر گرد کنی در بر خویش گر بای قدری قیمت چشم تر خویش
--	---

فیضی از گوهر والاسه توجیرت دادم
که کسے چوں تو نشد ایتمه صلیق گز خویش

صدم پیش من آمد صحنه علقه بگوش دور باش نگه ترک سپاه انگیزش ناز و رچوں گل در تاز بهار چمنش گوشتا پرده بر انداخته از چهره پری گفت این دم و دم صیحت درین وقت ترا لاله و گل چمن خنده ز نا لب بر لب احیث باشد همه هرفان چمن نغمه سرا گفتم امروز میر خود نتوانم برداشت گفت لے مست آئی تو و آنگاه خار ایر سستید که شب هم نشوی از سحر روز گفتم از مایه ام این طبع تازه بگیر نیم آن مست که در انجمن منبجگان نیست مقصود مستی بجز انیم که دمی	شده اش مشوه تراش بگوش غمزه فروش صفت صفت انگیزه در پیش مژگان چادر گرد بر گرد طبر زوزه سرمه زنگوش یا مگر قزوه ساس آمل از غیب سروش غنچه بودن اسر و تیر و گنج گشت بکوش سروش مشاد بهم جلوه کنان روشن و روشن چوں توجیر مل نش طایر قدسی خاموش که بخار به دو شین سرمه آرزو بگوش حکمت آموخته باده حکیمان بنوشش غیر دود و دوسه نبود در سرت از آتش روشن لے که برداشته از طبق من سروش بگشتم باده و چوں باده کنم جوش خروش رخت بیرون کشدم و غنچه مرگ ز منوش
---	---

<p>گفت آویز کند گوش دل پند نیوشن خواه پیشانی از محو و خواهی مدوش که بناچار ترا تنگ کشد در آغوش</p>	<p>گفت خواهم دجبت گوشت بتا بست شاید مرگ نه شو خست که مست نکند پهلوی هوش ازین نادره میخوابد بزد</p>
<p>گفتم از حق تو دیباچه فیضی بپرشد بعد ازین جای سخن نیست در هیچ بگوش</p>	
<p>مگر باوصفا بیدار سازد از شکر خدایش بشویم دست ازین ریا و گوهر باغ نایابش جای هم نیارم دست یار و زار دیش فروغ شیشه می میدهد قندیل محرابش که دارد بوی خون می پرستان لایه تابش که در آزار دارد بستر و بالین و تنجایش</p>	<p>چشمت کاووده در خواب سحر گشت تیش امیدم را کنار نیست پیدا بعد ازین خواهم من و خواصی بجز محبت گر چه می دادم مگر شد در حریم کعبه ترسازاده کامشب مرا ناگه گذر افتاده در بزم قدح نوشی اگر غلطم بخاک و خون چه غم نازک نهالی</p>
<p>قبول نظم فیضی ای قدر دادم که در مجلس ز بهر گرمی بهنگامه میخوانند احبابش</p>	
<p>خونم حلال اگر طلبم خونهای خویش از مادر چه میطلبی روئاسه خویش پرونده ام بلاه خدا را بر لب خویش بیگانه اگر بکنم آشنای خویش دارد در عشق مرتبه هر کس بجای خویش ای ناطق شب هر چه سوزی دلمی خویش</p>	<p>بگذار نیم کشته مرا زیر پای خویش یک دیدنت جان بهولای تو با ختن دل را همه بخون جگر آب داده ام افسون دوستی بلبل من و بال باد گفتی ترا بحالت مجنون چه نسبت در سینه دارم آتش عشق از گیا چه شود</p>

فیضی رسید کشتی عمرت بیوج نیز از نا خدا امید بهر بر خدا سه خویش	
هوس پیا که کش شوق و آرزو رقص نه غمزه راز فریب هوس مجال خلاص عوام را بنورده به پیشگاه خواص که چین شکوه نباشد بچهره اخلاص نه بهر کشته خوابان نگفته اند قصاص که کیمیا به محبت غنی بود ز رصاص	خوشا نشاط نهادهی بزم خاص الخاص نه عشوه راز کند نظر امید نجات ز بزم عشرت ما غافلند بگو الهوساں بهر جفا که دلت میکشد مکن تقصیر دلیر باش بقلم که در شریعت عشق جگر گداخته باید ز آب دیده چه شود
عجب تر از دل فیضی ندیده ایم طلسم که هم گهر بود و هم محیط هم خواص	
وز پاس بند عقل چو مجنوں شوم خلاص یا رازین بلا خدا چوں شوم خلاص من زین بلا عجب که بافیوں شوم خلاص و ده چوں کم کزین دل میخون شوم خلاص کز سحر آں دوز گیس مفتول شوم خلاص مشکل که از ملامت بیرون شوم خلاص	کو نجات کز شکنجه گردون شوم خلاص رو به نجات نیست گرفتار عشق را لے پند گو عشق زافانه ام چه بود خونا به میچکاندم از دیده و مبدم خوا هم باں نگاه فسونگر برم پناه تا تار خار دل ترو از درون من
فیضی من آں نیم که ز غمهای روزگار از صورت چنگ نمده قانون شوم خلاص	
بجو هر لب او بین ز خال خط اعراض	ز جو هر عرض از من مهر پس مکر تراض

کسے نبروہ بدنساں سواد را بہ بیاض سزد کہ قطع زبانش کنند از مقراض	سواد خط بہ بیاض زخت چہ سوز و نشت چنین کہ شمع ز تاب رخ تو می لافند
	اگر بہ پیش تو گوئیم حال خویش مرغ بعض مانگر و یک زماں کن اعراض
حجاب ظلمت نور بہت ایں سواد و بیاض ز فلسفی و خیال جواہر و اعراض غرض جز آنیکہ بہ بندند ویدہ از اعراض ہی دودیدہ پیکان بسینہ چوں مقراض کہ از سیچ نیاید علاج ایں امراض سر مرا بنود برگ رنگ و بکریاض	بہ بند ویدہ کہ در چشم عارف متراض انظر بقطۃ دل کن کہ ہیچ نکشاید مباد از ہمہ عالم وصال خواباں را خوش آں دویار ز اغیار قطع کردہ امید ہر دو ہا محبت صبور باش و منال سہموم پرور عشقم ز بوستان فارغ
بہر صحیفہ کہ دیدیم شعر فیضی را نوشتہ اند بعنوان او ہوا فیاض	
کعبہ را سجدہ ابروے تو فرض نیت طاعت ہندو کے تو فرض ہمہ برگردن بازوے تو فرض ہمہ در سلسلہ سُوے تو فرض ہمہ بر غزۂ جادوے تو فرض سحر بر نرگس جادوے تو فرض در طواف حرم کوے تو فرض	قبلہ را روی صفا سو تو فرض پرورد کعبہ مسلماناں را بیگنہ ریختن خون کساں دل شہرے بشکنج آوردن سر خلقے بہ کند آوردن بنظر بندی صاحب نظراں سیر طاعت بزمین فیضی را

ردیف ط

یارب بیا کبازی زندان این بساط چندین هزار کاسه سر زده ذره شد لے صد هزار ناله که از تند باد غم گر خون دل خورد حریفان بجای بردار صفحه اہل خود کہ عاقبت مکتبہ تنگناے جہاں محل امید	کز تشددِ غم برہاں مہرہ نشاط در سنگ لایع عشق قدم نہ با صیاط باغ جہاں تہیست ز گلہائے این بساط ساقی گرم خوں نمکند میل اختلاط نہ دقیر سپہر بقید زار تباط دانا نہ ساخت برگ اقامت دریں باط
---	---

فیضی تو پاکباز کہ از بازی قضا
منصوبہ عجب بنشیند دریں بساط

مگو تراش خط از گرد روی اوست غلط ز ستر خال لب او کسے شود آگ غیب صال من دیدن بخش کہ بست ہوا کہ جلوہ طاووس داشت غنقاشد بنام رادی خود ساختم کہ از خواباں بلند و پست جہاں کردہ ام نظارہ کو	کہ نیست سبز مرا احتیاج سبزہ خط کہ بہرہ مند بود از رموز علم نقط برے روشنی روز آفتاب فقط درین خون کہوتر نخواستیم زبط مرا و دل نتواں یافتن پہنچ منط کجاست تازہ نہالے چوا و بجد وسط
--	--

نولے کلک تو فیضی بہریم خسرو مند
بہ از ترانہ جنگ ست و نعمتہ بر بط

بر صفحه روی او بنگر خط یا قوت لب گہر فشانش	استاد قضا نوشتہ سر خط آوردہ بروں ز مشک تر خط
---	---

این تازه برقم که برینج اوست	خطیست لطیف تر ز هر خط
	هر خط که نوشته ایم فیضی
	مضمون وفاے اوست در خط
ردیف ظ	
<p>چو روئے سادہ نباشد ز جام باده چہ خط گرفتہ آنکہ لب سبیل جاک تو شد اگر عقیق لبے کام جان ماند اگر نہ از لب ساقی ہوس بکام رسد زدل اگر نکشاید گرہ گل اندامے زمانہ گوہر ساں شربت اجل بلیم بدست دامن گل گر نیاید فیضی بکام اہل وفا تلخی غمت کم نیست جہاں چو آئینہ حسن اوست لے زاہ کجاست تابد کہ چوں گرد باد بر خیزم</p>	<p>زیادہ کہ ننوشتی بروئے سادہ چہ خط اگر نہ می کشی از دست عور زادہ چہ خط ولے چو گوہر یکتا ز دست دادہ چہ خط حریف را بقدر لب بلب نہادہ چہ خط چو غنچہ صد گرہ ز تر اکشادہ چہ خط کہ زہر نوش بلارا ازین زیادہ چہ خط چو خار بر سر را و چین قتادہ چہ خط کہ تلخ کام بلارا ازین زیادہ چہ خط سر خیال بزافوئے غم نہادہ چہ خط چو خاک این ہمہ بر آستان قتادہ چہ خط</p>
	<p>رقیب و قال چو مخطوط نیستی فیضی خیال مدرسہ کردن با استفادہ چہ خط</p>
<p>مارا بنود صومعہ و دلق و مرقع مشکل کہ رود از دل نہاد سیاہی خواہی رسد مرتبہ بے سرو پایاں</p>	<p>مایم و مقام طرب و شاہد مرقع این دانہ کجا سہر شود در ہمہ مرقع از تاج مکمل گذر و تخت مرقع</p>

<p>هر دل که نه خورشید ازل را شده مطلع ماییت برون تافته از چاه مفتوح در حلقه زلف تو پریشان شده جمیع</p>	<p>در دیده صاحب نظر آن چشمه قیامت سهرزده نورخ اواز دل تنگم از عریبه چشم تویر هم شده مجلس</p>
<p>فیضی سخن عشق بسر بود و لیکن شمشیر زبان تو رسانید بمقطع</p>	
<p>غریب واقعه نمود و فی الواقع خوش آن کسی که خواب خیال شد قانع ز خط و خال تو چندین صنایع صانع بهر مقدمه چون خصم میشود مانع</p>	<p>شبه بخواب مبر روی یار شد طالع بحر خیال تو در خواب من نمی آید کجا است عارف آگاه تا نظاره کند نتیجه ندهد پیش یار دعوی عشق</p>
<p>بیا بمیکده فیضی رموز عشق آموز چرا بگذر سه اوقات میکتی صنایع</p>	
<p>ردیف غین</p>	
<p>رویت چراغ حسن و خطت سایه چراغ آری بنویس بهار خوش آیه بخواه ببارغ او خود مرا بگوئی بلامید به سحر اغ حاصل نشد ز مدرسه مجز خستگی و داغ</p>	<p>ای از فروغ شمع بدور زخمت فراغ در دوی خط خوشیم بنظره زخمت جستم نشانه دل گم گشته از غمت دود چراغ مدرسه ترک کرد چشم من</p>
<p>فیضی ز عشق لاله عذارا ترا چیدم اگر جام چاک چاک شد و سینه داغ داغ</p>	
<p>که آشنای نه نشدند ز آشنای فاسخ</p>	<p>چرا نشسته سگ اوز حال ما فاسخ</p>

<p>بتاں اگر چه شما فارغید از غم ما بشکر آنکه تو سلطان ملک حسن شدی تو لے طیب باں شوخ جو پیشہ بگو</p>	<p>دلے نہ ایم دے از غم شما فاش مشور حال اسیران بینوا فارغ کہ درد من ترا دیدم از دوا فارغ</p>
<p>نمبر ویم بعد جواز در شش فیضی</p>	<p>براستان وفا یم از جفا فارغ</p>
<p>مرحله فاء</p>	
<p>ز سیم بریر لبیت صد هزار حرف شکر حرف خوش است بر رخ من چنان دل دیده روا عجب که زنده دلاں از حیات بستانند در آب دیده عاشق اگر نظر خواهی نگنجد شیر دلا را به تیر غمزه و نیست اگر گرداخته افتد فلک ز آتش آه</p>	<p>لطافت لب بعلت نموده جو هر حرف چنانکه بر ورق زرد جدول شگرف دوروزه عمر که در عاشقی نگرد و صرت که این گهر نتوان یافت جز بچو ز شرف شکاری که ز فترک او نه بند و طرف بچشم مردم افسرده دل نماید برف</p>
<p>گو بنگدلی را ز میکشاں فیضی که همچو محتسب خم شکن بود بے طرف</p>	
<p>باد صاف است و محتسب نا صاف با که گویم که میدرد ساقی ! عقل از کف سپر بنید از و آهوست من اگر نیست گفتم از حسن دیده بر نیدم</p>	<p>درد کش را که میدهد انصاف پرده عاکفان ستر عفاف عشق هر جا کشد کمان مصاف شیر نه بر زمین گذارد و تاف چکنم با نگاه دیده شکاف</p>

بر سر چار سوی رسوائی	گوهر عشق را بمنم صراف
فیضی از حرف عشق لب بر بند	پیشگاه ادب رسید ملاف
ردیف ق	
بعد جفا چو شدم از تو ببلای فراق کسے یادِ فراق نمیرسد هرگز جدا ز وصل تو خوں میرود ز دیده ما غم فراق زما تا ابد نخواهد رفت	گر از جفاے تو ناالم که از جفاے فراق مگر وصال که او میدید ترے فراق بیا که باتو بگوئیم ما جزلے فراق که بوده ایم ز روز ازل برے فراق
لقصد کشتن فیضی شدند هر سه یکے	جفاے هجر و غم دوری و بلای فراق
بر کن دل از کتاب من چشم بر سبق کے از شکاف خانہ کشاید در حضور هر سطر را گمان ره راست برده تو چشم بر سیاهی و بر تو کرده چرخ پیوسته گرم بحث و جدل بنیت لے دائم دل تو چشم نبوشد از این رقم	تا چند در میان چو دیوار هر ورق از تیغ عشق پرده دل را نکرده شق کج رفقه مرو که نه این است با حق چندیں هزار گوهر خشنده بر طبق بنود نتیجہ تو ز گرمی بجز عرق + تا خود ز نیم جان تو باقیست یک رقم
فیضی ز من نگارش حرف و فقط پر	کز هر که ساده لوح بود برده ام سبق
ردیف کاف	

<p>مَا آتَيْنَاكَ بِدِينِكَ مَا أَكْظَمُ سُلْطَانَكَ در هر نفسی گویاں سُبْحَانَكَ سُبْحَانَكَ نه کلخ سپهر از تو ما آرقم بُدْبَا نَلْتُ شکرت زبیاں برتر ما احسن احسانک کنه تو کجا داند این عقل پریشانک در یافتنت مشکل ما اصعب وجدانک</p>	<p>سُبْحَانَكَ سُبْحَانَكَ مَا أَظْهَرُ نُورَهُ نَلْتُ خلقے بر بہت پویاں دیدار ترا جو یاں لے پر تو جہراز تو منہ آئینہ چہراز تو ذاتت زکماں برتر حمدت ز زباں برتر حرف تو کجا خواند وصف تو کجا راند شوق تو مرا در دل سوے تو دلم بایل</p>
<p>فیضی ز رہ وجدان در معرفتے چہاں وَالْجِزْمُ عَيْنُ الْعِرْقَانِ قَدْ أَمَلَّ عِرْفَانُكَ</p>	
<p>خیر مقدم مرحبا روحی قداک صَارَ مِنْ خِطِّ الْبَصْرِ حَبْلُ الشُّرَاكِ لے ہزاراں دیدہ در راہ تو خاک انت من قلبی محال الانفکاک ارتقی عینی علی اوج السماک دل ز چاک سینہ نگر چاک چاک</p>	<p>آمدی لے قبلہ جانہاے پاک تا نہادی پا بہ نعلین حرام گر غبار آلودہ گشتی پاک نیست از نظر ہر چند میگردی جدا دل بجا آمد کہ با فریاد شوق چاک پیرا من چہ مے پرسی ز من</p>
<p>فیضی از بجاں چہ مے نالی منال وخرایش است این خروش در وناک</p>	
<p>وگردل مے بری بسم اسد اینک کہ مے آید ندائم وہ وہ اینک گواہ مال من مہر و مہ اینک</p>	<p>اگر در دیدہ مے آئی رہ اینک دل من مے طہد از جلو ہالیش شب و روز آو من گردوں شگفت</p>

<p>کہ چشم مبتہ نون تہ بر تہ اینک حریف عشق را خلوت گہ اینک کنم دست تمنا کو تہ اینک</p>	<p>خیالش چوں تواند رفت بیرون من و محنت سراے نا امید می بر اتم تازد امان و صالت</p>
<p>بقصد جان فیضی لے جنا جو ملکش تیغ ستم شاہنشہ اینک</p>	
<p>کمرت نیز پہچناں نازک بس کہ آمد مرا میان نازک کہ بود جو ہر ش چو جان نازک کہ بود طبع نا توان نازک دل ہماں سخت و جاں ہماں نازک بسکہ شد خواہ آں چوں نازک</p>	<p>لے قدت نازک و میان نازک شود آرزوہ در سخن گفتن در تبسم شود لب تہ رنجہ پیش چشم نئی کم فریاد عمر باشد کہ عاشق او یم تیز نتوان بسوے او دیدن</p>
<p>فیضی اہل زمانہ را بگذار پند بشنو کہ شد زماں نازک</p>	
<p>مدحیت کاظم</p>	
<p>این مسئلہ معلوم شد از ترکیب سایل اثبات نکردند بہ ترتیب دلائل عاشق بنو دایمل ہر شکل و شمایل اگر باشد از لوح و لہم نقش تر زایل خود را چو بار و گئے بتاں ساختہ مایل</p>	<p>در مدرسہ عشق نخوانند رسائل در نفی سولے کوش کہ اسرار ولایت در دیدہ مانیت بجز جلوہ معشوق بس صورت مطبوع کہ خوانا بہ غم شست فیضی نبرد سجدہ بجز آب عبادت</p>

<p>اجل نکرده ز فرمانِ غمزه تو عدول مژگانِ قیامت ز کار خود معزول که جانِ خضروسیجا نمیکند قبول چه نازکی که شدی از حیاتِ خلق بول میانِ عاشق و محشوق غیر شوق بول اگر نه قصه زلف تو میکشد بطول</p>	<p>ز بے زنجیر نگاہتِ جہاں جہاں بول چه فتنه تو که در دور غمزه تو شدند دو چشمِ روحِ فزائے ترا چه استغناست بروزِ کارِ خواهمی که زنده ماند کس چه احتیاج بنا حیرانِ عشق که نیست بوصفِ خط تو صد حرف تازه میگفتم</p>
<p>کجا است رویِ خلاصی ز دوستِ فیضی را که بسته پاسبی دل او بطره مفتول</p>	
<p>دل ز جہاں رشک برد جہاں از دل مرگ آسان و جدائی مشکل صبر دیوانه ز بنجیر گس درد لم پاشی و از دل غافل خونِ خود را تبو کردند بجل وہ چه شمعے کہ بسوزی محفل</p>	<p>تا گرفتنی بدل و جہاں منزل عشق دلخواه و ملامت جانکاه عقل و انانی ملامت فرماے جانِ من اینہم نادانی چیت شاد و بنشین کہ شہیدانِ غمت در گرفتنی آتشِ حزن تو بدل</p>
<p>نیم جہاں ماندہ ز غمِ فیضی را ماندہ از زندگی خویش نخل</p>	
<p>می برد تاب و توان از دستِ دل دل بجان و من بجان از دستِ دل این ز دستِ دیدہ آں از دستِ دل</p>	<p>سپیکش عشقت عنان از دستِ دل ز دستِ کارِ کشید کہ از دستِ دست صبر و بد چشم زشت در صحرا نہاد</p>

<p>دہ بلاے ناگماں از دوستِ دل ایں جہان و آں جہاں از دوستِ دل بس کہ بینا لد زباں از دوستِ دل</p>	<p>دہ چہ دانستم کہ اقم عاقبت دل اگر این است خواهد شد خراب دل بفریاد آمد از دوستِ زباں</p>
<p>سیر شد فیضی ز عمرِ خود ہنوز میخورد و خوں بہچاں از دوستِ دل</p>	
<p>لَقَدْ سَرَّ قَلْبِي بِتِلْكَ الْوَسَائِلِ الْوَقْتُ الْمَعَانِي صُنُوفُ الْفَضَائِلِ گئے گشتہ تعویذ بر بازوے دل زہے حسن قول و زہے لطف قابل اشاراتِ آں بر عنایتِ دلائل کہ دہماے پا کاں سوے اوستائیل حریّ الحامد رضیّ الشّمائل باخر رساند محمودِ اوائل</p>	<p>آتَانِي رَسُولٌ وَأَنَا الْمَسْأَلِ زَطِي خُرُوفِ حُرُوفِشْ هُوَ يَدَا گئے گشتہ تعویذ بر بازوے دل چہ نقش بدیست کز پردہ سرزد عجاوینِ آں از محبتِ نظائر بنامِ زہے کعبہ پاکبازاں علیّ الملتب سنیّ المناقب زہے آفتابے کہ باؤرہ قدراں</p>
<p>زوریا دلی مستفیض است فیضی کہ بردر گمش ہفت دریا است سائل</p>	
<p>از بد و نیک منحصر مایثم عیب جوین بے ہنر مایثم شبِ امید را سحر مایثم فارغ از بیم و دردِ سر مایثم</p>	<p>تختہ مشق نیم و شر مایثم سر بسر پیش ماہنر عیب است آفتابے نہفتہ در دل ماست در کینگاہ عشق باختہ سر</p>

<p>خرد منکر ظلم هستی را نیست مارا سرے بساغرمے گرچه داریم کینج تنهائی تیر باران عشق بر دل ماست</p>	<p>کاتن عشق را شمر مایم مست پیمانه نظر مایم مشر عشق را حشر مایم ناوک فتنه را سپر مایم</p>
<p>فیضی از جام عشق بے خبریم ماوریں انجمن اگر مایم</p>	
<p>قصه من بے او اہل میکرد بازش داشتم ہجر غافل کردہ جام برد از کف رنہ من وقت جان اود نہ بستم چشم تا فردا شتر از زیاں ہندی چشم او میگفتم پیش کس وہ چہ دانستم کہ رسولے جہاں سازم گو ہر دل نازنیناں رائے افتد قبول</p>	<p>نیم جانے از برے نیم نازش داشتم چشم قتل از غمزدہ عاشق نوازش داشتم بر امید وعدہ دیدار بازشش داشتم داستانہا کز زبان سحر سازش داشتم دل کہ عمرے من بخلو نگاہ رازش داشتم ورنہ من صدا بار بر او نیازش داشتم</p>
<p>داشتم فیضی دل خود بستہ بخل قدش در میان عشق بازاں سرفرازش داشتم</p>	
<p>دکان عشق فرو چیدہ گرم بازارم تراست سینہ پیر از گوہر محبت ستاہ نفایس دل و دین میدہم بہ نیم نگاہ بہ اشتاب خیالم مخواں کہ درہ صفت ترا کہ گوہر دل دادہ ام بہ نیم بہا</p>	<p>سیر معاملہ با پادشاہ خود دارم بصد ہزار متلیخ گراں سبکبارم بہن معاملہ کن کہ راست گفتارم ستارہ سوختہ آفتاب دیدارم اگر مضائقہ در دین کنم گنہگارم</p>

نگار مہر کہ دریں خانہ نقش دیوارم	ز فرق تا بقدم تو بموئی من نیست
	بود جو اہر اخلاص در دلم فیضی کہ وارز اینہمہ سرمایہ کہ من دارم
گل پرست گران و سبک کوه بر دلم کا سخت با غم تو چو شیر دست کردلم سرتاپای دیدہ ام و سر لبہ دلم کا غشتہ کرد عشق بخون جگر دلم چوں آفتاب شعلہ زندہ ہر سحر دلم از قطرہای خون نشدے پُر شر دلم	تو در بہار حسنی و صد خار در دلم آتش بنن مزین کہ نخواہد شدن جدا دل کا بجوی و دیدہ نظر باز چوں کنم یوے جگر ہی شوم از کباب دل شہباز بس کہ یاد تو دارد در آتشم گر آتش خیال در غم نسوختے
	آساں نمیتواں دل فیضی ز دست برد عشقت کوه آتش دروے گہر دلم
نیمے دگر بگوشہ ابرو گذاشتیم در عاشقی دگر علمے بر فراشتیم صد دیدہاں اگر چہ ہر شوگلاشتیم چندیں ہزار نقش تمنا نگاشتیم تخم ہوس نامند کہ در دل کاشتیم	مایم جاں در آن شکن طرہ داشتیم نوین کفن بدای محبت بر آمدیم کشتی ما بورطہ گرداب فتنہ رفت جز سودگی خامہ نیامد بدست ما شمع نظر بنود کہ در سر نسوختیم
	فیضی دلی کہ پہلوے ما بود متصل از ما چناں رہود کہ گوئی نداشتیم
ساغر ہر و شیشہ بچو ناپ شستہ ایم	مالب ز نوش داروی سہراب شستہ ایم

<p>کاشانه طرب ز گل خنده رفته ایم لے خاک خوار می از رخ مانگ بهر بیت آسان نمکنده ایم دل از بزم بهیجی زینبده باد صندل ثبت بر جبین ما مستاب تار میگسار از کتان ما با ما که عاشقیم دم از کیمیا حزن</p>	<p>پیمانہ پتوس ز می ناب شسته ایم ما آبروی خویش بصد آب شسته ایم کز خون دیده دست از اجاب شسته ایم کز سر غبار سجده محراب شسته ایم کامشب بگریب تیر هتایت شسته ایم آتش مکن که بوتہ ز سیاہ شسته ایم</p>
<p>فیضی امید هست که بر خود کنیم باز چشمه که از غبار رده خواب شسته ایم</p>	
<p>منم که عریده انگیز گرم تو یا غم + ز نیکو او نرسد غیر نیکوئی بهر گز قدم زهر سر مو کرده ام براه طلب رو است سجده صدمه بر آستان عشق فتاد وانه تا دیده ام بن خاک نیاز بجو میکده ساقی بگو به پیر میخان</p>	<p>ستاره سوخته آفتاب رویا غم همین منم که بجای بد از نیکو یا غم بصد هزار قدم راه وصل پو یا غم چنین که چهره بخواب دیده شو یا غم تو اسه بهار کرامت دگر برو یا غم که چوں بدو تو من از تهی سبویا غم</p>
<p>به بجز ساخته خاموش طویم فیضی بروے آئینه روی سخن نیکو یا غم</p>	
<p>ما چو خورشید در جهان فرویم در دل ما است مهر سیمراس تا بخورشید عشق سرگردیم</p>	<p>وز همه دور دور میگردیم زین سفیدان بچهره زردیم از هوای بهشت دل سردیم</p>

<p>درجہاں آہنچہ باخود آور دیم نچو کنجشک خانہ پروردیم بہم عشق و محرم در دیم</p>	<p>نیست جز ذوق عشق و لذت شاہباز فرشتہ پرور دیم نیست مارا سرے بصحبت کس</p>
<p>فیضی ایں آہ و نالہ جانسور گرینے بود ما چہ ہے کر دیم</p>	
<p>وین نفس بقیار چو سیاب کشتہ ایم گا و ہوس بنجر قصاب کشتہ ایم بس کاروانِ فتنہ کہ در خواب کشتہ ایم خود را بہ تیغ غمخہ احباب کشتہ ایم شہا چرخ ماہ چہا تاب کشتہ ایم خود را بہ نیم زخمہ مضرب کشتہ ایم</p>	<p>ما آتش درونہ بہفت آب کشتہ ایم درو طمع بدشمنہ جلاد دادہ ایم مار ہر تان قافلہ پر داز غفلتیم اعدائون ماکرے بستہ اند ما مستان ز صرصر نفس ما حذر کرو جائے کہ ارغنون و قاساز کردہ اند</p>
<p>فیضی ز کیمیای قناعت بچ فخر در لبتہ گزار زریاب کشتہ ایم</p>	
<p>کو مہج کہ مادر رہ سیدائشستیم ہر چند وین دشت جگر تاشستیم پنداشت کہ بر بستر سنجاشستیم کاندر طلب گوہر نایاب نشستیم روسوسے بت و پشت بھراپ نشستیم انکار کہ بر سندر داراب نشستیم</p>	<p>ساقی برو میکدہ بے تاب نشستیم خضرے پنجانید نہی در جگر ما خاکتر ما بود کہ کوتاہ تصور گردیر بر آئیم ز گرداب میندیش دیدیم کہ از کعبہ بجایے نرسیدیم فیضی برو دیر مغان خاک نشین باش</p>

<p>باشیشه بفرق دل بیتاب شکستیم هم کعبه و هم تنگه سنگ ره ما بود نار از زخورشید بود خرقة مارا از ساحل مقصود ندیدیم نشانه تورشته نگهدار که ما فقر نشینان صد خضر دهاں کرده پراز آب بحیرت</p>	<p>الماس بر بر قدیم خواب شکستیم رقیم و سنم بر سر محراب شکستیم کز دل کتاں رنگ ز میناب شکستیم صد کشتی اندیشه بگردان شکستیم در کام هوس نشتر قلاب شکستیم زین تازه خار سے که بخوناب شکستیم</p>
<p>نقد دل فیضی چوم و مهر روانست تا قلب سیه بر سر قلاب شکستیم</p>	
<p>بے توائے ماه چه سازم چه کنم بخت برگشته من از عمر ملول دوست مستغنی و دشمن غالب آه نادیده رخس گر بسد کنگر وصل بلذاست و بلند سفر عشق خطر با دارد</p>	<p>چه کنم آه چه سازم چه کنم بهر جانگاه چه سازم چه کنم وصل دخواه چه سازم چه کنم مرگ ناگاه چه سازم چه کنم دست کوتاه چه سازم چه کنم هن درین راه چه سازم چه کنم</p>
<p>فیضی از سوختن من دلدار نیست آگاه چه سازم چه کنم</p>	
<p>ما آبرو سے بخت بسطاطاں فروختیم بستان لے عیش بر ندان برابرست لے راہرو بچشمہ مہر کاروان ما</p>	<p>بادِ ہوس بدست سلیمان فروختیم تایوسف مراد بجرماں فروختیم ما خون خود بر یک بیاباں فروختیم</p>

اے لوحِ مالکیاں مشوا اینجا کہ سودت دادیم نیم جاں بچو عالم ز دستِ پوش باشد مگر حقیقتِ تقویٰ شود پدید	گر نیم قطره اشک بطواف فرو ختمیم جنسِ گراں ہمیں کہ چه ارزاں فرو ختمیم رفتیم و می بصومعه پنهان فرو ختمیم
---	--

فیضی حدیث از خوابِ ایتاں پرس
از بفسلی بمیکده دیواں فرو ختمیم

تیغ زنی و سردهی ناوکِ فتنه یار هم اینکه نیاز سرکشی نوتواستوار شد پرده هزار دل شدی خانه نشین که ناز را بود بنده چشم تو بهر فریبِ عالمی از تور سبک صبا خاکِ شش بفرقی من قاصد از اں مسافر نیست خجسته	کافرسنگدل تویی ترک ستیزه کار هم وہ چه شدی اگر شدی نوتواستوار هم حسن تو پرده در شد و شرم تو پرده دار هم خاصه که یار شد باو غمزہ سحر کار هم دره دیگری که هست دیده امیدوار هم نامه من چه میری نامه او بیار هم
--	---

شاهسوار من گذر جلوه کنان برون که شد
خاکِ ره تو عالمی فیضی خاکسار هم

ما از وفا بدولتِ سرمد رسیدہ ایم بر آستانِ عشق که شد بجایِ استاں دو رخِ فسرده باش که ما با همه گناه مارا چه التفات بر تو قبولِ خلق عقاسے ہمیتیم که از دامنِ گاہِ خاک بردوش مایه اسرار از لطفِ میکده	وز شاهِ راهِ عشق بمقصد رسیدہ ایم از سرو قامتانِ سہی قدر رسیدہ ایم در گلشنِ بہشتِ محلد رسیدہ ایم گر در زمانہ نیک و گر بدر رسیدہ ایم بر بامِ نہ رواقِ زبرجد رسیدہ ایم کز کبوتِ دو کون مجرور رسیدہ ایم
---	--

فیضی رسیده ایم بدریاد دل نکرده در بر نفس بقیض محمد رسیده ایم	
فیاض عالمیم که در پیشگاه عشق از دوستی آل محمد رسیده ایم	
شب در همه انتظار بردیم صد ناله هوس گسته ماندیم افسوس جگر فگار خوردیم با خود ز سینه که کردیم گفتی غم دل شفیع بردی مارا چه ملائت در عشق	صبر سه و سه بکار بردیم صد گریه امیدوار بردیم فریاد بچوں نگار بردیم زنگ زد دل روزگار بردیم بردیم و هزار بار بردیم خود را نه باختیار بردیم
فیضی ازین جگر نشانی گلدسته به نو بهار بردیم	
هر کجا خاکست بر باد غرور انداختیم تا جو اندر دال فرا هم کرده بودند آئین زود در هنگامه بطلان فتور انداختیم	در محیط محنتش بردیم و غرور انداختیم
وله	
با صد هزار مرحله از پیش رفته ایم در هر قدم هزار قدم پیش رفته ایم همراه صبر مصلحت اندیش رفته ایم	مقصد پذیر نیست درینا و گردنا - را بهی که شوق آبله پا گام میزند

<p>ہر خستہ را پیام زما کز بر حکم بر اماکن کشیدہ ملاست گران ہر</p>	<p>خو تا بہ ریز با جگر ریش رفتہ ایم کز راستی چو تیر بہ کیش رفتہ ایم</p>
<p>فیضی چہ حکمت است کہ در زیر نگاہ تو پیوستہ شاہ آمدہ درویش رفتہ ایم</p>	
<p>بیا کہ روئے بحر ابگاہ نور نیم حیثم کعبہ شکست و اساس قبلہ بخت علو طاق حرم تا سچہ مصلحت است تو بطبع دیر فرو چیں کہ ماقربا بے ز جوش جوعہ کشاں صد قیامت گنیم بحرہ کہ بسوزد دماغ خلوتیاں</p>	<p>بنائے کعبہ دیگر ز سنگ طور نیم بتازہ طرح یکے قصر بے قصور نیم کہ داغ عشق بہ پیشانی غور نیم بشہر ملک و طیسان حور نیم جہاں جہاں نہ راجی یا وہ سور نیم خفاے صومعہ و رعمہ تلو نیم</p>
<p>نفس بگرمی این بزم تا بکے فیضی دگر بجلبس روحانیاں بخور نیم</p>	
<p>دل رخنہ کردہ و جگر خویش سفتہ ام تا کہ دصد نظر ز عذاب تو نوشتہ ام تا بتگری کہ در دہ تو در دل نہفتہ ام کاند خراں ہجر تو گنگل نوشتہ ام شب نگذرانہ ام کہ بر آتش نہفتہ ام با خود حدیث گفتہ و از خود شہقتہ ام اسرار عشق آنچه تو ان گفتہ ام</p>	<p>ہر نظم گوہریں کہ بیاد تو گفتہ ام از دید صد نگاہ فراہم نمودہ ام یرب تہ ام شکاف دل از پارہ جگر دارم ہزار پارہ دلے وہ چہ حیرت بیداری ستارہ گواہ است کز فراق چوں نیست در میانہ دوستی ہم بیاد تو فیضی گماں مبر کہ غم دل نگفتہ اند</p>

<p> کو عشق کہ زنجیر در کعبہ گدازیم از پرده در کعبہ بریشم بستایم دین کعبہ کہ حجاج برافراختہ آن از بادہ گلزنک بسجادہ طاعت وز سنگ سیہ مہرہ بسازیم و بحجاب پے کردن جازہ درین راہ ثواب بر خورده ما خورده گیرید حریفان بام در میخانہ باز صد عرفات مست زمرم کہ بر یک حرم انپاشتہ اولی تحریر طاعتیکہ ما صبح ازل بود لے معتکف زاویہ شہر کجائی تا منزل مقصود زانیم قدم نیست ماکشتہ عشق و وگراں سختی محل </p>	<p> وز بہر پرستش صنف چند بسازیم بر چنگ بہ بندیم و بسی بنوازیم انداختہ چون پیرا ساسے بفرازیم نقشے نگاریم و بساطے بطرازیم بامینچگاں شجودہ چند بسازیم بر قافلہ کعبہ رواں مست بتازیم سر مست حقیقت نہ ریا کار حجازیم ما با ہمہ سازیم و بسا نوس سناسیم لب تشنہ بشورایہ او دست نیازیم گر مست بخوابیم کہ در عین نازیم از پرده بروں آئی کہ ما محرم رازیم محل فگن بادینہ دور و درازیم آورده بہ بسیل کہہ قربان حجازیم </p>
--	---

فیضی تو دسالوس کہ در میکہ مارا
عشقست و نیازے کہ باں عشق بتایم

<p> تا چند دل بوشوہ خوباں ارو کنم سر بر نہ ز دوز باغ اُمیدم گل نشاط خواہم یکے بگوش کشم میل آتشیں شاید عنان شامہ سورے تو اں گرفت </p>	<p> ایں دل بسوزم و دل دیگر ز نو کنم تاکہ ہوس بکارم و حسرت و روت کنم آتش بمخز عقل نصیحت شنو کنم گلگون اشک را قدرے گرم و کنم </p>
---	--

<p>پیکانِ ناله را بر شیش تیز دو کنم تا شرحِ خاکِ بیزیِ خود جو جو کنم</p>	<p>مرغانِ نامد بر بہوا پر بر بختند لے ابرو بہار گزاری کشت من</p>
<p>فیضی کفم تہی درہ عاشقی بپیش دیوانِ خود مگر بدو عالمِ گرد و کفم</p>	
<p>شرفِ آفتاب مے بینم ہمو نقشے بر آب مے بینم کہ عنایتِ بیصاف مے بینم ملکِ جانِ خراب مے بینم</p>	<p>عارضت بے نقاب مے بینم حال و خطِ ترا بر آں عارض کے تو انم شمر و غمہا بیت شکرِ عشقِ تا فرد آمد</p>
<p>در دے خیز و از دل فیضی سوزشے در کتاب مے بینم</p>	
<p>یادام کہ بہت بہرہ و ام یادام کہ دیدہ است با دام مثل تو ندیدہ ام دلارام آں جام کہ بہت شوق انجام</p>	<p>ہستیم بدایم زلف او رام زلفت ز صبار سد بر آں چشم آرام کنی بدیدہ و دل آغازِ رخا شد بیارید</p>
<p>در بندِ رخت چو گشت فیضی آزاد شدہ ز کفر و اسلام</p>	
<p>آزاد کشید بر من و این را فگند ہم خواہیم شد ز قاست او سر بلند ہم مشکل اگر رسیم بگردِ سمنہ ہم</p>	<p>تا ابرویش کماں شد و زلفش کند ہم مارا اگر چہ زلف وے از پا فگندہ است ز نسیانکہ تند میرود آں شہسوارِ حسن</p>

خوش دلپند بود عجب دلپند هم	امروز یار جلوه کنان آمد و گذشت
ناصح گذارنده که فیضی ز عشق شد	دارسته از نصیحت و فارغ ز پند هم
و علیک السلام والا کرام + از کجا آمدی کجاست مقام + بهر تعظیم قامت تو قیام +	کردی اکرام عاشقان به سلام آمدی در مقام عشوه و ناز سرو این که در چمن کرده
فیضی از عاشقان نکته سراسر است	میتوان یافت از اداس کلام
در از می شب زلف تو مو بگویم روا بود که ترا شوخ تند خو گویم که از پیاله که از خم که از سبزو گویم	خوش آنکه وصف جمال تو رو برو گویم صبا کجا است که زلف ز رخسار اندازد دسته که یاد کنم به دمان میکرده را
از آن میان و دمان میکند سخن فیضی	بیا که با تو روز خیال او گویم
عجب برگشته روزم و چه سازم نشد از حال من آگه چه سازم کنید بهتم کوه چه سازم	ز من بگرداند رو آن مه چه سازم گذشت از پیش من غافل چه گویم دلا ایوان وصل او بلند است
چو امیر سی زمن فیضی ره زده	چو از منسی شدم گره چه سازم
طرح نقش تخته سنگ هزار آموختیم	کو بکن را تیشه داویم و کار آموختیم

ماز پیر عشق این نقش و نگار آموختیم بمکتبای عشق را بے اختیار آموختیم	کارگاه چشم باز نگین بود از خون دل نیست ما را اختیار خود بفرق عاشقی
	فیضی از اشعار خود خواندیم پیش کبر دوستان را چند حرف یادگار آموختیم
همه خواهند و من نئے خواهم سنبل و نسترن نئے خواهم سمن و یاسمن نئے خواهم شمع در انجمن نئے خواهم	بے تو من زلیتن نئے خواهم هر کجا زلف و عارض تو بود رخت آں دم که می شود گلگل تا نه بینند روی تو دگراں
	دل صد پاره بس بود فیضی چاک در پیر من نئے خواهم
نظرے میکنیم و می گذریم که چرا سوئے تو نئے نگریم بگذر از عیب ما که بے هنریم بتمناے دوست در بدریم	ما بکولیش خراب یک نظریم نگارانت دیده دل ما ناصحان زده پیش تو بنراست گاه در مسجدیم و گه در دیر
	فیضی از ما مجو طریق صلاح زاهدان دیگرند و ما دگریم
قَوْلُ لَهْمُ تَمَّوْیْلُ لَهْمُ گر از خاک مجنوں نئے بود خم که لشکافت از خار بیداد هم	حریفان ره دیر کردند گم چنین بخود از می کجا میشدیم بصوره هجراں نراندیم خوش

دے باتو بنشینم آسودہ دل	کہ گردوں ہاں دم بگفتا کہ تم
پے دوست فیضی کساں یافتند	کہ کردند خود را دریں راہ گم
لے دہان تو نقطہ موہوم چوں دہان تو بیج نتوان یافت فہم ہر کس باں میاں نرسد قصہ عاشقی گم لے دل	ہمہ اسرار غیب ازو معلوم زانکہ او نادرست کا لمعدوم عقل حیراں بود دریں مفہوم بکنار این خصوص را بہوم
فیضی اسرار عشق را ہرگز نتوان یافتن بہ کسب علوم	
دوش ماہے را براہے یافتیم از فلک بودیم عمرے دادخواہ سجدہ آور دیم بر خاک ریش سوے ما یکبار دید از عین لطف سالہا بودیم با غم مبتلا + پیش روے او کہ چوں گلزار بو	سالہا گشتیم و ماہے یافتیم ناگہاں در راہ شاہے یافتیم شکر سد قبلہ گاہے یافتیم صد عنایت از نگاہے یافتیم از بلاہے غم پناہے یافتیم خوش را چوں برگ کاہے یافتیم
فیضی از باغش چساں خندید گل تا ازین گلشن گیاہے یافتیم	
سویت از بے اختیاری گر نگاہو کردہم جان من خوش نیست این مقدار بنجیدن	آں چناں بنجیدہ گویا گناہے کردہم گر من بے صبر و دل پیش تو تہے کردہم

<p>اگر گذر بر آستان گاه گاه کرده ام زین روش بگذر که من هم فکر را بجز کرده</p>	<p>بود مقصودم که عشق خود تهنان درم بجز بر سر راه خودم بینی و غافل بگذری</p>
<p>فیضی آن زندگد اطمینم که در طرز غزل عرض حال خود پیش پادشاه سپه کرده ام</p>	
<p>جان من با و گراں خاص یک لطف عظیم سروش از تیغ جفا همچو قلم باد و ونیم که شمیم سیر زلف تو نیاورد نسیم که گنج ناز خلیل ست گنج نور کلیم بود آیا که در آید بعل قول حکیم باده در ده که خداوند کریمت و رحیم</p>	<p>دل نهادی بدل ازاری یاران قدیم هر که سراز خط حکم تو چو کاغذ بچید شب بجز آن اگر آشفته و اعظم چه عجب نیست جز پر تو خورشید رخت در عالم ساقیا قول حکیم است نبوشیدین کرم و محبت پیرمغان من آید</p>
<p>فیضی از پیرمغان فیض اگر نخواهی تو به از زهد ریا کن که گنا هست عظیم</p>	
<p>با چشم سخن ناشنو خویش چه سازم با این نمکینان و دل ریش چه سازم از نوش لبها می رسد تمیش چه سازم مستانه سرخ و ونیم پیش چه سازم</p>	<p>با این دل ناعاقبت اندیش چه سازم خونابه تراوش کند از هر بن مومیم از گل به نا منجلم خار چه نالم انجا که تو ساعز شکنی بر سر عاشق</p>
<p>من خود سپر انداختم از عجز و لیکن با عریده جو یان جفا کیش چه سازم</p>	
<p>در حسینه دل خود برگ و ریشه کشیدیم</p>	<p>با پنج امید از گل ندیشه کشیدیم</p>

<p>از سرد دلی بوسه دم گرم نآید انجم رستم کاری ما باز نماندند آهن جگران تاب نیارند نیارند</p>	<p>بس نعره مستانه درین پیشه کشیدیم هر چند برین سنگه لاا تیشه کشیدیم جورس که ز دوران جفا پیشه کشیدیم</p>
<p>فیضی همه چوں موج پدید آمد و گم شد هر نقش که بر صفحه اندیشه کشیدیم</p>	
<p>دوش از فروغ می ره هتتاب میزوم از من کند طره ساقی نبود دور مقصود جام باده و ابروس یار بود هر که بزم بدور لب جام میرسید تا شیر دام راه قدس اشت ساز من</p>	<p>تا صبحی هم بر آتش خود آب میزوم دست اگر بجا لیم اسباب میزوم کاقل سیر نیاز به خراب میزوم کوسه سیر بخنجر قصاب میزوم راه هزار عقل بمضرب میزوم</p>
<p>فیضی شگفته بود و من از باغ خاطرش بوی بمغز عشرت احباب میزوم</p>	
<p>شب بر امید وصل می خواب میزوم می در قبح لبالب و خوں در گلو گرده بختم با آسمان وزین رو که جنگ داشت بر رو که دو لقمه در گنجینه باز بود کل زیر پای فتنه بر اقبال میشدم</p>	<p>و خون تازه بر در دل آب میزوم تا صبحی هم خرویش جگر تاب میزوم تاوک باه و دوشنه به هتتاب میزوم من هر زماں بگوهر شب تاب میزوم ساغر بایست خنده به سهراب میزوم</p>
<p>فیضی سحر ز سینه من رخت بسته بود گر ناگهان چو فتنه در خواب میزوم</p>	

خطِ سبز لبِ جانان دیدیم	طوطے در شکرستان دیدیم
کرد باغِ مزحت آغاز ہمار	سبزہ بر طربِ گلستان دیدیم
خوانِ حسن تو چو آراستہ شد	سبزے گردِ نکداں دیدیم
لبِ تو چشمہٴ حیواں بود دست	خضر بر چشمہٴ حیواں دیدیم
سایہٴ خطِ چو براں لبِ افتاد	کفر ہمسایہٴ ایماں دیدیم
فتنہٴ شد خطِ تو در دو لبست	بو العجب فتنہٴ دوراں دیدیم

فیضی از خطِ لبِ او در دل

زنگ بر آئینہٴ جہاں دیدیم

ز چشمِ خوابِ بندش فتنہ را بیدار مے بنیم	بلا مغزول مے یابم اجل بیکار مے بنیم
شدم محو تماشا رخسارِ گویا کہ کتر کن	قیامت گو مشوقا یم کہ من دیدار مے بنیم
ز بیدارش چہاں شد زندگانی تلخ در عالم	کہ دیگر خضر را از عمر خود بیزار مے بنیم
برہ کو پردہ دارِ کعبہ ہرگز در حرم را ہم	کہ من دیدارِ بیروں از در و دیوار مے بنیم
انگر بر شاخِ گل بانگِ اتا بحق نیز ندبیل	کہ چوں منصور آں سرست یا بردار مے بنیم
سبوح خالی شد و افتاد دست از کار ساقی را	ہنوز آں مست را در کار خود ہشیار مے بنیم
مراد پیشِ آں بت سجدہ کردن کے رواں	کہ از ایماں گرہ در شستہ زنا مے بنیم
ملاست را بکوشِ گرمی ہنگامہٴ یابم	قیامت را ز تیشِ گرمی بازار مے بنیم

خدا را نامہٴ بستہ فیضی محو القاصد

کہ افسون جنوں در طے ایں طواری مے بنیم

من فتر کوں مکاں یکیکہ مفصل دیدم	اوراق تقویمِ فلکِ حیلِ مجبول دیدم
---------------------------------	-----------------------------------

<p>لوح ازل بجشاده ام ستر ابد دانسته ام نقش بیولی بسته ام تکمیل صورت داده ام در چشم عارت از ازل فرقه نباشد تا ابد یک نقطه وحدت بود بر تخته هستی عیا ز نگار هستی کے بود و گوهر والا سے من</p>	<p>تفسیر هستی کرده ام آیات منزل دیده ام پایہ پیاپی گشته ام اعلیٰ و اسفل دیده ام اول و آخر خوانده ام آخر در اول دیده ام نقاش معنی بوده ام خط مسلسل دیده ام آئینہ روشن دلم کو عشق صیقل دیده ام</p>
<p>فیضی بلوغ نیستی بر عقل خط در کش کہ من در کار گاہ عاشقی دانش مسطل دیده ام</p>	
<p>در عشق بجز راہ تمنا نکشودیم از کوہ بخت نایہ پناہاں نگذشتیم خون بست گرہ در دل سودا زده لکین آں غنچه لب بستہ گلزار حیاتیم از عصہ امید نظر بستہ گدشتیم ابناے زماں قابل پیوند نبودند</p>	<p>یک عقدہ بجز آبلہ پا نکشودیم تا چشمہ خوں از دل غار نکشودیم ہرگز گرہ از زلف جلیپا نکشودیم کز یاد رواں بخش سیحان نکشودیم چشم بکوس از ہر تماشا نکشودیم بر خلق در خلق و مدارا نکشودیم</p>
<p>فیضی ز ازل دست ادب بستہ شقیم یعنی کمر شاہد رعنا نکشودیم</p>	
<p>مسلماناں ز خوے نازک دلدار میترسم میرے ہنیش شہبائے جہانم کو بے مبادا از اضطراب من مدلو آشنائے من دلم جہست از مردم فریبی ہای بروش</p>	<p>ہمہ ترسند از اغیار و من از یارے ترسم کہ من دیوانہ ام از سایہ دیوارے ترسم ازیں بے طاقتی میترسم و بسیارے ترسم ولے از فتنہ آں غمزدہ خو بخوارے ترسم</p>

ندارم چون بر آید کار من با چشم و زلف ندارم زهره دیدن بسوی ناتوان چشمش	از آن عیار می لرزم در آن طراچی ترم رفیقان خنده زن بر من که از بیماری ترم
خدا را طعنه بردم به سر و من مزین فیضی که من مشتِ خشم از آه آتشبار می ترم	
ردیف نون	
عید است عالم را در گراز جلوه بے آرام کن با چشم کافر دل گذر بر صف نشینان حرم قتیل سوز کعبه را صد شعله در خرمن بکن برقِ جالت بس بود از بهر عالم سوختن چون عالمان ناز را ساز می بهر جانام خورشید رو که من بگم بگذر بسوی جدم	در میل قربان باشد از غمزه قتل عالم کن گر نشنوی غیر از دعا صدره مراد شام کن محراب ساز قبله را صد رخنده در اسلام کن گرازا نسوز و از ولع بکفره آتش ام کن آل غمزه بیباک را سر فتنه ایام کن بخرام و از تیغ نگه صد قتل هر کام کن
عید است فیضی تا بکے خوانا به غم در کشی امروز در بزم طرب بنشین و می در جام کن	
ترک شمع گار من عریده سازی کن طفلی و نا کرده کار در صف مردان مرن پایه خوبی نگر سوی رقیباں مبس طالب نظاره ایم پرده افکن ز رو زاهدان شست شو پاک شدن مشکل غمزه جادوگری بسته بزم از فتون	از بے تاراج دل و دست درازی کن پرده نشینی هنوز معرکه تازی کن خسرویت داده اند سفله نوازی کن پیش صف رستان شعبده بازی کن تا ولت آلوده هست خرقه نمازی کن ای نفس آتش سینه گذاری کن

فیضی اگر عاشقی حرف تکلف گذار تا سخن ساده هست نقش طرازی مکن	
لے بخون غرق تیغ نگهت غمزه زناں نازم آں تنگ قبارا که ز رشک قداو آرمیده ند شهیدان تو بر بستر خاک پند گو منع من از عشق نکویاں چه کنی از اسیران تو کس نیست بجاں کنن میریدم تماشاکه گلزار که من	سپهر انداخته چشم تو ناوک رنگناں * پیرهن گشته کفن در بر گل پیرهنناں چرخ از حلقه فردوس بایں بے کفناں نقش بت جو نگر دزدل بر سمنناں سنگ فرهاد فرو آید از کوکبناں غنچه ساں تنگدلم از غم نسرین بدناں
بعد ازین شب همه شب فیضی وز هر آشنای نوش جاں باد می نوش شیرین دهنای	
چنین که اشک جگر گوی رود چشم تر من تو ناز کی نتوانی نشست در دل گرم غریب و بیکسم افتاده دور از سر کوش سحر گهاں چه عجب گز در دزار بنالده بر تلخ عیشی من در زمانه نیت حریف همای زلف تو بر آوج حن بال نماند	گر که اخته شد از تنف درون جگر من بیابیده و بنشین چو نور در نظر من بغیر جاں که بر آید که میر و خبر من که خواب میر و از مرغ ناله سحر من چه زهر بود که آ میخت بخت و شرک من مباد سایه اقبال او جد از سر من
نمیشوند بتان زرم دل ز گریه فیضی در پنج سنگدلاں غافلند از گهر من	
ز سه طرات بند مشکلیں غزالان	بسر تو میوند نازک نهالان

بغیر از اسیران زلفت که داند ایسمان من در جہاں کس نبود از آں سرکشند از تو سرو و صنوبر بچشم عزیزاں مرا خوار دارد بہاگ در گوش لیلے چو پند شد چہ داند کہ چو نیت مجنون نالار	پریشانی حال آشفته حالار اگر ترک چشمت نے کرد نالار کہ کوتہ بود فکر بے اعتدالار بہ پیرانہ سالی غم خورد سالار چہ داند کہ چو نیت مجنون نالار
--	--

بتاں گرم رقصد بر شعر فیضی

زہے جادو آموز جادو خیالار

لے چشم تو شہر تب پرستان در فتنہ گری دو چشم شوخت در چشم تو صد ہزار غمزہ دیدیم ز قامت بلندت در زلف دلے کہ ماندہ بودے مایم و ہزار گریہ خوں	زلف تو سواد کا فرستان ابروے ترا ز زیر دستاں ہر غمزہ بصد ہزار دستاں آں فتنہ کہ میکند بہ پستاں ہیچو سیر زلف تو شکست آں نے گریہ کہ سرد ہندستان
--	--

لے طالب دوست ہیچو فیضی

اگر سرد و جہاں و ہندستان

بیا و رونق بازار بشکن ز حد بگذشت ناز کج کلاہاں کہ باشد یوسف از خلوت پروں آے قدح نوشاں ز پیش کعبہ بگذر	بچشم باغباناں خار بشکن بشوخی گوشہ دستار بشکن غریب شاہر بازار بشکن ز بستی در و دیوار بشکن
--	---

<p>دل را بشکن و بسیار بشکن بیوسه طبله عطار بشکن</p>	<p>اگر خواهی شکست عالی را گره از زلف عنبر بوسه بکشتای</p>
<p>بهار آمد بیا فیضی چمن را بنوک خامه رنگ کار بشکن</p>	
<p>صید که رام ساخته لبملش مکن لمسه بواهیوس برویوس محفلش مکن ره دور میشود سخن از منزلش مکن جز جذب شوق ناله کش مجلس مکن گوهر سنجیده آرزوسه ساحلش مکن در پائے فقر عالم آب و گلش مکن</p>	<p>هر کس که داد دل بتو خوں در دلش مکن در بزم اوز کاسه سر میکشد ندی لایه ره نورد بادی کعبه آمید مجنون بسوی لیل اگر میکشد دل گرداب فتنه است درین بحر موج خوں طاووس چشم است سزاوار اوج قدس</p>
<p>فیضی چنین که جرعه کش مجلس نشد عقل از سرش ربا و ز خود غافلش مکن</p>	
<p>شطرنج غائبانه بدلدار باختن نقد حیات در سیر این کار باختن صد خان ماں بهر سیر بازار باختن مایم و عشق یاد رود دیوار باختن گنجینه دو کون بیکبار باختن زند بساط کشته ز بسیار باختن سر طشت با حریف تمهینار باختن</p>	<p>شرطت جان بیا در رخ یار باختن کار بست عشق بر سرم فدا ده تیول سودایان عشق تو دارند آرزو تا خود کدام نقش ازین پرده رود دهر منصوبه کجاست که خواهم درین بساط خوشوقت پاکباز حریفی که بهچو من فیضی حریف شبنم بازی گرفته</p>

مطرب از سازے دلم فرسند کن گر ز قانون تو تارے بگسلد ساقی از می چند باشم تلخ کام از شکر خندی بهر هوش مرا ترک من شکرانه چتیم سیاه گر چه میدانم نگر دی آشنا ناخن گز میتوانی بند کن رشته جانم باو پیوند کن خنده زان لعل شکر خند کن بجو دم زان بادہ گلقد کن جانب عاشق نگاہے چند کن یک نگاہے آشنا مانند کن
--

چوں به فیضی نقش رسوائی تست
پند گو بر خیز و ترک پند کن

مستانه قدم نه لعل و لاله خراماں دوشینه زدی بر سر ما جام نگر دی مایم و تهی دستی کونین که عشقت از ما گسل سلسله مهر که بستند خونا به گره میشود امشب بگلوم آں که نفسش بوسے دل سوخته آید کز شرم تو طو اوس کشد پای بداماں اندیشه ز بدستی خونا به بجاناں هم بیدل دیں خواهد و هم بیترساں پای دل ابدال بر بخیر سلا ماں ایں بادہ گوارا بلب سوخته کا ماں دل سوخته گانش بشمارند زضا ماں
--

تو از دل ما کام طلب باش که فیضی
کام دو جهان یافت زنا یافته کا ماں

جوشید و ماغم چه گل تازه رس است این ز بهار دلا برگ و نوایت نفریب ته از سر جوش هوس من نخر و ششم گل کرد و جنوم چه بهار هوس است این لے مرغ بهش باش که گلگون قفس است این نه جرمه بدستی بسیار کس است این

از شہر غنقا است نہاں گس است این	یک جلوہ بفر و افکن امروز پس است این
صیحت بدروزہ گرمی نفس تو + فیضی نفت گرم چہ فیض نفس است این	
اگر توشہ در جیب داری مار جو اندر آستین	ایک لب زیر حسد میگردی و لب پر کیس
از فسوف ازئی بے ترکیب معجون نفاق دادہ جلاب ہلاہل را قوام انگبین	
کمالک قضا نوشتہ دور و حسیب حال من چہ نقش عارض تو بلور خیال من بنگر خیال باطل و فکر محال من لے واسے گر چنین گذر و ماہ و سال من	رخسار است مصحف فرخندہ فال من صورت بنستہ از قلم صنع در ازل ہر لحظہ از تو مہر و وفا میکنم طمع + سالہ گذشت و ماہ من اشب گذر نکرد
فیضی مرا بہر سہ رفتن دگر چہ شود چون قلقل شراب بود قیل و قال من	
سرو بن زین جہان بے سرو بن کہ نوشتند بر صحیفہ کن نجم افلاک چوں سرناخن کلّ فے وصف ذاتہ الاسن حار فی نور وجہہ الّا عین + صد سخن بہت و نیست جا سخن بسخن نار سیدہ عیب کن	از مے کہنہ یافت پیر کہن چوں خط دور جام نیست خطے جام بر دست ہند کہ بنماید ساتی ما کہ عقل زو نیست است ہمہ حیران طلعت اویند چہ ترے ظام این کہ درد منہش فیضی از غیب میکند سخن

<p>اے تو محراب دل گوشہ نشیناں شد باعث آوارگی گوشہ گزیناں ایں واقعہ نشیندہ ام از واقعہ بیناں در عشرت آناں بنگر و محنت ایناں</p>	<p>اے ماہ رخت قبلہ خورشید جبیناں بس گوشہ گزیم و لے چشم تو آخر در خواب کسے حال مرا یاد دارد عشاق بختاں و زہاد بسجد</p>
<p>اے دوست مجو جز غم و اندوہ ز فیضی از شادی ایام چہ دانند حزیناں</p>	
<p>اورا کنارہ نیست تو ازوے کنارہ کن ہر شب زگریہ دامن خود پرستارہ کن بشتاب و سیر عرصہ عالم سوارہ کن بیچارہ باش و ترکو تمنا سے چارہ کن بہر خدا کہ خرقہ سالوس پارہ کن بر آستان پیر مغال استخارہ کن</p>	<p>اے بے خبر بوطہ عالم نظارہ کن خوبے کہ آفتاب سعادت کند طلوع رخش فلک خوش است بندہ پاک در کا میخواہی از طبیب ترا چارہ رسد نرا ہر ہمیشہ سر بگریباں چہ میری گر میشوی مرید خرابا تیاں عشق</p>
<p>فیضی اگرچہ وصل ز کیبارہ بیش نیست بارے تو آرزوے دل خود دوبارہ کن</p>	
<p>کشتی بادہ دریں حادثہ دریائی کن کشتی بادہ بمع افکنج دریائی کن دیدہ را بانگہ دور تماشا شائی کن</p>	<p>خاست طوفان بلار و بیکتائی کن خاست طوفان غم ازے طرب قزائی کن آتش است آتش طوفان کہ تو حش خلئی</p>
<p>بہرے نیست کز دبوے دفاے شگونند روے از ہرم کشت و خوے بہ تنہائی کن</p>	

<p>کہ شمشاد چشم نتوان مجھ بخش نظرہ کر زہوا جدا شستن نہ ہوس کنارہ کردن</p>	<p>چہ کتم زگریہ نتوان دم وصل چارہ کردن من کوی بے نیازی کہ بود طریق عاشق</p>
	<p>رہ در رسم پاکبازاں نبود بے شوہ سازاں ہوس نظرہ سچتن نظر دو بارہ کردن</p>
<p>کہ مے بینم سلیماناں برنجیر پر پرویاں کہ ام آتش کہ خاکستر شدم زیر آتشیں با بناکامی ز خود کا مان عالم کام دل خواہاں حریفان مست از بوی گل و من مست گل بو با بجائے کف بریدی گرزبان طعن بدگوہاں دلہم گم گشتہ را جویاں رو گم کردہ را پویاں جنوں انگیز میگردند این زنجیر گیسویاں</p>	<p>مہر س از قید دلہا در کند عنبریں مہیاں تو میدانی کہ آتش من افتاد است یونہم بمخندے روزگار امروز بر عالم چو مے بینی خوش آن گلگشت کز ہستی بگرد گلستان کہ ہم ملاست بر زینچاں پسندم وہ چرخش بود غبار آلودہ سے آیم ز گرد راہ رسوائی + بیائے خود نیکو دم گرفتار ہوس لیکن</p>
	<p>مترسان لے ملاست گرز حرف عشق قضی کہ من این ن میگویم بخون خود زباں شوہاں</p>
<p>وز لالہ گوں پیالہ دلہم باغ باغ کن گل در شراب فگن مے در اباغ کن فردوس را تیر خیر تازہ داغ کن شاہ نشست رو سے بہمد فراغ کن امروز در زمانہ کہ دارد سراغ کن لے عند لیب نعمہ سرا بانگ نراغ کن</p>	<p>ساتی بیکے و جرمہ مرا تر دماغ کن عہد بہار و عہد جوانی غنیمت است مہان است مجھ روئے امشبای نسیم شبح ایستادہ پالہستان عیش نہ لے آنکہ از دلہم طلب صبر سے کنی آوازہ بلند دیریں باغ مے خوند</p>

فیضی چه شد که از دل گم گشته فارغی

یاں حبت و جوئے این گهر شجر اغ کن

بست شراب مست جوانی و مست حسن
بنشین چو بادشاه بعد ز نشست حسن
زاں پیشتر که عشق شود پاسے بست حسن
چون غمزه ات بختہ خدنگے ز نشست حسن
تا شاخ گل زدست تو یا بختک حسن
او خود پرست صومعه مابت پرست حسن

امروز نیت همی تو منته زدست حسن
می زیمدت و را بختن و لبران سرے
زلف تو می کشید دل عالمے بخود
تا و لبران کمان ستم کرده اندزه
بگذر بباغ جلوه کنان سروناز من
وقتست و پریشش ما و امام شهر

فیضی فتاده قد شوینت که غرور

خورشید را بجلوه کند زیر دست حسن

کیست باده را چوں خوش رستم گرم جولان کن
سند گرم را در جلوه مستی نوی افشان کن
سوم خشتکالی گرم شد از باده طوقاں کن
به شش نام بے بکنا و عالم را گلستان کن
تو با هر لولاهوس سحان بحیث گل بدایا کن
بیار از زم و دشمن با بخون دوست مهاں کن

و گر عید آمد ای ترک پریش عزم میداں کن
اگر ناگز سر بازان میداں گرد بر خیزد
ز کشت آرزویک سبزه شادی منیر وید
بروز عید چندین حصیت با من چو پیشانی
مرا گو خوار در دل بشکن و خاشاک در دیده
برافروزاں منج و خنجر برعم غیر برمن زن

هوا ی قصص وارد در میان خاک نوح فیضی

چه اهاست قربانت شوم بر خیز و قرباں کن

ردیف واو

<p>که از تنگی نمی آید بروں حرف از زبان او که جز تیر قضا ننهد و گردوں بر کمان او که کار قصد توانا کرد و چشم ناتوان او مسلماناں چه سازم با نگاه بد گمان او که موسی گشتم از اندیشه موسی میان او همیں از مجمع عاشق گشایاں باشد نشان او</p>	<p>چنان تنگت از شیریں لبهاں تنگت یار او بزور قیاد اندازی آں ابرو کماں نازم انگاهش بر زمین افکند قطعه رایچه محراب او گمانش اینک دارم طاقت فرایه و خاموشم تصور چوں تو اتم کرد حسن او از سرتا پا بود خشن چنان گلگون کرد آں خون میچکد کف او</p>
<p>بگفتم چهلته ده یکدور و زنه قتل فیضی را بگفتا باز نامم گر اجل گردد زمان او</p>	
<p>نبود راه جدائی میان من و تو میان اهل محبت نشانه من و تو بیادگار بماند فسانه من و تو بهم بلند برآمد زبانه من و تو که فتنه خیز تر آمد زمانه من و تو بهر دم عشق خوششت این ترانه من و تو</p>	<p>خوش آں زمان که یکے بود خانه من و تو تو تیغ بر کف و من سر کف همیں باشد اگر وفا من و بیوفایت اینست تراست شعله حسن و مراست آتش عشق حدیث یسلی و مجنوں شنیده میگیم دلا من و تو بهم زار زار مینا لیم</p>
<p>جواب این غزل تازه ام گو فیضی همیں بود جدیل شاعرانه من و تو</p>	
<p>آواراه عالم شده ایم از سبب تو کوته بودم دست ز شیریں رطیب تو من مست ز تلخی که بر آید ز لب تو</p>	<p>من در طلب دل شده دل در طلب تو بر سدره و طوبی بنهم پا کے ولیکن سستی حریفان هم از باد تلمخت</p>

<p>دام نہ ہو پیمندہ شور و شغب تو درماندہ ام لے شوخ بچے عجب تو ایں روز سیریدہ بیتا و شب تو</p>	<p>لے ناقہ دست سوختہ برنالہ مجنوں نے مردہ مرا خواہی دے زندہ گذاری شدہ تیرہ جہاں در نظر روز جدائی</p>
<p>فیضی نگہ دہ دست چہیت برویش ترسم کہ بر بخت ز طلب بر طلب تو</p>	
<p>صد بلا در پیش صد آشوب و زوال او پر زناں پروانہ چوں آید نسوزد بال او خامشی گاہ تما بس زبان حال او اے اجل وقت ہست اگر آئی با استقبال او جز سیاہی دیدہ ام رنگے دگر از خال او پاے لیلی ہم برنجیر است از خلخال او</p>	<p>شہسوار عشق آمد لے سرم با مال او شمع در فانوس آزاں باشد کہ شہساک وصل گر نگوید حال خود عاشق ز حیرت پیش یار محل عمرم ہلک نیستی نزدیک شد ایں کہ از خال رخس دل مرغ من تازہ شد نے ہمیں مجنوں پیا انگند زنجیر جنوں</p>
<p>لے ملک در خاک از فیضی چہ پیر سی کہ نیت غیر حرف تو خطاں در نامہ اعمال او</p>	
<p>جایست ایں کہ من نیم اینجا چہ جاے تو سر میدہ بیا دفنا نقش پاے تو راہیست ایں کہ ہم ز تو خیر دلاے تو طوفان نوح ہے طلبہ آسپاے تو بر دوش خود ہم علم کبریاے تو بیگانہ شوز من کہ شوم آشناے تو</p>	<p>لے عقل بخودم برو لے من فدای تو داری ہو لے جلوہ گم گشتگان دل در دشت آرزو نبود ہم دام و دود مشکل کہ سیل دیدہ گردش در آردت لے عشق رخصت است کہ از دوش آسما یا آشناے خود نبود آشنا ئیم</p>

گر در گلیتم سے طلبی معنی فنا	رو رو کہ هست ہر سر سبز خدا سے تو
احسنت فیضی ایں گلِ خلوتِ مکتبہ باش	تو در ہولے خود دو جہاں در ہولے تو
لے بلا برجام از بالا سے تو	در سویدائے دلم سودائے تو عالے راکشت استغنائے تو بارقیباں آشنائیہائے تو در حریم دل کہ آمد جائے تو
زادہ امروز چوں فیضی شدم	فارغ از اندیشہ فردائے تو
بزم نشاطِ دُوراں چوں نیست جاودا	ساقی بدہ پیالہ مطرب بزن ترانہ پیداست گوہر از اشک دانہ دانہ تا بہر بادہ خوردن پیدا شود بہانہ مرغاں بفرقِ مجنوں گردند آشیانہ
فیضی صریح ککت بسیار دگر خراش است	گردوں بچرخ آمد زیں صوتِ عاشقانہ
خطت برآمدہ اسے ماہ چار دہ سالہ	ندیدہ است کسے آفتاب در ہالہ بدو خطِ تولے نو بہارِ حسن در بخت چاک سینہ و داغِ فراق چوں لالہ چراست ایں کہ مرا بیند و کند نالہ

	چہ پاک فیضی اگر جامہ تو چاک نمود چو دل ز تیغ بلا شد ہزار پر کار	
آبجیواں را بجاک تیرہ یکساں کردہ خاطر جمع گرفتار راں پریشاں کردہ آفریں ہر تو عجب کار نمایاں کردہ گرچہ این سمورہ از بیداد ویراں کردہ پیرہن چاک از گریباں تابداراں کردہ نسبت آن لب چہ آب آبیجیواں کردہ		تا ز خط لعل لب خود عنبر افشاں کردہ دادہ بر باد زلف خود بستی ہر زماں صد دل عشاق را از یک نمودن بردہ کشور دل جلوہ گاہت لے سلطان حسن ہرقہ پوشاں را کہ بر چرخ آستین افشاں نیست گر طبع ترا نسبت بجیواں لے قریب
	فیضی از ہندوستان جای دگر کم میبری بچو طوطی جاے خود در شکرستاں کردہ	
دل درو بستہ ام بباد مدہ مت مارا سروو یاد مدہ ساقیا می ازیں زیاد مدہ کہ مرادے بنا مراد مدہ راہ بیداو گیرو داد مدہ یادم از مبدا و معاد مدہ		گرہ زلف را کشاد مدہ ہنپوائی ما بغزہ گو لب کشودی و بجو دم کردی بتو اے پادشاہ حسن کہ گفت مار قیباں کہ مگر ہند ز عشق واعظا رند بے سرو پا یتم
	طوطی ہند چوں توئی فیضی زاغ را رہ دریں ہواد مدہ	
برعکس آرزو چہ روسے آسماں نہ		لے آنکہ چوں زمانہ بجا مہرباں نہ

	خوش دور دور میگذری از کنار ما این دوری از کجا است به توانا	
ز بروج شاه بود خامه را زبان کوتاه	نخاس که قصر بلند است در میان کوتاه	
	ز کنگر شرف و پیش طاق اجلالش کند وانش ماست در میان کوتاه	
شراب بزم اکبر شاهیم ده بپای تخت نعلن اللهیم ده ز عشر نگاه شاهنشاهیم ده بروی شایه خرگاهیم ده چراغ می درین گراهیم ده نجات دل ازین جانکاهیم ده		بیاساقی ز خود آگاهیم ده شراب گرم و رخسار بهیچ نورشید نوید بخت کز شوقش بر قصیم مئے کاند جبابش خرگه شوق دلم تاریک و من سرگشته در خود خرد جان مرا میکاهد از غم
	فنون عقل فیضی بس دراز است ازین دستان زبای کوتاهیم ده	
کهن لا یفند الایام زلف او کافر اسلام پناه صوفیا را ز سر انگند کلاه روی اسلام مرا کرد سیاه خرمن کعبه پرستان پرگاه بر صیخ طاعت ما نیل گناه		صحنه درویش ما یافته راه روی او مومین ز تار پرست طاق ابروی بلندش بنظر هندو سے چشم سے از نیم نگه هر کجا باد غورش جتید روی سفیدی ابد در کیشش

فیضی از بیت نشکبد ہرگز

وَهُوَ مَا أَمَنَ إِلَّا بِأَللّٰهِ

<p>ہم عشوہ راستے بکن ہم غمزدہ را پند رہے شور بہ نوش دیدہ را از غنچہ گلقد رہے آں پستہ بہر سبتہ را راہ شکر خندے بدہ آں ترکہ کا فر کیش را با تیغ سو گندے بدہ سنگ تم تہا مزین و شنام ہم چندے بدہ بلانا تو اں جان مرا صبر تنو مندے بدہ</p>	<p>خوے عتاب آئینہ را با ہر ہیوندے بدہ خوناب جوش سینہ را از پستہ عتابے رسا ناکے ز بادام ثمرت عیشم بتلخی بگذرد چشمہ نہانی ریخت خوں و زرا ناکہ متکثر شد خواہی من دیوانہ را شیریں شود شور چوں ایں آہنیں کوہ بلا بردار یارب از دلم</p>
---	---

لمے بخت تا ساز اند کے بر حال فیضی رحم کن

وین تیرہ روز عشق را غور شید مانند بدہ

<p>رنداں بدر میکدہ خوش حال رسید وز ہر طرف ساقی و قوال رسید چوں گل ہمہ با پیر بہن آل رسید سے برکت پیران کہن سال رسید شاہ است کہ بادولت و اقبال رسید کز دولت او بخت با جلال رسید ہم بہر ہوادار لیش ابدال رسید</p>	<p>ماہ رمضان رفتہ و شوال رسید در ہر چنے جوش و خروش شدہ پیدا خوبان گل اندام خرامندہ گلشن بکشاوہ در میکدہ و ز دست جوانان در عید کہیں کرد کہ برخاستہ کو ہے کیخسرو اورنگ نشیں اکبر غازی ہم بہر مدگار لیش اقطاب نشستہ</p>
---	--

عاجز شدہ فیضی ز شمار نغم او

ہر چند ز تفصیل با جمال رسیدہ

<p>آئینہ وحدتیم دست بدست آمده بادہ نہ پیمووہ ایم ہرگز دست آمده مانہ دریں مجلسیم بہر نشست آمده شیشہ ناموس بہر شکست آمده برو کہ در یوان عشق جائے تو پست آمده کزدیم صبح ازل مست الست آمده</p>	<p>ما بدل سادہ ایم حسن پرست آمده جام نیا لودہ ایم از مے و بخود شدہ خیز کہ در نرم شوق پاسے بکوبیم مست سنگدلاں را گنہ نیست کہ از دور چرخ لے کہ مبعراج عقل آمدہ بلند ذوق شراب صبح نیست بدہوش عشق</p>
<p>مختصان خود پرست بر ہمتاں بت پرست فیضی ما ز آں میاں بادہ پرست آمده</p>	
<p>عناں در کف عقل کوتہ مدہ چناں یوسفی بہر دریں پتہ مدہ دگر تن بخواب سحر گہ مدہ ببالا نشینان بے تہ مدہ نشان سحلی با کس مدہ نگیں جز بدست شہنشاہ مدہ</p>	<p>بجز عشق در ملک دل رہ مدہ دل خود بہر در تمنا فرو سہیل سعاد گرت آرزو است از آں مے کہ نہ جرعه نوشاں خورد خرد در نیابد فروغ نظر نرید دلت در کف اہرمن</p>
<p>دل خویش فیضی مکن جائے غیر صنم را درون حرم رہ مدہ</p>	
<p>شمع لڑاں بود از پرزدن پروانہ آشنائی نتوان کرد بہر بیگانہ آزمودن نتوان تا نشود ہمخانہ</p>	<p>آں پری دست گزیران مہن دیوانہ صبر و آرام کجا گردل من گردو مردی باز سگب کوسے تو دیدیم کہ یار</p>

<p>دل نخواستم که نزد پنجه بختش و لبر شیشه چرخ از آن ماند درین بزم نهی در ره عشق زین خانه کم از مجنون است ای بسازن که نهد گام و فدا مردانه</p>	<p>جای گویم که نشد صرف ره میخانه که می عشق گنجید درین پیمان ای بسازن که نهد گام و فدا مردانه</p>
	<p>فیضی از شورش طوفان غم آزرده مباحث قطره بے تلخی دریا نشود در دانه</p>
<p>در خانه ام فتاد چو آتش ستاره سر بر زو آفتاب مگر از گناره باروی آتشی که ندارد شراره در خنده همچو باد لبش مست کاره در گوش او اگر نبود گو شواره میکرد کشتگان ستم را شماره</p>	<p>امشب در آمد از در من ماه پارک میبایست این فروغ باه و ستاره نیست با چشم هندوی که نشیند بر آتشی در جلوه همچو سرو قدش سر کشیده رخنه گوهریت ز سرقدم چه عیب خوں شد دلم چو بر زده از ساعد استی</p>
	<p>فیضی چو چاره ساز تو امشب گشت یار دیگر بغیر صبر ترا نیت چاره</p>
<p>در دیده ام خلیده و در ولی نشسته خلقه درین گماں که به محفل نشسته خنجر بدست و تیغ حایل نشسته پستی و بعر به مایل نشسته هر جا تو آفتاب شمایل نشسته معذور دارم که باصل نشسته</p>	<p>لے ترک غمزه زن که مقابل نشسته آرام کرده بهتا نخانہ دلم من خوں گرفته نیستم امروز ورنه تو کس را کجاست زهره که در دیده بنیدت خوابان شکسته رنگ نخل ایستاده اند لے برق زیر خنده بکشتی نشستگان</p>

<p>فیضی توئی عجب کہ باین گام آندو طی کرده راه بهر بهترزل نشسته</p>	
<p>ازدگر می در آ عیده بر طاق نه مست صد آفتاب بر سر آفاق نه پرده اگر میکی پرده عشاق نه تازه ترنج بوس در کف شتاق نه باده دادم بیار قسمت عشاق نه خار تفتی گیر در ره اطلاق نه ناقه امید را سلسله بر ساق نه چاشنی زهر مرگ در دل تریاق نه</p>	<p>غمزه زمان ترک من روئی عشاق نه صبح صفا دیر کرد پرده زرخ پر کش حسن توبه پرده به پرده من در میان ساغر زین ناز بر سهر محتاج زن نیست خط دور جام جز رقم سرنوشت لے دل اگر عاشقی سلسله بر پانگن شب شد و راه نیاز پر زنجیر فراز شربت آب حیات نیست گواراے دل</p>
<p>فیضی ازین گفت و گو کم نشود حبت و جو معنی دل در دست حرف در آوراق نه</p>	
<p>شد از رشته جان مجنون قبیلہ جمال وفانیت در هر جمیلہ که دولت نیاید بکف پیوسیلہ که با جوهر جاں بود هم طویلہ زہے شیر جنگان رو باہ حیلہ که از رشته عقل دارد عقیلہ چو مجنون که بیگانه شد از قبیلہ</p>	<p>چو فروخت یلی چراغ قبیلہ جہانے شوڈ چر ز مجنون و لیکن بزلف تو بستم دل چر بوس را سین خوار در گوهر اشک عاشق و کم گشت خوں از غزالان چشمت بپاے نظر کے رود رہ نوزدے ز صبر و خرد دست در عشق فیضی !</p>

<p>کہ خورشید پارو زنت ساخته زو سہے کہ بادامنت ساخته چہ شد گردن از آہنت ساخته بگر و رو تو سنت ساخته کہ از شکر وے نت ساخته کہ آہوے شیر افگنت ساخته</p>	<p>چناں تاب مے روشنت ساخته چو دامن کشاں بگذری پاکش قضا کرد از حسن آئینہ ات عنایت بدست رقیبان و من نہ از آب و خاکے بنا زہم بصرع کسے بستہ مارا بفراک تو</p>
	<p>فیضی کسے دادہ افسون طبع کہ در غمزہ جادو فنت ساخته</p>
<p>گر می از آتش پناہ من آموختہ کوئی از بخت پریشان من آموختہ بس کہ با کلبہ احزان من آموختہ کہ ز آہ شر افشان من آموختہ رخنہ کردن دل از افغان من آموختہ کہ ز دل بے سرو سامان من آموختہ</p>	<p>در دل آتش زدن از جان من آموختہ کار بر ہم زنی و عالی آشفتنہ کنی بیتولے غم و گراں با طریہ موختہ اند برق ریز است شکر خندہ تو پندارم مژہ بد نام شد از غمزہ شوخ تو دے سرو سامان خودت نیست زین معذوری</p>
	<p>فیضی ایں طرز دلاویز کہ داری سخن مگر از شوخ سخندان من آموختہ</p>
<p>گو مطربے نادر دمد در من فسون تازہ کام روز مے آید برون ز دیدہ خون تازہ دامن کہ رہ گم کردہ ام زین ہنمون تازہ</p>	<p>فصل بہار است و مراد سر جہون تازہ یارب دلست ایں یا جگر کہ آتشم بگداختہ ایں عشق مجنون کش ز تو سر کردہ را ہم</p>

بشکات کیس لیش کن ار درون تازه	گر خند فرا تم ریش دل طعمم به بید زدی من
بزم مست رنداں نکته دان یوان فیضی دریا مطرب غزل خواں ہر زماں با ارغنون تازه	
ز بزم تکلف بر طرت نہ بیا اے ابرو گوہر در صدق نہ قدح برکف گذار و روضعت نہ بصد آہستگی دستے ہدف نہ نظر بر بادہ خورشید تفت نہ خدا نگ غمرہ را سوے ہدف نہ	پیا ساقی و جام غے بکفت نہ تہی از بادہ نتواں دشت ساغ حریفان منتظر در بزم تا چند تولے مطرب چو بر خواہم غزل را چہ شد گر بزم مارا شمع نبود گمان فتنہ بروے دلم کشن
نماند با تو نقد دہر فیضی بدل چوں عشق کنجے بے تلف نہ	
چو من جراتش خود سوزاگر سوز دلے داری بہ ریایے محبت گرامید سا علی داری کہ چوں جبریل از ہر غمرہ مرغ بسطے داری کہ چاکہ بدست خونریزی و دست قاتلے داری براہ کعبہ وصل ارمولے منز لے داری کہ ہر دم گوش بر بانگ درآ محملے داری	تولے پروانہ ایں گرمی ز شمع محفلے داری بروای آشنا خود اسبک از بارہستی کن درون قدسیاں شمشعد تعالیٰ سد چہ داری سفر ما غمرہ را خون ریختن تیغ از میاں کثر عجب نبود اگر خار منیلاں دامنست گیرد نہ مجنون خواہمست عاقل ای سرگشتہ سحراں
شدی فیضی شہید یار شرمت بادا اگر نالی بجشر لیں خونہایت بس کہ چوں وقتلے داری	

<p>ایچنین بر سر پنا که تویی میتوانی شکنی صد صف چشم چه غم از روز قیامت داری آنکه خون ریخته پنهان ز بهر آتش من نه فشان هرگز نیست در معرکه غزه زنا</p>	<p>فتنه آسناست بهر جا که تویی ایچنین معرکه آرا که تویی با همه فتنه و غوغا که تویی هست در چشم تو پیدا که تویی شعله افروز تنها که تویی ایچنین در نظر ما که تویی</p>
<p>فیضی ارباب ملامت هستند ایچنین عاشق و رسوا که تویی</p>	
<p>تا سرمه بچشمم آلوده کشیدی امروز باندازه قدح نوش که فردا رفتی بر خاک شهیدان محبت من در ره امید تو بر خاک شستم ای دیده شدی شیفته عشوه خوابان ای حلقه زین کعبه ز پوست تو چه نالم</p>	<p>در دیده عاشق نمک سوده کشیدی پرسند از آن نمی که نه پیچوده کشیدی دامان بس مردم آسوده کشیدی تو دامن ناز از من فرسوده کشیدی هست در که زهر شکر اندوده کشیدی دستم ز در تبکده پیچوده کشیدی</p>
<p>فیضی ز غم دنیا و حقیقتی شدی آزاد دست پیوس زبده و ناپوده کشیدی</p>	
<p>ملک میخواندست خونخواره بودی توی خوردن ز خون خوردن ندانی بیاد با و گر جویر تو مردم +</p>	<p>گلت میگفتم آتشپاره بودی حیات در جام خوش میخواره بودی تو ظالم پیشه در نظاره بودی</p>

<p>دستِ خوئے بد بچارہ بودی کہ عمرے پیش ازین آستیارہ بودی چہ ساحر شیوہ عیارہ بودی</p>	<p>دلت بہر وفا میخواست لیکن توئی آں آفتابِ آسماں سوز بسے دل بردی و کس را خبر نیست</p>
	<p>ترا در خانہ می جستیم فیضی ! تو خود از خان و ماں آوارہ بودی</p>
<p>صبر بہہ بگیری و تنہا بمن دھی سنت بجان دل اگر اینہا بمن دھی یا پیش ازین غمش بخوری یا بمن دھی گر رخصتی ز بہر تہاشا بمن دھی و شنام ہست تلخ کہ عمداً بمن دھی خواہم خبر ز عالم بالا بمن دھی</p>	<p>دارم ہوس کہ جانِ تشکیبا بمن دھی جان و دلم گر فتنی و میگوئیم برو خوش نیست دل ربودہ تخافل نمودنت لے ہا ہزار عشوہ ز حسنت چہ کم شود در کام آرزو بطرز و برابر است فیضی طفیل عشق خیالت بلند شد</p>
<p>چہ کسی در کجائی و کجاسے آئی غالباً از پیے دل بردن مامے آئی کج کلہ بستہ مگر تنگ قبائے آئی جانمن سوخت و گر گرم چرامے آئی میرود ہوش من دل شدہ تاسے آئی تا تو در دیدہ مردم چہ بلاسے آئی</p>	<p>سر زلفاں غمزہ زناں عشوہ تاسے آئی گرم می آئی و دل میپد از آمدنت در سرت تا چہ خیالست ندانم کہ چنین صبر من رفت و گرتند چرا میرانی وہ چہ جادو گری ایشوخ کہ اندک اندک کس نہ بینم کہ ترا بنید و از خود نزود</p>
	<p>میدہد جہاں تہاشای جالت فیضی گر چہ در دیدہ اورج فزاسے آئی</p>

<p>چہ باجان خرابی کردہ باشی بستی گر کہا بے کردہ باشی برآں بستر کہ خوابے کردہ باشی تو خود ہم اضطرابے کردہ باشی کہ از خود ہم حجابے کردہ باشی خبر وہ گر حسابے کردہ باشی مگر در بادہ آبے کردہ باشی</p>	<p>چو درستی عتابے کردہ باشی نہ خندی بردل پر آتش من نخواہم گل در آغوش تو از رشک دم قتل اضطراب از من عجب نیست مہیں بسیار در آئینہ آں بہ منعم کے شود آں ماہ طالع مراے فروش آں بخودی نیست</p>
<p>مراد گرچہ فیضی دیر یاب است تو در بستن شتابے کردہ باشی</p>	
<p>میرغ شکر خوارہ را آرد بالتشوارگی + ترک من سرودہ سپاہ غمزہ را یکبارگی ساکنان کعبہ را باشد سر آوارگی کوہ تواند کہ گردد مانع نظارگی رہروان عشق را بنود چو ہمت بارگی گر کند ریگ بیابان حرم سیارگی</p>	<p>عشق در نازک دلاں آتش زند یکبارگی عشق سرکش صبر لب لہو باغم بروں من پتہ را قبلہ خود کہ دم کہ شوق آں میکند فریاد کوہ اما نظر چوں شد بلند در محبت پاسے گرد آلود مجنوں عیبت کاروان کعبہ را بشہمانگر در راہ گم</p>
<p>در دروز افرونی او بے مہر فیضی بقرار خود اجل را رحم سے آید بریں بچارگی</p>	
<p>بقدر ہنگامہ محشر شکستی کہ در بازی ملک را پر شکستی</p>	<p>بجد آفاق سہ تا سر شکستی تو لے طفل ہستی رو چہ شوخی</p>

<p>بہ بدستی حرم یا در شکستی بر رخ بتخانہ آذر شکستی بجلاں قلب صد شکر شکستی تو بے پروا چرا خنجر شکستی دل صد مومن و کافر شکستی کہ دلہا را بیکدیگر شکستی</p>	<p>بشوخی حلقہ کعبہ کشیدی بلبل میخانہ عیسے قلعہ بمیدان راہ بر دلہا گرفتیدی ز بہر رخنہ دل غمزہ بس بود کہ امین کیش داری یکہ ہر دم ز بے مہری دگر آں طرہ مشکن</p>
<p>نہ کلک تو فیضی آن شکر رحمت کہ آں نے قدر نیشکر شکستی</p>	
<p>ساغر مے وہ بدور اکبر غازی پہچو سپہر آورد بسفیلہ نوازی باد تہوڑ وید بمسکہ تازی شہرہ بود گر میش بشعلہ گدازی ترک ہوس را ہوا ی دست ارازی تو بہ دہ چرخ را دشمنہ بازی خرقتہ دل ازو کنند تازی راہ حقیقت بعاشقاں مجازی از دل عارف خیال نقش طرازی</p>	<p>ساقی دُوراں گذر ز عوبدہ سازی نے مے دانش رہا کہ محتاشاں را نے مے بد خو کہ در دماغ رعونت نے مے آتش منش کہ در صفت مستی نے مے میباک دل کہ بر خرد آرد زاں مے یک رنگ کہ تصرف باطن زاں مے صافی کہ عاکفان صوامع زاں مے روشن نظر کہ باز نماید زاں مے دریا گہر کہ پاک بشوید</p>
<p>فیضی اگر در کشی از آں مے بغیش دُور نباشد کہ برد و کون بنازی</p>	

<p>بجای خرگه آتش بس است شیشه به نیم جره کند زنده نام حاتم طے که مادر از نفس ترنیده ایم ز سنے چراست کیں همه برباد میکنی رگ و پے اگر بناله در آید مکن ملاست وے بر آ رنفره ہو ہو چه سودا زیں ہی ہے کہ پُر ز خاک فتادست کاسه مہر کے کتابہ و من الماء کل شئی حے <small>و از آب ہر چیز زندہ است</small> ز انفعال کند آفتاب را و رنخوے</p>	<p>غنیمتت حریفان ہوا می موسم دے خوشا کسے کہ وریں خشک سال بگ نشا شے ز جنگ شنیدم بار غنوں میگفت بگوش نے چور سیدایں تزانہ گفت بچنگ کسے کہ سینہ او شد چو من تنگاف تنگاف پیالہ گیر و مکن بر بہار رفته در بے کنوں تہی مکن از بادہ جام چمنیدی از شستہ اند بطاق رواق میخانہ کدام آب کہ گر پر توش فتد بہ سپہر</p>
--	--

بہوش باش دریں راہ پر خطر فیضی
 کہ رفتہ اندر فیقان و میروی از پے

<p>پیران سادہ لوح و جوانان سادہ روے چوں خون گرم رگ بر گم رفت و مہو ہوے چوں شیشہ سخت رویم چوں بادہ گر مخوے ز نہار کم مکن کہ نیابی بجمت و جوے کیس آب باز رفتہ نیاید و گر بخوے در حال با مہر س کہ حرفیت کس ملوے</p>	<p>ستند پاک از دل مانتش رنگ بوے از بادہ زندہ ام کہ در آغاز فطر تم تند می مکن کہ باہمہ نرمی و ناز کی شب تابا گوہری کہ دلش نام کردہ اند در عشق آبرو کہ شود گم و گر مخوہ از عشق ما گوی کہ رازیت کس مداں</p>
---	---

فیضی چہ سودا زیں ہمہ خوانا بہ دولت
 دلغ فراق محو نکرد و شست و شوے

<p>اشب چه بچون من مشتابی از دست مده دلم که آخر بیدا دو گر چنین نبودے سر رشته بدست خود نگه دار در و توب لب تو پارسایاں مشکل که رسد بیدہ ام خواب</p>	<p>شبگیر کن کہ آفتابی بسیار بجوی و نیابی عالم نشدے بدیں خرابی چون رشتہ بجان من نیابی دارند ہمہ تنک شرابی در دیدہ من مگر بخوابی *</p>
<p>فیضی ز تو یار میرد دل بے درد چرا در اضطرابی</p>	
<p>نخون ریختن بچشم ستم گارہ تابکے از آتشین نگاہ جہاں نوز و مبہم لے کردہ در فریب بیکبارگی غلط یکرہ بیا گلاب فشاں آفتاب من پیار عشق بہ نشود از تو اسے حکیم ہاں اسے قضا دگر قدری نقش تازہ کش از وعدہ تو کار بختی کشیدہ باز</p>	<p>آہوے غیرت تو خوشخوارہ تابکے بر دیدہ بستن رہ نظارہ تابکے صد عہد پر شکستن یکبارہ تابکے آتش زدن ازاں گل رضارہ تابکے کوشش بچارہ من بچارہ تابکے این آسان و گردش سیارہ تابکے آخر زباں ز موم و دل از خارہ تابکے</p>
<p>فیضی برو بہ بیدلی خود قرار دہ بیہودہ جستن دل آوارہ تابکے</p>	
<p>بہ شدل تابدن آلودہ کردی تو خود داری پری چوں نر من گل</p>	<p>یگل خورشید را اندودہ کردی چرا گل در غسل بیہودہ کردی</p>

عجیر انگشتی از جیب و اماں	نمک ساز بهر چشم سوده کردی
بچشم کم بین دود و دم را	که مژگانها سید زان دوده کردی
مین بے صبر راکشتی عفا اسد	که خود را و مرا آسوده کردی
دلت فرمود قتل بے گناہاں	گناہت نیست چوں فرموده کردی

ز خواباں خواستی فیضی وفارا	
چرا اندیشہ ناپوده کردی	

دوشینہ بکوشم شب تار کہ بودے	یار تو کہ بود است تو ہم یار کہ بودے
مارا ہمہ شب خواب نیامد بخیالت	تاروشنئے دیدہ بیدار کہ بودے
ماسوختہ بودیم متاع دل خود را	تو گرمی ہنگامہ بازار کہ بودے
آہوے کہ گشتی و بسوے کہ گذشتی -	در دام کہ رفتی و گرفتار کہ بودے

شب تاب سحر فیضی دختہ فغاں کرد	
تا مریم داغ دل افکار کہ بودے	

زاہد بما اداے تصوف چہ میکنی	ما بے تکلیفم تکلف چہ میکنی
چوں از خواص عشق ترانیت بہرہ	در قالب عوام تصرف چہ میکنی
ساقی بہار آمد و دور پیالہ شد	زاں وعدہ کہ بود تخلف چہ میکنی
ایام خوشدلی گذرانست بچو باد	فرست فینست است توقف چہ میکنی

فیضی گذشت یار تو از خویش بیخبر	
اکنون ز عمر رفتہ تا سَف چہ میکنی	

گرچہ از اہل وفا سہ بے	چوں سگ یار ندیدیم کسے
-----------------------	-----------------------

هر بیدار رقیبان نبود گمزانیم که از منزل وصل دل که وابسته خال تو بود	جز سب کوے تو فریاد رے نشیدیم صدای جرے شاهباز لیست اسیر بجے
فیضی از شوق تو جان می سوزد می پرد هر دل خود می دوس	
لے رخت در نهایت خوبی جاسجا مصحف جمال ترا نفس میکند مسح لب	خط خوب تو غایت خوبی زید از خال آیت خوبی از زبانت روایت خوبی
فیضی از عشق قتها خیزد هر زمان در ولایت خوبی +	
پیدا است ز ماه تا ماهی در یافته ام از آل رخ و لطف من عاشق پاک و طفل شکم از خال و خط تو تیر بینان گفتی ز تو صبر و عقل خواهم سلطان سریر ملک عشقم فیضی من و صحبت جوانان	ماهیت حسن او کماهی اسرار سفیدی و سیاهی هر پاکلی من دهم گواهی دیدند صنایع الهی ما پیش تو ایم هر چه خواهی داریم فقیر صبحگاه بی + زاد تو و پیر خانقاهی
فیضی و سواد هندی باشد چون آب حیات در سیاهی	

<p>بستہ سلسلہ عشق نشہ ہر پائے مٹم آں زندہ جا نگرد کہ ہمارا ہم نیت نہ تواند کہ رسد در حرم کعبہ وصل انہیں کاں بت ترسارہ و نیم زوہ است چہ غم از سود و زیا تم چو بیازار خیال آخر لے تشنہ لب وادی ہجران محروش</p>	<p>کم تو اں یافت دریں سلسلہ پابرجائے اندین باد یہ جز باد جہاں پیماں رہ روی عشق اگر طے نکند صحرائے نہ تو اں یافت دریں دیر چمن سوائے دل سودا زوہ امراست بخود سوداے کہ رسید آنکہ رسد موج زناں در پائے</p>
<p>فیضی احسن ازین نکتہ شیریں کہ بہند نہ تو اں یافت چمن طوطی شکر خائے</p>	
<p>از چمن میرسد بخوشحالی خط و خالش برآں صریح زیبا غم خود تا فرو نمی ریزم بہرہ از پیر عشق جو کہ بود منطق الطیر منطق عجبست لے خوش آں طایرے کہ خاکروم</p>	<p>سرو من بد نطقہ العالی کردہ تفصیل حسن اجمالی ایں دل چہ نمیشود خالی ہچو می شہرہ در کہن سالی کہ ندارد مقدم و تنالی ہچو عنقا بفارغ آبنالی</p>
<p>طوطی خوش نوا توی فیضی چند چوں عند لب سے نالی</p>	
<p>شد صحبت و گشت یار ساقی شب شب عشرت و دارند لے ماہ ز شمع مجلس ما</p>	<p>صحبت باقی و یار باقی یاراں ہمہ عیش اتفاقی زیں گوئے چرا در احراقی</p>

دی زہرہ چہ شد کزیں تر تم	بے ساز نشسته در رواقی
فیضی چو دصال شد میستر	تا کے گلہ مند از فراقی
خوش آں ہرے کہ مہانش تو باشی طییب نبض و ازاد ست نبود بگروم کرد آں خوانے کہ یکرہ	نمک بخشی میرخوانش تو باشی بر آں دروی کہ درانش تو باشی نمک ریز نمک دانش تو باشی
بروز آئینہ صبحش تو کردی	شب شمع شب تانش تو باشی
اولانہاز کہ ولد از نازیں داری فریب ساوہ لگا ہم مدہ کہ مید اغم سپند چشم تو کردم کہ ز عمرہ خویش ہجوم کج نظر انت گردن بناز تراشہ ز جگر یا سفینہ غزلست گلت شکفتہ چنین فیضی از کدام صبا	اگر ستیزہ کند صبر آہنیں داری بزیہ ہر مژہ بجا ہنہاے چیں داری ہزار فتنہ بیدار در کیں داری بپاس بانی چینی کہ در جہیں داری شینہ ام کہ بیشہ در آستیں داری کہ از بہار گل نشان آفریں داری
فرستادہ ام گل بدست نگاہے نفس ریزہ بستہ بر بال شوقے گرد و ادہ دل در کف تیرہ شامے مژہ بند بر موکب شہر یارے بایں نیم آہے کہ تالاب بجنبدہ	ز بہر کد گوشہ کج کلاہے جگر پارہ ماندہ بر نوک آہے گرہ کردہ دم با دم صبح گاہے نظر باز بر جلوہ شاہ راہے تسل وہ آرزو گاہ گاہے

ہزاراں غم آوردہ رُو با کہ گویم چرا میزند شعله سرتا بہایم گنہ نجت دار کہ دارم طفینش زخواب مژگاں چہ بیروں ترادم مبادا کسے چوں من از تیرہ بختاں	کہ بر نیم جاں کس نراند سیاہے اگر مو بویم ندارد گناہے دل غم قزائے غم عمر گاہے چہ گاہا کہ سوز ز مشت گیاہے ز خورشید رویاں بروز سیاہے
--	---

چہ پرسی کہ در خاک و خوں کیست فیضی
بیفتادہ صیدے ز فتراک شاہے

بازم آتش زودہ ہر مہ روز افزونے دیدہ نیست کہ نگداخت بنظارہ ہنوز چشمش انگیختہ از ہر بن مژگاں ستی موبو ہر بن موبم بلامت بر خاست عشق بیمار شد اندیشہ بر آں میدارد دیدہ گر سمرہ سوداے جنوں دریابد	خرم ہر مرا سوختہ گندم گونے خیزد از ہر نگہش شعلہ ز ناں افسونے ز لہش آویختہ از ہر سر مو مجنونے کہ ترا دید ز نا سوز دروغم خونے کز نیاز خود و ناز تو کم مجھونے بہت ہر ذرۂ از ریگ واں مجھونے
---	--

فیضی از خامہ غم دل نتر او دیروں
کہ بہر نقطہ ودیعت نہند مضمونے

اگر بدیدہ کشم سمرۂ سلیمانی فدائے گردش چشمے شوم کہ مستانہ من آں برہمن بت قبلہ ام کہ یہاں صراحیہم بکش از حبیب ہر عبرت خلق	پری رفاں دل من میرند پنهانی کند بہ پیشین رکعبہ قبلہ گردانی بجائے صندل تر خون دل پیشانی کہ بچو کعبہ شستم بہ پاک دامانی
--	--

کے ہند کف آرزو بہ قربانی ساد کفر ز خال مریخ سلیمانی	نظارہ رخ یوسف و شاں عجب عیدیت نظر بخاک نیازم اگر گردو نبرد
	<p>بزریر دلق ریامے شناسمت فیضی</p> <p>صنم پیش کہ با سومناتیان مانی</p>
<p>باتو گویم بشرطے کہ بگوئی بہ کسے</p> <p>بوالفضولی دوسہ یدم برہ ہوا ہوتے</p> <p>دست بکشاے دریں پردہ بہر طمٹے</p> <p>بلبالاں راز پر وبال گراں تر قفے</p> <p>صوت زنجیر در کعبہ بیابانگ جرسے</p> <p>کہ بایں طاق بلندت بنود دسترسے</p>	<p>قصہ عشق کہ ماندیں بہتہ گفتہ بے</p> <p>کس بنزنگہ مقصود نرفت آبلہ پا</p> <p>آستان حرم عشق مقام ادبست</p> <p>اگر این سرت گل تازہ کہ من در نمست</p> <p>حیرتم سوخت کہ ہماز بگو شمع آمد</p> <p>ہمت ست ایں کہ دہد کا مل ماچہ کنی</p>
	<p>فیضی از زندگی مردہ دلاں می خواہی</p> <p>بایدت گرم تر از صبح قیامت نفسے</p>
<p>ولے در آتش خود سوختی بکو کردی</p> <p>ترا کہ گفت کہ باور و عشق خو کردی</p> <p>کہ چاکہاے گریبان من رفو کردی</p> <p>کہ دل فریفتہ نقش رنگت بو کردی</p>	<p>ولا گدازش پروانہ آرزو کردی</p> <p>بہر کہ بے نگریم کامیاب عافیت است</p> <p>روا بود کہ ز دست تو پیرہن بدرم</p> <p>فکفتی از دم باد بہار شرمست باد</p>
	<p>چہ گویم از نفس دلخراش تو فیضی</p> <p>مگر کہ سودہ الماس در گلو کردی</p>
ندامت ز کدائیں بہار میگذری	نسیم صبح کہ دیوانہ وار میگذری

<p>ز خود شدم مگر از کو. و بخار میگذری که فتنه خیز تر از روزگار میگذری بعرضه که تو چایک سوار میگذری بجلوه تو که مردم خشکار میگذری ز سر گذر چو ازین رهگذار میگذری</p>	<p>بنگهت تو که صد مستی بهار دروست بجلوه تو چه نیز نگهاست چیرانم که تا گسته عناں ماند از تماشایت کدام شیر و چه آهو که بملت نشود رو آید بسیر روی چه بے ادبیت</p>
<p>رسید فیضی من واپسین نفس شباش که مست آمدی و هوشیار میگذری</p>	
<p>صد بکده را خراب داری صد قافله مشکناپ داری هم ساغر و هم شراب داری زان گل که تو در گلاب داری گر باده کشتی ثواب داری آں پائے که در رکاب داری</p>	<p>زان بت که تو در نقاب داری بوسے بر ساں بما که از زلف تو ساقی بزم شو که از لب فردوس بود در آب و آتش خونریز تو چوں پگاه مستی است بر بود عناں دل زدستم</p>
<p>آں نیست که بگذر و زخوبت فیضی تو چه اضطراب داری</p>	
<p>مرا و هر دو جهان در کنار داشته که لب و چیز زبانی فکار داشته هزار ناله بے اختیار داشته تحمل خله انتظار داشته</p>	<p>بنامرادی خود گر قرار داشته سر حدیث ندارم کس و گر نه مسلم شکوه ناز تو ز درویشان من ورنه بنجاک و خون نظمیدے دلیم اگر نفی</p>

<p>دگر نه در سرائیں سے خار داشتے میان خلق دل ہرزہ کار داشتے</p>	<p>بجمن دست نیالودہ ام چو بواہوساں بکار عشق چنین گر نبودی سرگرم</p>
	<p>گذشت آنکہ پامید وعدہ فیضی را فریب خوردہ صبر و قرار داشتے</p>
<p>بوعہ ہائے تو امیدوار داشتے تشان تیر تو مردم شکار داشتے چہ کردے گرازیں صد ہزار داشتے اگر بدست نظر اختیار داشتے اگر تخیل شبہاے تار داشتے اگر نہ دیدہ آشفہ کار داشتے</p>	<p>اگر بدست دل بقرار داشتے اگر نہ مردم چشم شدی زگریہ سفید بیکدل اینہم سودا ست در سرم ایوا بجمن اینہم چشم ہوس ندوختے ز آفتاب رخاں روز من سید نشدے اسیر سلسلہ مویاں نمیشدی دل من</p>
	<p>درین مستی فیضی بجائے مے لے کاش چو مرگ شربت ناخوشگوار داشتے</p>
<p>بزی کوہ ملامت قرار داشتے زہر گلے سبک خار خار داشتے پہ پیش دیدہ شب انتظار داشتے بشاہراہ وفا انتظار داشتے میان اہل وفا اعتبار داشتے بوعہ ہائے تواش شرمسار داشتے نظر مقید نقش و نگار داشتے</p>	<p>گذشت آنکہ دل بردبار داشتے گذشت آنکہ تو گل گل شکفتہ بودی و من گذشت آنکہ چو شمعوت ز شام و تابہر گذشت آنکہ چو پیاں وصل می ہستی گذشت ز غمخوار می سگان درت گذشت آنکہ چو دل از شکوہ سرگردی گذشت آنکہ چو فیضی ز خط و خال تباں</p>

مذی از من خبرے داشتے	گر چہ تو بیدار گریے داشتے
از تو ستنگارہ بجاں آدم	کاش دل من دگرے داشتے
پیش تو در دل خود گفتے	گر نفس من اثرے داشتے
کے بدعا خواستے مرگے خود	گر شب ہجراں سحرے داشتے
آنکہ ندارد ز جفا بیج کم	کاش وقایہم قدرے داشتے
چرخ کشیدے بدل آزاریم	گرد تو پیر ہم ترے داشتے

فیضی آوارہ چہ میگردد آہ
گر نہ دریں رہ جگرے داشتے

خاک چمن شد ز ابر مشک ستاری	آتش گل تیز کرد باد بہاری
قرصہ کافور ریخت شلخ شگوفہ	سنبل مشکیں لبوخت خود قہاری
بر سر ہر شلخ جلوہ گر شد گلہا	کرده چو طفلان با سپ چوب سواری
از پیے دوشیر گاں حجلہ گلشن	آب صفت خاک کرد آئینہ داری
دور نظر باز لیت و حسن پرستی	وقت گل افشانی ست بادہ کسباری
غجنہ و نرگس رسیدہ اند خواہم	گوش کہ دل را بدست دیرہ کاری

جام مے لاله گون و طرہ ساقی
فیضی اگر عاقلی ز کف نگذاری

تمام شد غزلیات ابو الفیض فیضی فیاضی و بقیہ اقسام قطعیات رباعیات
و غیر ہم بدین اوراق ملحق نموده آید

مقطعات

بوستان خیال فیضی را	از نغم فیض تازه و تر ہیں
ہرچہ یابی بلند و پست درو	ہمہ - بالا تر و فرو تر ہیں

انجھاما تا فلک کشیدہ نگر
سبز با زمین برابر ہیں

من آن غواص اشعارم کہ عمرے	بدریائے سخن کردم شناہا
اگر پست و بلند افتاد شمرم	بقدر شمر خواہم ثناہا

بود دیوان من شمرے و در شہر
بلند و پست سے افتد بناہا

ایا مسافر اقطار نظم و نشر ہیں	کہ تا کجا بود اندازہ مساعی ما
ہزار گونہ سخن از زبان ما سرزد	ہنوز تا کجا ہا کشد دواعی ما
باقاب شود منتی بوقت نظر	چو امتداد پذیرد خط شعاعی ما
ز ہر تذکرہ اہل دید نتجے است	کہ شد رقم زدہ کلک احتراعی ما

و گرنہ در عدد از نظم ہنگناں کم نیست
قصیدہ و غزل قطعہ و رباعی ما

فیضیم کز دل دقیقہ شناس	نقش سیر و علن مشناختہ ام
انجھ باید شناخت دانا را	بہیقین نے بطن مشناختہ ام
از آئی بعقل دور اندیش	ملک از اہر من مشناختہ ام

<p>داروی جان و تن شناخته ام نظم عقد پرن شناخته ام سخنت این که من شناخته ام نظم را فن بفن شناخته ام</p>	<p>در طبیعے طبع و انش سنج در ریاضی بچشم چرخ نورد ز آنچه گفتم اگر پرسی راست نثر را موبو نگافتم ام</p>
<p>اعتدال معانی از من پُرس که مزاج سخن شناخته ام</p>	
<p>گماں مبر که ز خیل تپی سبویانست ز شاخسار خرد و سستوسته بویانست بچایکی تقطّل و واسپه بویانست که عظیم حیلہ گران و بهانه بویانست از و سپرس که آن علم مرده شویانست که آن مقدمه جنگ مین بویانست که کار تیره در روان و سخت رویانست فنا نهائے طلال در و غلج بویانست</p>	<p>ایا حریف دین بزنگاه فیضی را کشیده باده تحقیق در حدایق علم بکوه و دشت معانی که مرغ پرزند لکر سایل فقه متقلدان هوا مشاجرات فرایض که کس محتواوش در خلافت و جدل هم نجویشتن نه کشود سیاه نامه اهل سیاق هم نه نوشت مدار حرف بتاریخ هم نماند که آن</p>
<p>که گفتی بلبل این بوستانم</p>	<p>شنیدم در خراسان فیضیه بود</p>
<p>اگر او بود بلبل در خراسان کنون من طوطی هند و ستانم</p>	
<p>کز دو عالم مرا و من سخنت قبله اعتقاد من سخنت</p>	<p>فیضیم عاشق جمال سخن از همه روی در سخن دارم</p>

	<p>این گاه اند سخن گریزم نیست پیر من اوستاد من سخت</p>	
<p>مشکلات بدیع مکرر مست باسالیب خاص منتظمست</p>		<p>طبع مشکل پند من اکثر سلکهای بلاغت از کلکم</p>
	<p>گردیلیم بدین سخن طبیبی در کتاب موارد لکلمت</p>	
<p>اکبر عهد و عدل ز من است برزخاغم جهان جهان سخن است روح فیاض خسرو حسن است از حدیثم هزار سخن است نقطه ام رونق گهر شکن است پسچو فولاد هندکان من است</p>		<p>اگر از شاه من خبر هستی وگر از علیم من سخن طلبی و اگر از پیر من نظر جوئی وگر از شعر من اثر خواهی وگر از کلک من قلم رانی وگر از مولد من نشان جوئی</p>
	<p>در باسلاف من نظر فگنی + گوهرم چون عقیق ازین است</p>	
<p>صراف عالم و زراست ده دهی معنی نگر که میکندش لفظ کوتهی آنانکه هم رهین وفا بند و هم رهی بر دیده بگذرند چو باد سحر گهی اسرارش بدل چو نگارین خر گهی</p>		<p>امروز در شناختن گوهر وفا افسانه مکارم اخلاق میرو دانی کدام طایفه اهل محبت اند بر سر قدم نهند سبکتر ز برگ گل گفتارشان بلب چو آنان پرده</p>

<p> با صد هزار دیده نمایند آگهی ابله قریب ساخته خود را ز آبله در کسبه خاک نه و گزاف شهنشاهی بر روزگار قهقهه با طغر نهجی لب در ادله سجده استغفر اللهی با ذره حدوث نرسید منتزعی در گلشنه که بید نماید مو لاهی ز انسانکه شیشه با ده بریزد ز بهی با این گروه سلسله مهر نهی بهم نگی بروج قدس بلکه بهر بی </p>	<p> جائے کہ دامن مژہ نتواں بلند کرد نے آں گروہ خیرہ کہ در پیشگاه عقل در سینہ مہرنے و تمنائے ہمدے از روزگار غافل و انگاہ کردہ مست دل بر در صمکدہ جرم مبت پرست با قطرہ حدث نظر از د مقصدے گو عند لیب نالہ مکش از جنون عشق بیروں ترا و از دل شان تلخی مزاج کو تہ کینم قصہ کہ فرض محبت است زیں ہم گذر کہ سالکے حدت میکند </p>
<p> ز ہمار کہ بد مگوئی وے را نطوا بالمومنین خیرا </p>	<p> فیضی چو شنیدی از یکے بد رو گوش یقین کننا و بشنو </p>
<p> گفتم لے گنجینہ بخش علم و گنجور عمل ہم تو سی قانون نہ دیوان سلطان نزل خاطر مشککشائی عقدہ دین و دول سفگان روزگار از من بمقدار و عمل ہم تو خود دانی کہ برین نشد این عقدہ حل </p>	<p> دوش در خلوت سرے فکر باد ستور عقل ہم تو سی طغراکش عنوان مشور ابہ از تو منتہا بود بر من کہ گشت از بہمت چنیت سر آنکہ چندین پیشہ دستی میکنند گفت فیضی خاموشی بگزین ازین ز فکر </p>
<p> بر زمیں تنہا نہ کیس بر آساں ہم رفقت است بر عطار و ز سرہ و بر شتری بنگر زحل </p>	

تا بود عمر باش خاک نشین آنچه نزدیکتر بود بر زمین	اگر خلاوت از عمر میخواهی که ز نیشکر است شیرین تر
وله	
بر سقائیں بدت سنگ افتد عقل شوخ تو ز نیرنگ افتد جان ز حیران تو دلتنگ افتد بربط عیش تو از چنگ افتد	یاد کن که فلک عریض جو چشم مست ز نظر باز آید دل نهران تو تن در نهد زلف معشوق ز دست تو رهد
ساز عمر تو ز قانون ماند تاری نبض تو ز آهنگ افتد	
بایدت از کج منشاں انزوا	فیضی اگر راست روی کار تست
معتدل از راستی ست این همه فطرت سکان خط استوا	
بگردش مع نبوت بلند پروازی	بآں شبی که چو پروانه چیریل نمود
که تا سفیده دم صبح حشر روشن باد چراغ انجمن شاه اکبر غازی	
بطر تازه طراز سخنوری دارد عبارت نیست که معنی سراسری دارد	حریر بافت سخن منتهم که در کاشاں یکے ز شکفته در آں گفت دیم اشعار
بجفتش سخن او عبارت نیست و له عبارتے که بمعنی برابری وارد	

مراسم خنده بر آن شست ظلم پنهان	که ساخت قصر سخن از کلوخ چپس بیات
بوصف روشنی طبع خود قلم راند	بیته لے که دلش تیره از دوات بود
به پیش خلق کند دعوی سخندان	
کسی که قافیه ساز و رباط را بچیات	
سلطان جهان شاه مراد آنکه نوشتند	بر نامه اش طوکه الله یجاتا
در سلک وجود آمد و ارباب بهم را	شد و روزبان ثبت الله ثباتا
تاریخ سرفرازی این نخل سعادت	
کردند رقم انبسته الله بناتا	
چند احوطی که شایسته شاه ساخت	آں خدیوگان یساریم و یسیر
و ندراں قصری نمود از سنگ سرخ	همچو قصر لعل در خلد بریں
خواند رضوان اندر جغات عدن	تحتها الا انهار فیتها خالیدین
بهر آتاش دو تاریخ شگرت	
چشمه خلد است و حوض نازنین	
امام زمان شاه اکبر که هست	از و بازوی ملک و ملت قوی
بنا کرد این مسجد فیض بخش	که با عرش شد گریش مستوی
لایک نوشتند بر طاق عرش	
که تاریخ شد مسجد خسروی	
نموی عالم عارف افسوس	که سر آمد اجلش را وعده
عقل تاریخ مده و سانش را	زور رقم فزوده وی قعده

<p>فیضی بکار خانہ ایام عمر صا سر بستہ عقد ای ضمیر ہنر و راں چشم نہ داشت قبلہ بہت بجز ہنر ماند چہیں شگفتہ بہارے بچشم من</p>	<p>از تار بود خیط بصر حلقہ با فتم بچوں دقت ہاے متا شگافتم از ہر چہ عیب روی تو جہ بتا فتم ہر چند چوں صبا بہ نگا پوشتا فتم</p>
<p>چوں یافت این مرقع بمثل انتظام تار بخش از مرقع بے مثل یافت</p>	
<p>شَیْنًا وَالِدِنَا مَوْلَانَا الَّذِي أَفْتَحَ الْكَوْنُ بِهِ عِلْمَهُ الْأَشْهُلُ اسْنَى وَأَعَمُّ لَا تَقْلُ نَاتِ يَمُوتِ الْأَجْسَادُ إِنْ طَوَى ظَاهِرُهُ فِي الْبَاطِنِ</p>	<p>حَقَّةَ اللَّهِ يَعْلَمُ وَعَمَلُ جَبَدَا عَنَصْرُهُ الْمُتَشَكِّلُ إِسْمُهُ الْأَقْدَسُ أَعْلَى وَأَجَلُ بَنٍ مِنَ الدَّارِ إِلَى الدَّارِ رَحَلُ إِخْفَى آخِرُهُ فِي الْأَوَّلِ</p>
<p>قُلْتُ فِي رَحْلِيهِ تَارِ سَيِّئِينَ أَفْضَلُ إِلَيْهِمْ وَفَخْرُ الْكَمَلِ</p>	<p>سلسلہ ۴</p>
<p>ہیں نہ آدمی از دین داد و تا جہراں بنو بہار عدالت و مد ز سنگ گیاہ</p>	<p>با من و عیش گراید بزیب و فر گرد گیاہ نخل شود نخل بار و گرد</p>
<p>فروغ عدل و ہد آں اثر بد سے زمیں کہ خاک سنگ شود سنگ یم و زر گرد</p>	
<p>ہر چند بچشم اہل ظاہر از روئے حساب نیست فرستے</p>	<p>از تاج بود رواج خسرو در تاج خرد و تاج خسرو</p>

شاعران زمانه را دیدم	نه درایشان چا و نه تمکین
هر چه گویند و هر چه فرمایند	یا توارد کنند یا تضییع
فیضیم شاعر توانگر دل کشته در آستین همت کم پس سواد سخن کسے نگری آفریننده شاهد است که هست برده هوش دل نظار گیان بود در کوچه های تنگ خیال باشد اکنون ز جنسهای سخن هر چه گفتم بهر اهل دول	همت از خاک بر کشیده من طبع پیر من دریده من هست خوابه چکیده من معنی خاص آفریده من جلوه طبع شوخ دیده من جنبش کلام سر بریده من غزل و شنوی گزیده من عشق بستر از جریده من
ورنه میشد شگفت دیوانه	از غزلهای سر قصیده من
فیضی منم که باخود آسمان نورد با گونه گونه مردم عالم نشسته ام هم در زبان متابع اخلاف بوده ام گرد و نیست در سخن من عجب دارد	بچند سیر عالم انصاف کرده ام سیر بهشت و دوزخ و اعواف کرده ام هم در سخن تتبع اسلاف کرده ام کیس پاده را پرده دل صاف کرده ام
شهنشاه در یاد دل گنج بخش جهان را کند غرق طوفان جود	که حکمش روانست بالای دل بهر موج خیزی ز دریای دل

<p>آمید گدایان در پای دل دل عالم و عالم آرای دل نه سامان عقل نه پروا دل چو شد لطف او کار فرمای دل بگماشت کلید تنای دل سیاهی ز دای سودای دل</p>	<p>بمآورد از کیمیا کرم در این هفت قالب جزا نیست کرم مراکز جهاں گردی عشق بود دل از فکر بر کار پردازم ز به گنج بخش سعادت که هست فروغ ضعیف جباتاب دست</p>	
	<p>نه زریں کمر بر میاخم به لبست که زنجیر زبانه بر پای دل</p>	
<p>نیستم به چو تنگباده حریفان بی طرف که ز گنجینه غیب این همه بر ستم طرف کز سیاهی بنویسد و نماید شکر گشت گر شکر نی بنمایند نظریان شکر گشت در تموز از نفس مدعیان بار و برت که همه گوهر شکر است در این بجه شرف حیف از آن وقت که در چرخ خست اگر در</p>	<p>فیض من که درین نمکده عقل فریب از خود و بهمت خود این قدر امید نبود نظم من معنی خسته بدانسان دارد دل ز بنجام و دایم که ز کوه نظر است شعله طبع مرا تیز نیابی هر چند خرف شکوه مجوید ز بحر سخف من و اندیشه بدو هر میسر نکند</p>	
	<p>گر سخن گرم ترا فقد کنش عیب که هست پسین پیشانی معنی گره ابرو عیب</p>	
<p>گر چه با افسر با قوت سرافراز شود</p>		<p>مرد طالع نهد دست چو گل بنفش خساں</p>
	<p>غرق در یاست صدف لیکن بیاری حش</p>	

	بهر یک قطره میسای و شش باز شود	
در مقام او بصدر پنج سفر پی برده اند در حریم دل بصد خون جگر پی برده اند مانند پنداری که با شیخ نظری برده اند		قطب بانی فرید الدین گنج آنکه خلق تقطع راه عشق آسان نیست کار بابت نیاد در بهایان طلب دل را بختاک فکند اند
	طوایاں دیدیم در یرواز گرد مرقدش کوے اینها هم باں گنج شکر پی برده اند	
دروست هم نعم و نیوی و هم دیتی هزار نعمت حق تا کلام بر چینی ز بهر ذوق خدا دانی و خدا بینی که بوده اند شهاں در بهاس میکنی که کرده زیر سرش نه سپهر بالیتی		شهاب سیمیز میں نصیب مایده ایت نہادہ اند بریں گرد خواں ز عالم غیب سفر گزیدہ ترین نعمتی است در عالم دریں سفر پی طوف او لپاے عظام رسیدہ بطواف مزار گنج شکر
	بلی چو اہل کرم خواں نعمت آرایند بروئے ماندہ آخر کشند شیرینی	
در بیخ گوهر عظیم تر اصراف نیست که گوش ہوش حریفان بریں خاف نیست که سادہ لوح محبت ابوالمحارف نیست		ایا محیط مواظظ کمال ملت و دیں ہر پیش من سخن از دوزخ و بہشت گو خداے راز من احوال حشر و نشر میرس
	غلام صوفی ہما فی شوم کہ سہ گوید بہشت و دوزخ جز ببط و قبض عارف نیست	
که داری راستے با صبد عقوبت		الآلے شہم در شعر دانی

سخن گفتن ز خود هر چند صعب است مزاج شعر داند آنکه در شعر	سخن دانی بود با صد صواب است بهوست را شناسد از رطوبت
	سخن آبت در معنی که آنرا سلاست باید و دیگر عذوبت
در تواضع بود بعالیایا سر بلندی و سر کشی طلبید هر دو در کار خویش معذورند	هر کرا علم و دانش افتد هر کرا جمل در کمین افتد عالم و جاهل این چنین افتد
	میوه خام سر کشیده بود چون شود پخته بر زمین افتد
کاتب کج رقم که تیره شود گردنش زن که در قلم خط	دل ز کاغذ سیاه کردن او هست خون قلم بگردن او
لے بسا دل چه بیخودیت مگر خلق را میکشی ز قرب به بعد	خون خود میخوری بعالیم شرب خویش را می بری ز بعد بقریب
	سرکه مفروش اینهمه که توئی با ضم غیر منضم چون ترُب
ز بهی عقد در پاش سلطان سلیم	که پر تو دهد سال امید را
	ز پروردن آفتاب دَوَل قرانی شده ماه و ناهید را
قدوة نظم غزالی که سخن	همه از طبع خدا و او نوشت

<p>مکتہ پے بر پے استاد نوشت آسمان بر ورق باد نوشت</p>	<p>خامہ چورکت اندیشہ نهاد نامہ زندگی او ناگاہ</p>
<p>عقل تاریخ و فائقش بدو طور سنہ نصد و ہشتاد نوشت</p>	
<p>کہ باد از دولت او چشم بد دور با نظار سعادت بود منظور برآں کشور مظفر گشت و منصور کشایش بخش طبع مست و مستور فریب یک دنا فرزانه دستور زلوح چیں سترده نقشب فقور نوشتند از نوید فتح منشور کلید گنج شاہاں را بگنجور یکے شد از لباس زندگی عور</p>	<p>خدیو ملک اکبر شاہ غازی ہنگامے کہ دلا کوکب بخت سپہ انگوشت بہر فتح گجرات عجب ملکہ کہ باشد شہر بندش شہ آں ملک را معدوم کردہ بزور کزلک افسون و نیزنگ باقبال شہنشاہی در آں ملک بفرمان شہنشاہی سپردند یکے افگند بر سر چادر امن</p>
<p>الہی باد معمور از عدالت کہ شد تاریخ ہم گجرات معمور</p>	
<p>بطوف کعبہ ثانی گذر کرد</p>	<p>شہنشاہ جہاں چوں سوئے اجمیر</p>
<p>پا میرفت ناگہ در دسرسد مگر در راہ معنی یاز سر کرد</p>	
<p>کہ از تلون ایام سے برو ناموس</p>	<p>تیارک الدارین صفحہ ہائے سحر نگار</p>

<p>مگر ز دست میخواست پس شکرگدالواں ز پیش طاق تخیل نظاره می کردم</p>	<p>که بر مجالی آوارق سدره شد معکوس روانه کرد نظر را بشش جهت جاسوس</p>
<p>بهار تلزله می برد بر سر فروش تدرو قهقهه می رسد بر پر طاوس</p>	
<p>که چو پروانه جانبا با آتش هم آغوشی چه غم داری سیه پوشیده بر آتش چه بچوشی ز آتش دوریگردم از آن دم سیه پوشی</p>	<p>شبه باد و گفتم کای سیه ز پریشانی بسوز سینه چندی پیچ و تابت چیستانی بگفتا من با آتش زنده ام کنون بصدورت</p>
<p>در معانیش که دارد ایضا موصوفی از سودش کند اسرار ازل کشوفی متعلی شده با عارفی و معروفی هم بهم سازی او روح کن مشغوفی همه دارند بجلباب خفا مشغوفی آنچه دارد بمعانی فنا مالوفی خاتم دیده زدم بر سبیل موقوفی</p>	<p>ایں بیاضی است پراز نکته صوفیه نکته سنجان نهانخانه دانائی را صوفی خرقة کبود است بایں نیلی جلد هم بهم بازی او عقل کند مشغولی مکتبش پر گویانند که در عین ظهور دیدن خواندن آن نامه گوارا بادش وقت نظاره صاحب نظرانش کردم</p>
<p>نام این نامه و تاریخ تاملش پیدا است از بیاضیه صفائی و بیاض صوفی</p>	
<p>شد این نکته معلوم بعد از تفحص</p>	<p>تخلص بشرکت بود اکثری را</p>
<p>مرا گر بنام و تخلص بنخوانی ابوالفیض نام است و فیضی تخلص</p>	

یا مفتی الاسلام دام بقاؤک	نبینا العربی خیر نبیہ
اسمع دعاؤے الشوق عن کلماتی	فاستفت قلبک و ہو خیر فقیہ
سقطت نسخہ مقدسہ	سواد کلیلہ المہراج
او تدرت جمیلہ الملکوت	وجہا للنقاط لایحتاج
او بدت لیلۃ الایصال	سمعت من تلاطم الاسواق
چیت آں ہمنفس کہ ہر ساعت آگہ از حال ہر و کار سپہر گر پرسی بگویت حالے ہر دو گیسو ہمیشہ ہافتہ است خالش از مشک و عطرش از کافور چار جام مثلث است درو برہ چوں شد بسایہ خورشید ورفتاد آفتاب بر ماحی	باز گوید ز علم غیب اسرار واقف از سیر لیل و راز نہار حال خشکی و راز دریا بار وز خط و خال وادہ زین عذار خط ز شنگرف ابروی زنگار ہفت ساقی سیمتن دوآر یکے ازوے بود بصدہ دینار رایگانم دہند یک خروار
نقو	تمام وے قلب وقت و عکس می است عمر او از بہار تا بہ بہار
رباعیات	
اللہ اکبر زہے فدائے متعال	خورشید جالش ایمن از بیم زوال

	خوش زحیط عقل بروں عز و جل گنہش ز حد فکر بروں جل جلال	
سبحان اللہ ز فرط بے مثالی بلیقہ ز رفیع او ینابم محروم		ذاتش بود از ساحت دانش عالی یکدژہ ز نور او ینابم خالی
رباعی		
یارب قدمے براہ تو حیدم وہ دبستگی بہر تحقیقم بخش		شوقے نہاں خانہ تجریدم وہ آزاد گئی ز قید تقلیدم وہ
رباعی		
یارب ز کرم اُمید بے بیم وہ تاریکی عقل در کشاکش دارو		علی کہ رضاے تست تسلیم وہ از شمع رضا فروغ تسلیم وہ
رباعی		
یارب من اگر مت و گر ہشیارم ہنگام جزا چو با تو اُفتد کارم		گر خفتہ غفلتم و گر بیدارم بر نیت من ببین نہ بر کردارم
رباعی		
یارب ز عنایت نظیر خاصم بخش جنے ز چہار سوے احسانم وہ		جانے بحریم شوق رقا صم بخش بوسے ز چہار باغ اخلاصم بخش
رباعی		
یارب ز کمال معرفت مہجورم چوں طاعت تو نیتجہ معرفت		در راہ مجاز از حقیقت دورم گر جہلہ گناہ کردہ ام معذورم

یارب بساوت ابد را بهم ده +	بیداری دولت بحکم ده
روشن دلی از غلجین آگاهم ده	یک لمحہ ز طعت شہنشاہم ده

رباعی

لے شہرہ ہزار عالم از شوق تو مست	سر در رہ آرزو و جاں بر کف دست
بس نامہ سپاہ گشت و بس غارت گشت	حرے نہ نوشتند بدانگوئے کہ هست

رباعی

آں ذات کہ عقل از نشان دید نہ	واں نور کہ دیدہ گماں دید نہ
جز نور نہ دے پو نیکو نگرم	نورے کہ بریں دیدہ توان دید نہ

رباعی

خواہم تو عرض بیذاتی کردن	نایلیدن و بخت آزمائی کردن
ہر چند کہ شاہ پے طلب ہے بخشہ	شرطست دریں راہ گدائی کردن

رباعی

لے حرف نگار لوح پیدائنی من	وسے پردہ گشتاے راز پنهانی من
دائم کہ ز نادانی خود ناواہم	دانی بچہ حد رسیدہ نادانی من

رباعی

آں نیست کہ ما ارض و سما نشناہم	سہر قدر و ہاتھ قضا نشناہم
ایں شہرہ ہزار عالم و پنج دروست	شناختہ بہ اگر ترا نشناہم

رباعی

لے گفتہ قدم گاہ ادب را بیک	گر نشناسی مقام فالعزم علیک
----------------------------	----------------------------

ز زہار قدم ز نفع کوہین بکش	گرد آفتی از بساط قانع نعلک
رباعی	
از جان و دل و داغ خونِ رگِ دپے	در نهد و گلاب و شربت و شکر پے
ہر ذرہ کہ بگری ز خورشید ازل	فیضی است بقدر قابلیت دروے
رباعی	
لے ہنفساں رو بمسوات کیند	رہ در حرم قبلہ حاجات کیند
از شوق تجلیات خورشید ازل	بر طور فلک شبے مناجات کیند
رباعی	
یارب بصقائی صبح عیسے نفساں	یارب بفردغ شام موسیٰ قبساں
ابر کرمت چو فیض نختہ بنجساں	یک قطرہ از آں فیض فیضی برساں
رباعی	
سلطانِ سل سپاہ شاہ قرشی	ماہِ علمش شہرہ بخورشید و ششی
ہر چند نبود سایہ اورا لیکن	چوں سایہ باو بود ہلالِ حبشی
آں منتخب رسالہ علمِ قدم	دیباچہ دلکشائے فہرستِ کرم
تا خواندہ سواد غیب را روشن کرد	ز آں پیش کہ بر لوح نہادند قلم
آتشاکہ ببلِ نورِ قدم یافتہ اند	دیگر از سنگِ سیہ فیضِ حرم یافتہ اند
گمراہ مشو کہ رہ نور دانِ حرم	منزل بہ نشانہ قدم یافتہ اند
رباعی	
شاہچہ کہ سریرِ عرش جایش باشد	اقبالِ پیامے عرش سایش باشد

چوں که نزد قبله اصحاب صفا	سنگی که بر نشان پایش باشد
---------------------------	---------------------------

رباعی

شایسته که درش قبله عالم دانند	اگر قدمش سپهر اعظم دانند
هر دل که اثر پذیر نبود از وی	حقا که ز سنگ خانه اش کم دانند

رباعی

سلطان رسل باده عجم شاه عرب	سنگ در او قبله گیه ازل طرب
از تابش قهر او که دشمن سوزت	اگر سنگ شود موم عجب نیست عجب

رباعی

صد شکر که آمد بهزاران اکرام	نقش قدم مقدس خیر انام
فرخنده شد از مقدم خیرش ایام	تایخ قدم اوست خیر الاقدام

رباعی

لے عرش مجید در طواف حرمت	دریاے محیط تشنه نیم نمت
مشکل که ز جبت وجوے تو بنشینم	زین گونه که یافتم نشان قدمت

رباعی

آنها که نشسته بطلّ علمش	بستند طرازی وین ز فیل کر مش
بودند مقیم آستان حرش	رفتند ره صدق قدم بر قدمش

رباعی

شیرین قلمای نسخه کون و مکان	ز نگین رقماں جدول نطق و بیاں
را حوا رضی اللہ تعالیٰ عنہم *	لازال علیہم صلوات الرحمن

آنروز که همدی هفت طارم بستند والا کبر و عنصر شاهنشاهی	دین بزرده هزار نقش عالم بستند در نور بافتاب تو ام بستند
رباعی	
نور که ز مهر عالم آرا پیدا است اکبر که بافتاب وارو نسبت	از جنبه شاهنشیه والا پیدا است این نکته در بنیات اسما پیدا است
رباعی	
چون شاه فلک قدر بهنگام سحر رو مصحف توحید کثاد را خلاص	از صدق کند بسوی خورشید نظر بذار بی بخوان و هذا اکبر
رباعی	
از خطبه شاه رفعت منبر شد نشست تخت سلطنت اکبر شاه	وز سکة عدل کارها چون در شد تیارخ جلوس نصرت اکبر شد
رباعی	
آں شاه خدا پرت خورشید شناس هرگاه بناد تاج زرین بر سر	کایام بروز تار خود و دخت لباس قد اشرف الشمس علی سمت الرأس
رباعی	
لے دیدہ لباس خسرو والا ہیں در جلوہ تجلعت سیندش بنگر	در خلعت یکتائی آں یکتا ہیں خورشید و سفیدہ سحر یکجا ہیں
رباعی	
مایم بلب سخن فروش افقاده	هر سو ز زبان ما خروش افقاده

آسودہ کسے کہ ابھو فخر بیاں	باتیز زبانی بہت خموش افتادہ
رباعی	
ایں تیغ کہ صد حکمتِ قزاقانہ دروست	یک قطرہ و صد گوہر یک اندر دروست
صفہء مخالف تن تنہا بدر د	ہند لیت و لے عادتِ ترکانہ دروست
رباعی	
درباغ بروز وزن آئیں بستند	وانگاہ ترازو سے نگاہیں بستند
شاہیں پے آں ز شلخ گل آوردند	وز ہر طرفش پلہ نسریں بستند
رباعی	
امروز کہ وزن شاہ اکبر کردند	در میزانش برابر زر کردند
از زر چو مراد خلق حاصل میشد	زآں روز زرا بشہ برابر کردند
رباعی	
ایں تصور افروز ہیں جلوہ کنال	ہر روز نہ اش بر آسماں خندہ زتاں
نمود بکجی تازہ بہر دیوارش	چوں صندل تر بہ بدن سیمتاں
رباعی	
ایں قصر کہ یافت بر لب بحر مدار	ابریت سفید بر لب دریا بار
نے نے غلظم اگر زمن میپرسی	دریت کہ انداختہ دریا بکنار
رباعی	
ایں قصر فریبند بتیمیر رسید	یا مملکتِ حق بہ تسخیر رسید
بایش و طرب بناشد این قصر شکوف	سالے کہ نوید فتح کشمیر رسید

ایں حوض کہ از زلال رحمت شده پُر	کم عیست ز آب و تاب از چشمه غور
پرناداره جوهریت آبلش که نمود	بر سبز زمره و بر سنگ چودر
رباعی	
چوں شاه بفرق کرد آهنگ سفر	گردید فضاے سحر و بر بر لشکر
در بر چو نداشت لشکر گنجایش	نیے ره برفت و نیے ره بر
رباعی	
عید است و حریف تا ز نیمم پوست	رنده و دایع دل دو نیمم پوست
زای می که بشویدم سینه نامه زهد	یکجرحه بید و بید نیمم پوست
رباعی	
هر صبح دل فیض طلب می باید	در یوزه نور از دل شب می باید
لے ذره چرا بے سرو پا میگرددی	در حضرت غورشید ادب می باید
رباعی	
صبح است و دلم چو مرغ زاری دارد	چشم چو سفیده اشکباری دارد
لے دل ز نسیم گلی شب محروم	کایام سر سفیده کاری دارد
رباعی	
صحت و برافروخته بین طارم را	دزیر تو مهر لورده مردم را
خواهی بودت رشته تبیح بدست	در رشته غورشید بکش انجم را
رباعی	
صحت و خورازد و رافق پرده شگاف	دامان فلک ز گرد انجم شده صاف

بر غیر دہیں بروے فرخندہ دہر	کائینہ خورشید بر آمد ز غلات
-----------------------------	-----------------------------

رباعی

صبحت وز دیده خواب برخاسته است	وز روی جہاں نقاب برخاسته است
آن خط شعاع نیت کز دیدن شاه	مؤبرقن آفتاب برخاسته است

رباعی

سلطان قضا کہ ہفت منشور نوشت	طغرائی سحر بر شب و بچر نوشت
روزے کہ قلم نہاد بر لوح ازل	بر جہنہ خورشید ہوا التور نوشت

رباعی

در باب کہ صبح عیش ریخ بنمود است	خورشید در نور بدل بکشد است
بنگر بسفیدہ دم کہ پیشانی چرخ	در سجدہ خورشید غبار آلود است

رباعی

آہم کہ بگورہ طمع دم نکشم	شاہین ترازوے نظر دم نکشم
رکلم کہ درست کار من چوں نرا دوت	ز رخس ز گیاه کیمیا کم نکشم

رباعی

افسوسگرئی حسن تو ہاروت نکرد	مفتون تو جز باد ہوس قوت نکرد
در عشق تو تالہ میکنہ بادل من	آں شیوہ کہ الماس بیا قوت نکرد

رباعی

فترت کتابا متعالی التصریف	لا یقبل وجہ نقاط التوضیف
حررت بغیر نقطہ حتی کان	لا مدخل فی حروفہ للتصحیف

محراب سجود خویشتن باید بود	معراج صعود خویشتن باید بود
قراش وجود خویشتن باید بود	برآب حرم خویشتن باید گفت

رباعی

اگر خاک نشینی میر گردوں گنمت	سے فقر کجائی کہ فریدوں گنمت
بر خاک فرو ریز کہ قاروں گنمت	ہر نقد کہ اندر گرہ ہمت بست

رباعی

پر کار کشائی جدول نقص و کمال	ہائیم دریں دائرہ وہم و خیال
و نذر نظر مختصران سنگ و سفال	دل را گرہ عشق و صطرلاب شہود

رباعی

زین کو تہی و دراز دستی بگسل	فیضی ز خودی و خود پرستی بگسل
دستے زن و مومبوئی ہستی بگسل	زاں پیش کہ بند بندت گسل

رباعی

موجے زدو گو ہر سہمہ بر آوج گزید	زین باد کہ بر لہجہ اسرار وزید
زا بنو ہی رحیم نقطہ در حرف غزید	ہاں ظن نبوی کہ خط من بے نقط است

رباعی

از نقطہ زباں قلمش کوتہ ہیں	این لوح مقدس بدل آگہ ہیں
عنوان محمد رسول اللہ ہیں	دیباچہ لا ایلہ الا اللہ خواں

رباعی

دیہدی فواد الصب نے فرط عینہ	سلام بروح من نشر طینہ
-----------------------------	-----------------------

رباعی

داند رگل ویرجاں خیم غافلک نهفت	آونج که فلک زهر بتر پاک نهفت
از بهر فریب دام در خاک نهفت	لے مرغ بهر دانه سبر کیں صیاد

رباعی

شبگیر کناں رخت بنزل برست	آنکس که بناله بودج دلنیز نیست
جازه براں که کنبه محل برست	فیضی چه نشسته دریں مرحد گاه

رباعی

خواهی که شوی بعلم انشا آگاه	لے آنکه تویی مایل انشا همه گاه
انشا کنم از بهر تو انشاء الله	از خامه اختراع مکتوبے چند

رباعی

سر شکیم ز کاکل ابر تو	لے خوردم از لب چوں شکر تو
تو در بر من آئی و من برد تو	خواهم که همیشه از سر نماز و نیاز

رباعی

یا دافع اسباب سہوم و کذب	یا عالم اسرار بطون و غیوب
استغفر من کل ذنب و اتوب	استیعد من کل خطاء و اعوذ

رباعی

یا شوق در خیال دارید شما	لے هفتساں طال دارید شما
جویند شما چه حال دارید شما	ویراست که از شما ندارم خبرے

رباعی

آننگه سخن بجا دوشی میگویند	هر یک سخن از ترک دوشی میگویند
از گل تو خهر پرسی و مرغان چمن	فریاد کتاں تویی تویی میگویند

رباعی

از زمین زماں شاه ارباب سلوک	صد شکر که شد راه مشریت سلوک
مردم همه روئے بشروع آوردند	ز آں روئے که الناس علی دین ملوک

رباعی

چندانکه بقل گیر و دارست مرا	صد گونه گره بکار و بار است مرا
لے عقل برو که از تو کارم نکشود	دے سخت بیا که با تو کارست مرا

رباعی

صد شکر که تفسیر من از علم بعین	بنمود جلال و محمتش شد بے شین
دو شبانه عاشق رسیج الثانی	از سال سده الف و اربعین

رباعی

فردا که حساب ما جرا خواهد بود	نیک و بد خلق بر ملا خواهد بود
بر قدر عمل اگر جزا خواهد بود	در معده دوزخ امتلا خواهد بود

رباعی

آں روز که کردند شمار من و تو	بروند ز دست اختیار من و تو
فارغ بنشین که کار ساز دو جهان	پیش از من و تو ساخته کار من و تو

رباعی

در گریه حسرت از سدم آب گذشت	کیس عمر چو نشاء مے ناب گذشت
-----------------------------	-----------------------------

ایک چشم زدن نبود بیدار دلم	افسوس کہ روزگار در خواب گشت
آمد شب عید رو بخار کینم + دیگر	وز بادہ علاج دل بیمار کینم
تا کہ سوزد گوی ما شربت قند	امروز بآب تلخ افطار کینم
این خانقہ کہ سودہ با چرخ سرش	فرمودہ بنا پادشہ بحر و برش
تاریخ بنا است خانقاہی اکبر	دروازہ خانقاہ تاریخ درش

رباعی

العیش کہ باد صبح گلبو آمد	دولت ز نشاط تہنیت گو آمد
نوشہ باش کہ بخت خفہ سر بالا کرد	می نوش کہ آب رفتہ در جو آمد

رباعی

این خانہ کہ از درش رسد بانگ درا	جا کردہ درو طایفہ نکتہ سرا
از بکہ بیزان نظر موز و نشت	تاریخ بنائے اوست بیت شعرا

رباعی

فیضی سخن از افعـل و فـعل چہ کنی	ناقص نہ از صبح و معطل چہ کنی
چوں نکتہ ارباب یقین مختصر است	تدقیق مباحث مطول چہ کنی

رباعی

لے روح تو بخیر ز اسرار نفوس	تا کہ سخن از ارسطو و بطلمیوس
آئنا کہ اجل معدہ او فاسد کرد	مصلح نبود جوارش ہالینوس

رباعی

ایں نامہ کہ غیرت سخن پیرا نشت	از رشتہ معنیش دل آویزا نشت
-------------------------------	----------------------------

هر تازه دوستیم اگر در نگر می
بهتر ز دو گانه سحر خیزانست

رباعی

صد شکر که این نغمه دانش پیوند
آسمان گفتم بطبع دشوار پسند
بے بهت آسمان زمین مشکل بود
انگشتن اینهمه مضمون بلند

رباعی

این نامه که از غیب فراهم آمد
در خواندن هر رباعی دلکش من
در حلقه چرخ نقش خاتم آمد
در حسنت ز چار رکن عالم آمد

رباعی

این سکه که دست بخت از خاتم یافت
شد نقش پذیر نام اکبر شاه
هر دم نظری ز نیر اعظم یافت
ز آن دست که سرخ روست عالم یافت

رباعی

الحمد لله کلاماً لله عظم عطاوه
حسم الکلام محولاً حصل المرام کمکلاً
بیج الاکارم سرمداً لمحوره و مکرره
ماحرره مساهماً لله در محوره

رباعی

ورد البرید هنسیا بقدمه
بشری لاهل الهندان سواده
و مشوراً بیوننا بر قوم
قد یجئلی من بارقات علومه

مفردات

نیست قدم که سرکنم بادی فراق را
نامه ببال بستم طایر اشتیاق را

نوشته اند بدیباچه شنائل ما
 از آویج محبت چه خبر بوالهوسانرا
 امروز کس نیست بدلدادگی ما
 خطش از دایره عقل بدر کرد مرا
 در عشق بتان چو برون جانی تن ما
 بیس ریای شک من رو گشته طوفانها
 ز هر سود و زیان قایغ بخود دازد و امانا
 روزی که یافتم بخت زلف یار را
 نهادی از سر باری قدم بفرق مایار
 میرسد خواب اجل مشکل که بنیم یار را
 بیس بگرد جهان این کبود طارم را
 وه که شد خانه عمرم ز دل و دیده خراب
 لے دو چشمت زردی دل کرده خوب
 بر رخ خود مکن از زلف نقاب
 کوی میکده امروز نه جام و نه شرابست
 امشب بخودم خیال جنگ است
 سپکس و گاشن عالم دل خرم نیافت
 یاسیدی ارسل الیه کتابه
 خطی که ترا بر آں عذار است

که زخم تیغ شهادت شود حائل ما
 پرواز ملایک نبود سنگ نگسان را
 لے خاک جهان بر سر افتادگی ما
 حرکات خوش اوزیر و زبر کرد مرا
 از رشته زنار بدوزی کفن ما
 وار کب فی لبم اندمهر سیاه و مهر سبها
 شربت الراح بالاقداح احلها و صفها
 بر هم زدیم سلسله روزگار را
 به شریف قدم خود مشرف ساختی را
 دیدم بیدار باید دولت بیدار را
 مگر به نیل فرو برده اند عالم را
 گرچه معموری منزل بود از آتش و آب
 خیل مرگانت جوایس القلوب
 که نخواهم سر بیکوے حجاب
 اینها همه از محتسب خانه شرابست
 من از دل و دل من تنگ است
 در دریاں ندیدم زخم را هر دم نیت
 واسئل عن الله بالمحبیب اجابة
 چو خط معدل النهار است

بناد و دیدیم اشک از چشم غم فرسود رفت
 غمگین تر از لعل بر پیشان تو پیدا است
 رعاشق جو خیر مستی است
 ز بستی و گر آن غمزه سود کام لبریز است
 شب است و باد و شبگیری فراق آینه آید
 آمد بهار و بوس گل و لاله شد بلند
 از دو چشم تو خواب می بارد
 البصورت شدم از کوس تو دور
 صوفی بکلفت زنی دم بختون
 زلف بر روی تو لایسیم اندام
 تو یاد شاهی و ما بنده فقیر تو ایم
 سلام الله فی شهر الصیام
 برق حیرت در دل پرویش هورا ندا ختم
 دل بتار زلف او آویخت مشیج کتم
 پیش کعبه هما باشد و میخانه هما
 آن پیکر قدسی که بود جاں نخبس او
 لایه بدل بیش وفا می کم تو
 ز به ز چشم تو صد بهیچ کعبه خانه سیاه
 لای سفر کرده که در خاطر ما میگذری

ای به آید از آن چشمی که در دس دو و رفت
 غمگین تر از لعل بر پیشان تو پیدا است
 که در عشق آمد علامت علامت
 مگر بیان تبسم از گل دشنام لبریز است
 تو لای خودی از شب خیز می آید
 و ز بلبل دریده دهن تاله شد بلند
 از دو چشم من آب می بارد
 البصورت تیج المحذور
 از باده دس در کش و بگذارد تکلف
 کافری هست میطیع الاسلام
 تو آفتابی و ما فوره حقیر تو ایم
 علی شیخ الوری زین الانام
 طیلان صفوت و جلباب نور اندام
 راه باریک مست شبتا ریک یارب چو کتم
 غفلت ذکر هما نعره مستانه هما
 پالغز ملایک بود از آب و گل او
 مادی وادی شادی غم تو
 چه کافر عجبی لا اله الا الله
 بیج دانی که کجائی و کجا میگذری

دوشینه بگو شمع شب تار که بودی	یار تو که بود است تو بهم یار که بود
شدی بامدی هم از تدوین ندستی	بزمی دست گشتی دوست از دشمنی
زاهد سخن ز مشرب تر جید میکنی +	تختیه آید مرا قنادی میکند میکنی
صبا اگر گزیند با من بیب کنی	غریب نیست که یاد من غریب کنی
به بیگانه از آشنای من	ز به آشنای ز به آشنای
بگه عین را هم گاه شری	آلم ترا هم فی کل وادی
سحر که از سحر هم سحر آری	نیک گشت از دامن شب سیاهی
بساط امل از جهان چیده او	در نور دیده او
لے شور محشر از شب بخت تر	صبح قیامت از لپ صلت تیر

اشعاریکه

همان فروغ که از آفتاب یافته ماه	گرفته سکه کابل بنام اکبر شاه
همیشه با زوار العیار لطف آید	رواج سکه کابل بنام اکبر شاه
همیشه باد طراز نشان حشمت و جاه	نگین خسرو سلطان سلیم اکبر شاه
نگین فتح که اقبال از درسد مراد	بنام شاه مراد ابن شاه اکبر باد
دعای دولت جاوید شاه اکبر باد	نشان خاتم نقش نگین شاه مراد
مے درخشد بنور غل شد	خاتم دانیال اکبر شاه
بالوار ازل بادا منور +	نگین دانیال ابن اکبر
درخنده بادا بنور جلال	نگین دل و دیده دانیال +
باد گوهر فروز خاتم جاه	نام سلطان مراد اکبر شاه

<p>از شاه مراد شاه اکبر نقش نگین شاه مراد ابن اکبر است نقش اخلاص شاه اکبر باد</p>	<p>فروخت نگین چار گوهر نقش سکه از فروغ سعادت منور است در نگین ضمیمه شاه مراد</p>
<p>متفرقات افراد</p>	
<p>بسم الله دوله دست ز اهل استحقاق کیست شیرم فی اعلیٰ مناصبه الذی لا یتنفذ و دست حرفاً عن مبالغه قاصده هست زمین و آسمان شعریه بر دل ماستون خانه که دست و پاے نگه را بنجوں حلقه فتنه بر بستر مزگان نکند پاے دراز باں دست میر تانندی نیم بهاسے در محل کارواں بگنجید که مگر در دل من تیر نگه داشته اند هنگام رہا کردن اطفال رسیده</p>	<p>آستانه او چند دور خواهم بود العقل یحب عن اوائی مناقبه اتی اردت له التمدح قبل لی وکل فیص سطح من نسخ نسقه فیضی اگر نظر کنی عالم ملک عشق را کے بچند چنیں کہ بہاوند ترے نوید شب عید نظم ما فیضی ایں چا آشوب نگاہست کہ یک چشم زدن رنداں غم مارا دو جہاں نرخ نہادند آوارہ شدم کہ یوسف من آسمناں حسرت مزگان تو در دل ام ایام نہاں بودن ز ہوا گذشتہ</p>
<p>مصرعائے علی</p>	
<p>کر بخت زین ہمہ عشاق برگزید مرا + کے راست توں کردن این بخت بگوئم را</p>	<p>چراغ نظر مشعل آں شبستان ز صند ہزار سید بخت برگزید مرا</p>

در کعبه با سوز تو زین بادیه خار سده دارد
 و از آبله زیر قدم لاله زار زمین
 در زینب مالتی نظاره گناه است
 که عالم تازه از خورشید علمتای بیغم
 بریده جلوه آن غزل جلوه ناک نشست
 عشق ای قاتل محسوس که قرار دام ماست
 میتوان خواب بدل کن خیال را
 بنامت که شب که گفت و در سردی
 سفینه منزل من ترانته بگداست
 که پاسه برفاکت رو به بزمین داری
 مو به سرا در خم دستار بنگجد
 تا شکله بسته رهوارش کند
 کز بهرید الدایں نگین زبید

صد عقد ز ناله در نفس می افتد
 از آبله پر خوں صد لاله ستال دارم
 از آبله زیر قدم لاله ستانی است
 طوقان ز تنور خانه بر فراست
 بدل غزل آن سر به ناک نشات
 دیده را سیراب خواهم آوار آوار جان
 خورشید صفت زانوی است

بساط نه بلادل من خواستی جان
 لے شورم تخم بکند یو که این گلده است
 در شر و هوا هوا و در بر
 بهماں و گمز تنگی بر یکدگر فتاده
 از آبله سر دیوانه دستار بنگجد
 حیراں شده دایره خورشیدم

قطعه رباعیه تاریخیه بهر تمام دیوان مصنف

شد از کلب گهر افشان فیضی
 که شد تاریخ آن دیوان فیضی

بجدا شد که سلکبایں جواهر
 خرد در دفتر عالم رقم کرد

خاتم الطبع

بهار سیر به چادر چمن گیتی راستایں که این گدشته معانی رنگین کلاه گلزار طبع شد مقدسین فرشتا خرم بختای زمان حیدر
 آیدان طریقی به قیام ابوالفضل مبارک نشو و نما یافته به ستیاری کار برداران طبع
 انکار بهی این رنگ زه گدشته هم از این بهی شد صد بار بچیدان این دلق که اگر چاه خفا به بنید چشم پوشی نمایند

ف ۴۴۰
ن ۲

۸۹۱۵۵۱۴

This book is due on the date
last stamped. A fine of 1 anna
will be charged for each day the
book is kept over time.

۲۴۴۲
 ۲۰
 ۸۹۱۵۵۱۴۴
 ۳۵۶
 دیوان ضیفی

Date	No	Date	No.
	۱۲۶		
	۱۸۱		
	B-3		